

Op naar een nieuw zedenwet

N.J.S.H. AFD. AMSTERDAM
Blauwburgwal 7-9
1015 AS AMSTERDAM
Telefoon 020-420368

- PERSFOCUS -

FEBRUARI 1985

In dit nummer:

Zedenwet onder vuur	pag. 1
Justitie slaat terug	pag. 6
Kinderporno	pag. 10
CBS laat zich niet gebruiken	pag. 19
Hoeren achter gordijn vandaan	pag. 21
CDA wil persoonsbewijs terug	pag. 25
Achtergrond	pag. 26
Actueel	pag. 33

Vk-de Volkskrant NRC-NRC Handelsblad Tr-Trouw T-de Tijd
Tel-de Telegraaf UN-Utrechts Nieuwsblad Time-Time
NvH-Nieuwsblad van het Noorden HN-Hervormd Nederland
Quod Novum-(blad Erasmusuniversiteit) Limb-De Limburger
AD-Algemeen Dagblad HC-Haagsche Courant DCI Info-DCI Info
NJB-Nederlands Juristenblad IHT-International Herald Tribune
GA-de Groene Amsterdammer EM-Elseviers Magazine VPRO-VPRO

Verschijnt twaalf keer per jaar
Abonnementsprijs f 55,- per jaar; losse nummers f 6,50
Giro 5459646 Ver. Martijn Hoozeveen

Op naar nieuwe zedenwetten

Zeden en straffen. Dat is het onderwerp waaraan morgen op de Rotterdamse Erasmusuniversiteit een studiedag is gewijd. Een belangrijk onderwerp, omdat de voorgenomen herziening van onze zede-

lijkheidswetgeving nogal wat heeft losgemaakt. En niet alleen in juridische kringen. Vandaag en morgen besteden wij op deze pagina aandacht aan een aantal aspecten van de discussies rond deze wetswij-

ziging. In deel één gaat verslaggeefster Hedwig Heeren in op de emoties rond zedendelicten, de huidige wetgeving en de 'traditionele' wijze van straffen. Maar bovenal: wat maakt zedenzaken zo bijzonder?

Zeden en straffen

Deel 1

Ny 4 A 31-1

Het 'zedenkwetsend karakter' als onverwoestbaar fenomeen

Een meisje van zes wordt door haar moeder en twee kennissen meegenomen naar een hotelkamer en daar, na het vertrek van de moeder, gedrogeerd met cocaïne en seksueel misbruikt. Het laatste wordt op videoband vastgelegd. Een paar uur later is het meisje dood.

Door onze rechtbankverslag-
geefster Hedwig Heeren

Een gruwelijk verhaal – maar in september vorig jaar gruwelijk werkelijkheid. En gefundeesen fressen voor de sensatiebladen, die niet nalieten een walgend-nieuwsgierig publiek de onsmakelijke details uit te doeken te doen. Waarheidsgehalte – geen punt. De zaak werd Den Haag, de volgende maand oordelen over de strafbaarheid van de door deze periodieken al veroordeelde verdachten en een vonnis vellen. Na een behandeling achter gesloten deuren, want het 'zedenkennend' karakter van de zaak is volgens de rechtbank dusdanig dat het publiek daarvan verschoond moet blijven. De wetenschap dat de zaak een dodelijke dosis cocaine toevoegde, kan de lezers kunnen we kennelijk wel met de hand op de schouder zeggen: iemand ontucht pleegt met een bedwelm kind is erger.

Het is het laatste, treffende voorbeeld van de dubbele moraal die in ons land gehanteerd wordt. Zelfs het begrip seksualiteit' zijn letterlijk dood. Seks fascineert, trekt aan, doet af. Indianenverhalen onder het motto 'wat er echt gebeure in die Eindhovense hotelkamer' worden voor de lezer niet overgeslagen. Het angst voor een gekwetst zedelijkheidsgedvoel — evenmin worden de auteurs ervan op de vingers getikt. Verdachten van een zec ernstig afdienmisdruf kunnen met halve, haive en pertinente (on)waarheden de vernieling in geschreven worden. Maar de werkelijkheid moet in het verborgene blijven. Want dat kwetst de zeden.

Het zijn dit soort uitersten in de dagelijkse praktijk die duidelijk maken dat seksualiteit in Nederland nog allerminst uit de taboefeer is gekropen. 'Gewone' seks mag bespreekbaarder worden zijn; de houding tegenover homofiele relaties en betaalde seks-toleranter; een Durexautomaat niet langer aanstootgevend dan het kauwgomballen-exemplaar en een pornofilm niet opvallender dan de Autokampioen — dit alles verandert niets aan het in brede kring gewortelde gevoel dat dingen fundamenteel anders zijn zodra er een seksueel aspect aan zit.

Een 'schuine' mop wordt anders verteld en beluisterd dan andere grappen; een 'erotische uitstraling' doet het op het witte doek niet zelden beter dan een gedegen acteerprestatie; Jack de Ripper zou al lang in de vergetelheid zijn

geraakt als hij niet uitsluitend
hoeren aan zijn mes geregen had
en naar een gynaecoloog moeten
is enger dan naar de tandarts.
Seksualiteit heeft iets...

Nog duidelijker wordt dit als 'afwijken' of 'onnatuurlijk' seks aan de orde is: als er geweld wordt gebruikt of als er sprake is van contacten tussen een volwassene en een kind. In onze cultuur zijn deze handelingen uit den boze en als bijvoelend oplichting, diefstal of andere misdaden beschouwd en in de strafwet is dat ook opgenomen in de strafwet. Een afspiegeling van een samenleving die vindt dat 'mensen die verkrachten of incest plegen moeten worden opgesloten'. Althans, dat vond de samenleving in 1911, toen de huidige wetgeving op het gebied van seks wetten werd gevoerd. Bijna drieduig eeuwen later zijn deze regels het middelpunt van kritiek en discussie. Er moet een nieuwe wetgeving komen, daar is iedereen het wel over eens, maar hoe die er uit moet gaan zien, daar lopen de meningen sterk uiteen.

Eén van de principiële punten in de discussie is de vraag of de zedelijkheidswetgeving, net als in het geval is, moet worden overgebracht in een apart hoofdstuk van het Wetboek van strafrecht (WvS). De in 1970 ingestelde Adviescommissie Zedelijkheidswetgeving — in de wandeling de commissie-Melai — vindt van wel. Hoewel het zwartepunt van zedendelicten volgens de commissie niet ligt in het seksuele aspect, maar de "bescherming van de wilsvrijheid van de burger bij het aangaan of afwijzen van seksuele relaties" voorop staat, hield zij zich vast aan een aparte titel in het Wetboek. Anderen konden echter op grond van hun heilingsaangspunt tot de conclusie dat zedendelicten integraal in de wet moeten worden opgenomen.

In de Cocuscota Zeden en straffen van COC en NVSH is op deze basis een alternatieve wetgeving uitgewerkt. De vraag of de wetgeving in deze categorie van menselijk gedrag, dat daarvoor een aparte titel in het WV5 nodig is, wordt in deze nota ontkennend beantwoord: "Het is niet relevant op de keuzevrijheid ligt het zwaarste toelicht, dan moet dit bijeen met de indeling en formulering van de strafwet." Of anders gezegd: waar het om drams is de dwang, het is niet relevant op de keuzevrijheid ligt het zwaarste toelicht, dan moet dit bijeen met de indeling en formulering van de strafwet.

Een redenering die in de nota leidt tot de conclusie dat de huidige verkrachttings-, aanrandings- en incestartikelen moeten worden vaststreepvoort aan artikel 284 van

ten Woest en hooft van de eerste en enige boete ... wordt gestraft degene die een ander door geweld of enige andere feitelijke of door bedreiging van geweld of enige andere feitelijke schantage ... bijzondere beeld H.H. Jegerich tegen hetzij een ander, hetzij tegen degenen, wederrechtelijk dwingt iets te doen, niet te doen of te laten. In de visie van de Raad van State van 1923, 284b moet worden/Indien één der in artikel 284 omschreven feiten bestaat uit dwang tot het plegen van geweld of geweld bedreigen of uit dwang tot het niet plegen van dergelijke handelingen met derden wordt gevangenisstraf van twee tot vijf jaren of een geldboete van 20 tot 100 guldens toegepast. Een strafverwarder artikel dat kan worden aangehaald als het slachtoffer dat wil, maar dat de dader niet wil, kan hij niet in wil gaan op intieme seksuele feiten. Voor afgewonden seksuele contacten met een ander jonger dan 12 jaar, moet volgens CO de dader opzettelijk dwang op grond van overmacht door volwassenen strafbaar worden gesteld. Het algemene verbod van seksuele contacten met volwassenen en kinderen zou niet moeten, omdat het strafbaar stellen van een bepaalde relatievorm geen bescherming, maar een bevestiging van de keuzevrijheid van de kinderen betreft. Het seksuele handelingen met kinderen/jugdigen niet principieel verschilt van van het afgewonden van handelingen met volwassenen.

De huidige zedelijkheidswaag-
ing is gestoept op fundamenteel
andere uitgangspunten. De apar-
te titels – overtreddingen betref-
fende de zeden en misdrijven te-
genover de misdrijven tegen de
WVS – geven al aan dat de wetgever in
seksuele aspect verre van onder-
gespekt aan het geweld achtte.
Strafbaar is nu onder meer *Hij die
door geweld of bedreiging met ge-
weeld een vrouw of meisje dwingt
buiten een echtscheidingse
gemeenschap te hebben* (artikel 242
WVS – maximumstraf twee
jaar); *cel;*
*Hij die buiten echtscheidingse
gemeenschap heeft met een vrouw
van wie hij weet dat zij in staat
van staaf van bewusteloosheid of
onmacht verkeert* (art. 243 –
maximumstraf acht jaar); *Hij die
eelscheidingse gemeenschap heeft
met een vrouw van wie hij weet
jaren* (art. 244 – twaalf jaar); *Hij
die buiten echt eelscheidingse
gemeenschap heeft met een vrouw
die ten leefwij van twaalf, maar
niet met dien van zestien jaren
heeft* (art. 245 – vijf jaar); *Hij die
door geweld of bedreiging met
geweld iemand dwingt tot het
plegen of dulden van ontuchtige
handelingen* (art. 246 – vijf
jaar); *Hij die ontucht pleegt
tegenover een meisje van tien
jaar, stiefkind of pleegkind, zijn
pupiel, een aan zijne zorg, oplei-
ding of woonzaamheid toever-
trouwen minderjarige of zijn*

architekt (art. 249 lid 1 — maximumstraf zes jaar cel en in lid 2 van dit artikel met dezelfde strafbepalingen) die ontucht pleegt met een persoon aan zijn gezag onderworpen of aan zijne waakzaamheid toevertrouwd of aanbevolen; de bestuurder, geneeskundige, onderwijzer, beampte, opzichter of bediende in een gevangenis, ⁱⁿ rijkswerkinstelling, rijksinstelling voor kindbescherming, weeshuis, ziekenhuis, krankzinnigengeesticht of instelling voor weldadigheid, die ontucht pleegt met een persoon daarin ongenomen.

De boodschap is duidelijk: het afwijzen van seksuele handelingen door (bedreiging met) geweld of misbruik van een machtspositie wordt als een zeer ernstige zaak beschouwd. Het is niet alleen de kracht kunnen worden - en niet alleen in gevangenisaren, zoals de film *Spetters* ons toonde - was nog niet voldoende. Het is ook de afwijzing van de seksuele moraliteit van de industrieën zoveel mogelijk strafwet op te nemen. Waarna punitieve Nederland zich vervolgens niet wensde bezig te houden met het geven dat deze regels er ook in de praktijk toe leiden. Het werden consequent achter gesloten deuren behandeld wegens, inderdaad, het zedenwetenschappelijk karakter van de gebeurtenissen. Het was niet een zaak van de privézaak maar niet over gospol. Het was over seksuele uitwassen nog minder. Al zal het onderwerp bij een gezellig onderzoek in de sfeer van de seksuele wetgeving nog ontgewist en liefdelijk zijn geweest.

De tendens van de laatste jaren om meer eenheid te betrachten in zedenzaken komt voort uit de algemene liberalisering van seksualiteit. Verkrachtigingen, incest, pedofiliën blijven toegestaan. "Acht, het komt bijna nooit voor als de vrouw geen aanleiding gegeven heeft" en "in ons soort kringen doen mensen niets niet" — in stand houden van de seksualiteit is het "moderne denken" in de discussie van COC en NVSH weer in beeld, het seksuele aspect in vergelijking met andere factoren en uiteindelijk groot belang toekennen. De overweging van de rechter om "niet anderszins van de wet te pleite motiveren" "zedenkwesties" de deuren te sluiten schrappen dus? Nee, vinden de organisaties in hun rapport, het is veel beter om Justitie er maar helemaal buiten te houden.

Morgen deel 2: met voorstellen over een 'modernere' aanpak van verkrachting, incest, pedofilie. Kan en mag een twaalfjarige zelf beslissen of hij of zij een seksuele relatie aangaat met een volwassene? De geroepene kwam vitsen.

Op naar nieuwe zedenwetten

Zeden en straffen

Deel 2

NOUW

Wat moet er in de toekomst gebeuren met zedendelicten: dienen ze als aparte misdrijven en overtreedingen in de strafwet te worden opgenomen of 'gewoon' als strafverzuimende omstandigheid aangehaald bij bestaande geweldsartikelen?

En moeten de daders wel strafrechtelijk worden bestraft, of is inschakeling van een verspannings- of psychiater toch zinvoller? En zou alles wat nu strafbaar is op het gebied van de zeden dat eigenlijk wel moeten zijn? Vragen waarop uiteenlopende

antwoorden mogelijk zijn. Verslaggever Hedwig Heeren probeerde er een paar te vinden. Evenals de deskundigen die zich vandaag met het fenomeen 'zeden en straffen' bezighouden op de Erasmusuniversiteit in Rotterdam.

Zeden en straffen: overscherming of openbare zedelijkheid?

Strafrechtelijke sancties die een aantal zeer uiteenlopende doelen en zinnen aan wat door de samenleving wel en niet getolereerd wordt; ze moeten potentiële overtreeders van deze regels in toom houden en mensen die het toch niet kunnen laten er van weerhouden het een tweede keer te proberen. En ze dienen ter

Door onze rechtbankverslaggever Hedwig Heeren

vergeldding. In zedenzaken zo goed als in andere zaken. Dat er sancties zijn wil echter allerminst zeggen dat er altijd gebruik van gemaakt moet worden: het is ook mogelijk te zoeken naar oplossingen buiten het strafrecht om, door gebruik te maken van hulpverleningsinstanties. Met name bij verkrachtelingen binnen relaties lijkt dit op het oog een goede oplossing. Als de vrouw de relatie niet wil verbreken kan inschakeling van de rechter overrechten werken, terwijl het oplossen van het conflict met behulp van derden een veel positievere invloed heeft. Een visie die ook naar voren komt in het rapport 'Zeden en straffen' van COC en NVSH. De beide organisaties gaan echter nog verder, en gaan er van uit dat in alle gevallen een eventuele straf voor de partner pas op de laatste plaats komt. De stelling dat de vrouw die wil breken met de man die haar verkrachtte weliswaar vaak behoefte zal hebben aan wraak en vergelding, 'maar dat dit toch uit ongedragsucht zou moeten zijn aan het bereiken van een doelmatige afwikkeling van de beoogde scheiding', lijkt echter al te klinisch. Een ontkenning van de emoties van de vrouw.

Rondt tegenstrijdig wordt de COC/NVSH-nota als uiteengezet wordt dat misdrijven als verkrachting in de nieuwe wetgeving geen klacht-delict dienen te worden, 'omdat uit de praktijk en de rechtspleging blijkt dat het slachtoffer in dit geval te vaak en te gemakkelijk doeltwil van pressie van de kant van de dader wordt om de aanklacht in te trekken', maar als de dader met klacht wordt betoogd dat politie en officier van Justitie in elke fase van het onderzoek zorgvuldig rekening moeten houden met de gerechtvaardigde wensen van het slachtoffer en 'dat er in principe geen proces moet worden gevoerd tegen de uitdrukkelijke wens van het slachtoffer in'. Ook de uitdrukkelijke wens om het niet tot een rechtzaak te laten komen kan immers voortkomen uit dat van de kant van de dader. Een dader met wie bovendien een hand bestaat of althans bestaan heeft. En wie maakt uit wat 'gerechtvaardigde wensen' van het slachtoffer zijn?

Ook het geval van de onbekende verkrachter zien COC en NVSH meer heil in een oplossing buiten de gekijkte strafrechtelijke paden om. Verwezen wordt naar

een dienstverleningsproject waarbinnen potensamers schilderen en verspanningen voor het COC met als gunstige uitkomst dat zij een positievere visie op homoseksualiteit ontwikkelden. Het zal wel niet de bedoeling zijn, maar het beeld van schilderende verkrachters in Blijf van m'n Lijfhuizen die leren een vrouwvriendelijker wereldbeeld op te doen drong zich een moment op als al te potserlijk. En het rumoer rond de vroegtijdige vrijlating van de Amsterdamse 'verkrachter met hond' indachtig, is niet elke vrouw gecharmeerd van conflictoplossing buiten het recht om of alternatieve straffen. Want niet alleen wraak en vergelding spelen een rol, maar ook het gevoel 'die vent is tenminste een tijdje opgesloten' bij de slachtoffers is een essentieel aspect van de traditionele gewoonten.

Gevoeliger nog dan verkrachting ligt in onze maatschappij seksueel contact tussen volwassenen en kinderen. Strafbare stelling hiervan is gebaseerd op het uitgangspunt dat volwassenen de seksuele toenaadering tot een kind zekere misbruik maken van hun machtspositie. Ze zijn groter, ze zijn sterker, zij zijn het die een kind leren wat goed fout is en in veel gevallen is het kind emotioneel en materieel van de volwassen afhankelijk. Het verbod op seksuele contacten is gebaseerd op bescherming van het kind: van de seksuele toenaadering, zijn wilsvrijheid en zijn persoonlijkheid.

De 'nieuwe progressiviteit' — een term uit het Rapport Studieconferentie 'Seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes' — leert echter dat niet alle relaties tussen kinderen en volwassenen zonder meer schadelijk zijn voor het kind maar zelfs een positieve invloed kunnen hebben, mits het kind uit vrije wil handelt. Het probleem hierbij is alleen wanneer in een relatie die per definitie een ongelijkheid in macht kent, de vrije wil van het kind ophoudt en de wil van de ander het heft in handen neemt. De voorregeende liberalisering die COC en NVSH op dit punt voorstaan, uitgaande van de keuzevrijheid van kinderen lijkt nauwelijks een brede maatschappelijke voedingsbodem te kunnen vinden. Zij wordt echter gedeeld door organisaties als de Coornhertijge, het Humanistisch Verbond, de Belangenvereniging Minderjarigen, de Nederlandse Federatie voor jeugd- en jongerenwerk, de Vereniging voor de Ontwikkeling van de jeugd, en de protestante Stichting voor verantwoorde gezinsvorming.

Wie denkt aan seksuele contacten tussen kinderen en volwassenen komt als snel op termen als 'incent' en 'pedofilie'. In het Belgische gerechtelijk Huis van antwoord Adriaan van Dis ontliep op de vraag wat volgens hem de belangrijkste gebeurtenis van 1984 was: 'De belangrijkste trend was

incent. Daar wordt in Nederland waanzinnig over gekletsd.' Of hij bedoelde dat het vaak gebeurde, dat het onderwerp vaak ter sprake kwam of dat hij de mening is toegedaan dat er idioote verhalen de ronde doen over dit onderwerp te veel van het helemalel helder. Dat het leeft is echter zeker.

De moeilijkheid met de term incentive is dat de één er iets heel anders mee kan bedoelen dan een ander: praten we over alle vormen van seksuele contacten binnen gezin of familie (ook wel 'biedschande' genoemd); over afgedwongen contacten tussen kinderen en ouders in gezinsverband of over contacten in het algemeen? Omschrijvingen die duidelijker maken wat er bedoeld wordt — zonder in eufemismen te vervallen — zijn 'seksuele kindermishandeling binnen het gezin' en 'buiten het gezin'. Daarmee wordt ook het zwaar beladen woord pedofilie vermeden, dat in de volksmond maar al te vaak zonder meer wordt vertaald met 'kinderverkrachting'.

Uit een steekproef van het Nederlands Instituut voor Sociaal Seksuologies Onderzoek (NISSO) onder 272 vrouwen is gebleken dat veertien procent van hen seksuele jeugdervaringen had met mannen of oudere jongens. Bij zeven procent speelden zich deze contacten binnen het gezin af. En alle vrouwen hadden naar eigen zeggen deze contacten als 'heel vervreemd of zelfs afschuwelijk' ervaren. Gepraat over deze ervaringen werd er in de meeste gevallen pas na jaren: de kinderen die door hun vader, een oudere broer of een ander familielid seksueel werden gebruikt bleken hun vertrouwen in volwassenen te verliezen, kampen met schuldgevoelens en verloren hun zelfrespect. Ze wilden warmte en 'normale' ouderliefde en zagen geen mogelijkheid om de volwassen af te remmen toen deze over de streep ging. De eerste keer was overvloedig, daarna niet zelden onder druk van argumenten als 'niet tegen mama zeggen, hoor, want dan zou je haar maar verdriet doen', 'de eerste keer vond je het toch ook fijn' of zelfs 'nu gaan we voor jou iets moois maken, want jij bent papa's grote neef' door de ouders. En dan werd geschapen waarin het kind in een voor haar of hem niet te doorbreken vicieuze cirkel terecht kwam. In verhalen van inmiddels volwassen vrouwen die nu hun ervaringen met seksuele kindermishandeling binnen het gezin naar buiten durven brengen, denken deze elementen steeds weer op. Ze wisten dat er iets fout zat, ze voelden dat het verkeerd was en ze hielden het voor zichzelf.

Coornhertijge, Humanistisch Verbond, BM en stellen in hun Commentaar op de Eindexamen van de Adviescommissie Zedelijkheidswetgeving (terecht) dat een vijftienjarige uit 1881, toen ons Wetboek van Strafrecht werd

aangenomen, moeilijk te vergelijken is met een vijftienjarige uit 1981. 'Was bij pubers in de Victoriaanse tijd wellicht nog van een zekere onnosseelheid sprake, nu mag men aannemen dat seksualiteit voor jeugdigen op zich aanzienlijk minder overrompend is. Jonge kinderen zijn zich van meer zaken bewust en hebben meer oriëntatiemogelijkheden dan vroeger', stellen zij in hun rapport vast. Voorbij gaan ze hierbij echter aan het gegeven dat kinderen zich daarom ook zeer wel bewust zullen zijn van maatschappelijke normen en waarden — en in brede kring wordt seksualiteit tussen kinderen en volwassenen nog steeds als onaanzienbaar gezien. Bovendien, zonder meer vaststellen dat kinderen vanaf twaalf jaar in staat zijn om emotioneel en verstandelijk voor zichzelf uit te maken welke normen niet deugen en dat ze zelf wel uitmaken van goed en slecht voor te is, lijkt moeilijk te verdedigen.

Ongedwongen seksuele contacten tussen wie dan ook kunnen nooit leiden tot strafrechtelijke sancties — tot morele veroordelingen wel, zoals het laatste partijcongres van het CDA met als inzet homofiele leerkrachten nog eens heeft bewezen. In contacten tussen kinderen en ouders ligt 'dwang' echter niet uit te sluiten. En hoe gemakkelijk kan het niet gebeuren dat een contact dat spelenderwijs begon uit de hand loopt omdat het kind haar of zijn greep op de situatie verliest? Hoe vaak wordt niet in verkrachtigingen door de dader een beroep gedaan op het feit dat hij 'dacht dat de vrouw wel wilde' — op een verkeerd geïnterpreteerde toenaadering? Een 'wilsuiging' die er nooit is geweest?

Resumerend kan de enige conclusie luiden dat er geen conclusie is. Een ding is echter heel duidelijk: de huidige zedelijkheidswetgeving schiet op veel punten te kort en moet worden gemonitiseerd. Verkrachting binnen het huwelijk bijvoorbeeld dient even strafbaar te zijn als in welke andere situatie dan ook. Het is eveneens helder dat een smeltgriep naar een wettelijk kader op iemand naar de gevangenis kan worden gestuurd niet per definitie de aangewezen methode is voor genoegdoening aan het slachtoffer en de samenleving door de dader. Het strafrecht is een laatste middel, een noodgriep als andere manieren om recht te doen falen. Zo wordt de zedelijkheidswetgeving nu al gebruikt en wel in de toekomst gebruikt moeten worden. Hoe de regels moeten worden geformuleerd en waar ze moeten staan binnen de indeling van het WvS ligt daar aan eigenlijk ongedacht. Het belangrijkste is dat seksueel geweld niet wordt doordewege en dat een ieder zich realiseert dat het bestaet. Pas dan kan een doeltreffende oplossing worden gezocht om het te voorkomen.

Wat nu nog valt onzedelijk te straffen?

Vrijdag wordt in de Erasmus Universiteit te Rotterdam een studietoelichting gehouden over zeden en straffen. Dick de Groot vraagt zich alvast af: Val't er nog wat onzedelijks te straffen?

HN 2

De verhouding tussen onzedelijkheid en strafrecht is ingewikkeld en problematisch. Uitgangspunt van ons Wetboek van Strafrecht, dat dateert van 1866, is, dat de strafwet een uiterst middel is om de rechten van de burgers te beschermen. De toenmalige minister van justitie, Anthony E. J. Modderman, waarschuwde meteen: "Wees voorzichtig — het is een ultimum remedium, laat het middel niet eerder zijn dan de kwaal". En het liberale kamerlid Samuel van Houten wees er met nadruk op, dat de wetgever er niet zit om te moraliseren, maar: "dat gewaakt moet worden in de eerste plaats voor de vrijheid van het individu. De vrijheid van het individu heeft men te beschermen zo wel tegen geweld en bedreigingen met geweld, als tegen kunstgrepen, welke aangewend worden om de wil te bewegen". De vraag is in hoeverre deze 'verlichte' denkbeelden voortduren in de Nederlandse cultuur. Nederland heeft in de achttiende en negentiende eeuw niet een revolutie mogen beleven, zoals in de omringende landen. Ook de liberale eis tot herziening van de grondwet (onder invloed van de Franse Revolutie van 1848) was ingegeven om een revolutie te voorkomen (En koning Willem II hoefde daarvoor maar één nachtje te slapen).

Zedenmeester

De opvatting dat "de wetgever er niet zit om te moraliseren" heeft in Nederland weinig traagheid. 'Onzedelijkheid' is zonde, en zonde moet door de overheid worden bestraft! Niet beter bij de opvatting over de taak van de overheid, zoals die in onze cultuur is geworteld. Zowel de terughoudendheid bij de toepassing van het strafrecht als het uitgangspunt dat de overheid moet bestraffen wat onrecht is — niet wat zij immoreel acht — hebben maar weinig draagvlak in de 'gezinheid der kleine burgerij'. De geschiedenis van de zedelijkheidswetgeving laat zien, dat de overheid er ook niet in is geslaagd de oorspronkelijke geest te respecteren. Al snel na de liberale jaren werd de overheid weer zedenmeester. Formeel bleef het standpunt van de wetgever, dat het niet tot de taak van de strafwet behoort het individu te beschermen tegen 'rijprijgigen zedenbederf', maar in 1911 werd de zedelijk-

heidswet, door de katholieke minister van justitie, Edmond R. H. Regout, sterk aangescherpt. Zo werd het verbod op pornografische uitgebreid en homoseksueel contact van een meerderjarige met iemand van tussen de zestien en eenentwintig jaar strafbaar gesteld. Ook onder de ministers Jan Donner (1927) en Josephus R. H. van Schaik (1935) werd de bemoeienis van de strafwet met het zedelijk gedrag van de burgers groter. Tijdens de Duitse bezetting stelde Seyss-Inquart ook homoseksualiteit tussen volwassen mannen strafbaar. Maar deze maatregel behoorde gelukkig niet tot de geschiedenis van de Nederlandse zedelijkheidswetgeving. Direct na de bevrijding werd deze strafbaarstelling dan ook ingetrokken.

Na de tweede wereldoorlog werd er in het parlement nog wel geklaagd over het 'verval der zeden', maar tot uitbreiding of verscherping kwam het niet meer. Integendeel: eind jaren zestig wordt de aanval geïmponeerd op de zedelijkheidswetgeving. In het veranderingsgezinde klimaat van de jaren zestig krijgen ideeën die van oudsher deel uitmaken van het streven naar seksuele bevrijding een kans op nieuw aan de orde te worden gesteld.

Als vrucht van de culturele en maatschappelijke woelingen in de jaren zestig kwam ook de functie van het (straf)recht onder scherpe kritiek te staan. Het is nu mode van de ontwikkelingen in de jaren zestig een karikatuur te maken. Als de veranderende opvattingen over misdaad en straf op die karikatuurlijke wijze beschrijven, kan dat als volgt:

Criminaliteit bleek in de jaren zestig geen absolute grootheid, maar had te maken met maatschappelijke omstandigheden, zowel op structureel als op individueel niveau.

Onaangepastheid was niet langer een ongedrag. Integendeel: 'Menselijke vooruitgang' is alleen mogelijk door onaangepast gedrag (Milkowsky). En was niet veel van wat strafbaar was gesteld een vorm van onaangepastheid, en protest tegen het 'bestaande', kregen onaanvaardbaar strafbaar stelde, 'koon daarmee partij voor de bestaande orde. Vrouwe Justitia had geen blinddoek voor, maar partijdige oekleppen.

Ook indisch crimineel gedrag niet direct verklaarbaar was als een op maatschap-

pijghervorming gericht protest, bleek dat de oorzaak van die criminaliteit wel bij de maatschappij lag. Maatschappelijke misstanden rechtvaardigden crimineel gedrag. Het crimineel individu viel niets aan te rekenen, het was de maatschappij die kwam te veranderen.

Daarbij kwam, dat een niet onaanvaardig deel van de criminaliteit een gevolg was van een ziekte, een stoornis. Daarom had wie een misdrijf had begaan recht op hulpverlening, niet op straf. Straf was overigens ook een slecht middel. Het enige resultaat was, dat de dader (die eigenlijk slachtoffer was) nog verder werd gecriminaliseerd en dus toch weer zou vervallen in zijn criminele gedrag.

Zo'n karikatuur doet geen recht aan de kritiek van de jaren zestig en zeventig op de zedelijkheidsrechtpraktijk. Inmiddels is er, mede als gevolg van die kritiek, veel ten goede veranderd. Zo wordt thans door justitie een bewuster gebruik gemaakt van het opportuniteitsbeginsel (het niet meer vervolgen van een strafbaar feit, indien dat niet in het algemeen belang is). Ook worden minder ingrijpende strafmaatregelen toegepast (mitigering), worden strafrechtelijke sancties vervangen door niet-strafrechtelijke (depensalisering) en zijn inmiddels bepaalde gedragingen niet meer strafbaar (decriminalisering). Deze veranderde rechtspraktijk heeft het mede mogelijk gemaakt dat op een aantal gebieden toenadering en samenwerking is ontstaan tussen hulpverleners en justitie.

Men zou kunnen stellen dat in de rechtspraktijk het uitgangspunt van Modderman, het strafrecht als uiterst middel, weer ter harte wordt genomen.

Nieuwe onderdrukking?

Ook de denkbeelden over seksualiteit uit de jaren zestig en zeventig worden momenteel heftig gekritiseerd. Wat seksuele liberalisering heette is zijn, zo wordt geïsteld, was het mede door de seksuele bevrijding. Met name voor vrouwen heeft 'de seksuele revolutie' slechts nieuwe onderdrukking gebracht.

Ook het gelukt echter dat er veel ten goede is gegaan. Het meest duidelijk komt dat tot uitdrukking in de aanzienlijke spreidbaarheid waarmee mensen nu van niet-opvoortplanting-gerichte seksuële contacten kunnen genieten. Ook andere minder

ingrijpende, maar wel plezierige veranderingen op het terrein van de zedelijkheid komen voort uit deze periode. Wat in de jaren vijftig nog gold als immoreel — en dus onzedelijk — maar door velen wel, met gevoelens van schuld, werd geëxperimenteerd, kan nu in vreugde worden beleefd. Masturbatie, niet-constante seksuele bevrijding, het gebruik van anti-conceptiva, seksuele omgang met een inmiddels alweer bijna verdwenen) automaten mogelijk gemaakt (1969). Twee jaar later verdween het artikel 248bis (waarin homoseksuele contacten van meerderjarigen met personen tussen de zestien en de eenentwintig jaar strafbaar waren gesteld).

Daarvoor was wel eerst een commissie van deskundigen nodig. Het rapport van deze commissie concluderende dat de theorie, dat jongens door homofiele omgang zelf ook homofiel zouden worden, onjuist was. Het strafwet-artikel betreffende in de praktijk dat prostitutie, roof-overval en chantage erdoor werden bevorderd en dat fatsoenlijke burgers erdoor in de gevangenis belandden of tot zelfmoord werden gedreven. Van meer symbolisch belang was het verwijderen van het 'overspel' artikel (eveneens in 1971). In de praktijk heeft dat artikel vrijwel nooit tot veroordelingen geleid. Deze aanpassingen van de zedelijkheidswet werden door het parlement niet vol-

oud-kamerlid ROETHOF WAARSCHUWT TEGEN BETITTELING OP SEKSUEEL GEBIED:

„Staat dreigt weer zedenmeester te worden”

HN 2

Van onze verslaggever

ROTTERDAM — Het blijft tobben met de zedelijkheidswetgeving. De voormalige speciaal op het gebied van justitie van de PvdA-fractie dr. H. Roethof nam vrijdag op een studietoelichting dat onderwerp geen blad voor de mond. Voor een aantal jaren is de voorwaartse beweging afkomstige voorstellen en ideeën brachten hem tot de conclusie dat de staat als zedenmeester niet, zoals in de jaren zeventig werd verwacht, op de achtergrond is geraakt.

„In de discussie over de staat als zedenmeester ligt de restauratie op de loer”, vatte Roethof zijn betoog samen. Het onderwerp van de studietoelichting was het Zeden en Strafen van de NVSI en de commissie wetgeving van het COC. De nota is een reactie op het eindrapport van de staatscommissie onder voorzitterschap van de Leidse oud-hoogleraar Melis.

Dat officiële rapport neemt Roethof

„betutteling in een nieuw jasje”. Daar-entgegen staat hij met tal van beschouwingen in de nota van NVSI en COC akkoord. „De staat zit geen opleggen van de moraal. Bescherming van de keuzevrijheid is een primaire voorwaarde voor een open pluriforme samenleving”, aldus Roethof. De taak van de nota is dat de strafwet mensen moet beschermen tegen niet gewenste seksuele contacten en relaties. De strafwet draagt echter wel gewenste contacten en relaties ongewoond te laten.

Roethof had nogal wat kritiek op de door de zedenbeweging ingebrachte gedachte dat in nieuwe wetgeving vooral de vrouw bescherming zou behoeven. De voorstanders verwijzen daarbij naar de „sociaal-economische onderdrukking” van de vrouw. Roethof antwoordt volgens Roethof, en de Rotterdamse hoogleraar strafrecht L. Hulsman is dat met hem eens, uiteindelijk tot discriminatie leidt.

Want, zo benadrukt Roethof, het is nu juist het kenmerk van de samenleving dat er tal van relaties tussen mensen bestaan, die variëren van kortstondige en oppervlakkige tot langdurige en intieme. Juist in deze affectieve relaties, die essentieel zijn voor menselijk geluk, bestaat vaak verregaande afhankelijkheid en een grote mate van altruïsme. Dit ongeacht de sociaal-economische positie van de betrokkene.

Scherpe kritiek had Roethof ook op de uitgangspunten van de recente nota van staatssecretaris Kappetein van de Coppello over het beleid van de overheid tot bestrijding van seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes. Daarin wordt volgens hem de seksualiteit als iets anders maar als bedreigend voorgesteld.

Arbiter

Er bestaat een overspannen verwachting van wat de overheid zou kunnen of moeten doen, signaleert Roethof. De

mensen worden niet meer in de eerste plaats gescht hun problemen zelf op te lossen. De overheid wordt tot arbiter verklaard voor het beschermen van problemen in de huishoudelijke kring, ook als die bescherming niet wordt gevraagd. Roethof vroeg zich af wat er op deze manier over blijft van het recht op individuele zelfbeschikking als de vrouw eigenaar beweging geen stappen weet te ondernemen.

De zogenaamde symboolwetgeving, het „inprenten van de norm”, acht Roethof onverwispelijk. „Nu wordt met een beroep op de emancipatie van vrouwen de politiek van een deel van de samenleving tot officiële moraal verklaard”, had hij eerder geroep. En „lik ik de hoop koesteren dat mij niet ontgaat hoe lang deze weg het nadeel van bisschop Gijzen wordt ingeprent.”

„We moeten allemaal maar weer lid worden van de NVSI!”, vindt Roethof, „want de strijd is nog niet beëindigd.”

"Het blijft tabben met de zedelijkheidswetgeving," vindt inleider Hein Roethof (ex-Tweede Kamerlid voor de PvdA), "en de harde eisen uit feministische hoek maakt het aandragen van alternatieven er niet gemakkelijker op."

Roethof toont zich een ware liberaal: de staat mag onder geen beding de rol van zedemeester op zich nemen. Maar ook de vrouwenbeweging mag dat niet, met haar eis tot strafbaarstelling van de pornografie. "Het grondwettelijk vastgelegde zelfbeschikkingrecht van elk individu dient door de overheid gewaarborgd te worden; zeker waar het gaat om de integriteit van het menselijk lichaam en de privésfeer. Wie echter, zoals sommige vrouwen groepen, hierbij het persoonlijke tot politiek maakt, dringt eigen inzichten op als norm en is dan langs een omweg terug bij de wetgever van 1911. Bescherming mag niet ontbreken in de betutteling, maar moet ieders keuzevrijheid waarborgen."

Hard ging Roethof in tegen de nota "Bestrijding Seksueel Geweld" van staatssecretaris Kampen van de CvdP. Roethof: "In de nota staan zeer gespannen verwachtingen ten opzichte van de overheid. Als geweld wordt uitgebreid tot ongewenste toespelingen op de werkplaats, vraag ik mij af hoe een jurist hiermee uit de voeten moet. Zo krijg je onuitvoerbaar wetten, en dat leidt tot rechtsonzekerheid en minachting voor de wetgever."

Roethof plaatst ook enkele vraagtekens bij het rapport van de NVSH en de COC, dat een reactie is op het wetsvoorstel tot wijziging van de zedelijkheidswetgeving, dat de minister van Justitie binnenkort aan de Tweede Kamer zal aanbieden. In het wetsvoorstel, voorbereid door de commissie-Melai, wordt de verkrachting binnen een duurzame relatie apart geregeld van de gewone verkrachting. De strafbedreiging van de moderne variant van de verkrachting binnen het huwelijk is ook veel lager (ten hoogste twee jaar; bij gewone verkrachting: ten hoogste acht jaar).

Huwelijk

Het rapport van de NVSH en de COC stellen voor de gewone verkrachting uit te breiden met verkrachting binnen het huwelijk. Roethof's bezwaren zijn vooral van praktische aard: "Het is een heel verschil, of een vrouw binnen een relatie wordt lastig gevallen, of dat ze in de boesjes wordt getrokken. Het gevolg van het voorstel zou kunnen zijn dat de pakpans van de man uit de boesjes verkleind wordt, en dat het aangaan van een duurzame relatie risicvoller wordt. Wel is Roethof tevreden met de kritische kijk van het rapport. In grote lijnen komt het betoog van Roethof overeen met de strekking van het rapport. Beide gaan uit van de keuzevrijheid van het individu, en laken het optreden van de overheid als zedemeester. Het is dan ook niet verbazend, dat Roethof zijn inleiding beëindigt met: "We moeten allemaal lid worden van de NVSH. Want de strijd is nog lang niet beëindigd."

Een kritische kanttekening bij deze kijk plaatst de andrageprof. Jacqueline Soetenhorst-de Savornin Lohman. Zij vat het dilemma van zowel Roethof als de NVSH en de COC volgens haar in gewangen zitten, samen tot de tegenstelling individuele vrijheid enerzijds en de noodzaak tot bescherming anderzijds. Een tegenstelling, die samenloopt met het onderscheid liberaal-socialisme met het christendom als geweten. Dit dilemma brengt de discussie in een impasse. De enige manier om uit die impasse te raken is volgens mevr. Soetenhorst door het in de politieke trekken van de discussie. "Het zedelijkheidsdebat moet worden voortgedreven in het licht van de politieke discussie over inkomensverdeling, werkgelegenheid, etcetera." Een belangrijke rol hierin ziet prof. Soetenhorst weggelegd voor de

Afgelopen vrijdag organiseerde het bureau Studium Generale het congres „Zeden en Straffen" over de zedelijkheidswetgeving. Binnenkort verschijnt een wetsvoorstel in de Tweede Kamer, dat de zedelijkheidsbepalingen in het Wetboek van Strafrecht wil moderniseren. Een wetsvoorstel, dat nog niet zo ver gaat als sommigen wel willen. NVSH en COC (homovereniging) kwamen met een gezamenlijk rapport als reactie op het wetsvoorstel.

In een zaal, voornamelijk met journalisten en minderheden tot de helft gevuld, zat Harry Rek tussen een beschilderde homo en een lesbienne, die zo uit "les frustrés" van Claire Brétecher was weggelopen. Een verslag.

Zedelijkheidswetgeving De staat als meester der zeden

vrouwenbeweging. „De vrouwenbeweging verbreidt de discussie door porno en seksueel geweld in verband te brengen met hun economische onafhankelijkheid."

Desexualiseren

Soetenhorst pleit voor het desexualiseren van de samenleving. Dat zou vanzelf leiden tot decriminalisering van zeden. De vrouwenbeweging zou minder moeten aandringen op het bestraffen van seksueel geweld, maar beter moeten kijken naar de machtsrelaties in hun eigen leefwereld. „De economische afhankelijkheid heeft alles te maken met de manier waarop wij seksuele relaties reguleren."

Enkele deelnemers lijkten zich tussen de middag al op te maken voor een knette-

rende discussie met de forumleden, die zich na de lunch voorstelden. Over wat de wetgever nu eigenlijk kan doen. De Rotterdamse strafrechtgeleerde prof. Loek Hulsmans is natuurlijk van de partij, als hij weer eens kan beweren dat de oplossing en de behandeling van dit probleem wordt gelaaid door een apparaat, dat eigenlijk incompetent is: het strafrechtstelsel. Criminologe Yvonne Quispel vindt dat er nu eerst maar eens goed gekeken moet worden naar wat nu eigenlijk seksueel geweld is, voordat we allerlei dingen gaan verbieden. Volgens haar moet er onderscheid gemaakt worden tussen het bestrijden van seksueel geweld, wat de vrouwenbeweging wil, en het bestrijden van de seksualiteit: de optie van de staat als zedemeester. Professor Geelhood, voormalig secretaris van de commissie-Melai (de voorbe-

reiders van het wetsontwerp Zedenwetgeving), wil eigenlijk niet zozeer kijken naar wat de overheid kan doen. „We hebben toch al te veel wetgeving. We moeten veel meer gaan kijken naar wat de overheid mag doen. Burgers moeten niet alleen beschermd worden tegen geweldadige inbreuken op hun vrijheid van buitenaf, maar vooral tegen inbreuken op de privésfeer door de overheid." En dan gaat Hulsmans tegen hem in: „Als je op een operationele manier in wilt gaan op "mogen"-vragen, zal je toch eerst moeten kijken naar "kunnen"-vragen."

Kranten

„Het is allemaal zo abstract wat jullie zeggen", voorkomt mevrouw Soetenhorst een academische discussie. „Lezen jullie wel eens kranten?" En ze vertelt op een beleedende wijze een verhaal dat ze had gelezen. Over een indringer bij een alleenwonende vrouw, die bij haar in bed kruipt en wat later de politie doodleuk bij de deur wegsteld, terwijl de vrouw niet wordt geloofd. „Zo gaat het in werkelijkheid. De taal van Geelhood staat zo ver van mijn bed!" (gelach en applaus).

De discussie spitst zich na deze vrolijke overblikking toe op de vraag, of seksueel geweld een aparte vorm van geweld is. Yvonne Quispel vindt van wel. „Het essentieel van seksueel geweld, is dat er iets wordt afgepakt, dat in andere gevallen juist zo verdomd leuk kan zijn. Daarin ligt het verschil in emotionaaliteit." Hulsmans vindt een indeling in soorten geweld onzin. Weids gestuierend legt hij uit dat de definities helemaal afhangen van de degen die het meemaakt. „We moeten slachtoffer-georiënteerd aan het werk gaan."

Ook Geelhood is tegen het apart behandelen van seksueel geweld: „Wat wil je nu eigenlijk beschermen? De privésfeer moet beschermd worden tegen dwang, of er nu geweld wordt of niet."

En dan is er koffie. Daarna mag de zaal meedoen.

In de discussie met de zaal moeten vooral Roethof en Hulsmans het ontgeden. Een advocate, die vaak slachtoffers van verkrachters helpt, merkt op dat seksueel geweld te individueel wordt bekeken. „Het gaat om de maatschappelijke context die mannen definiëert als mensen die vrouwen kunnen "nemen", en vrouwen definiëert als „beschikbaar". Verkrachters realiseren zich niet eens dat ze geweld gebruiken." Hulsmans reageert wat beduusd op de beschuldiging: „Ja maar, je moet juist om, Roethof en wij, er niet van beschuldigen dat wij te veel individualiseren. Het strafrecht is alleen te veel bezig vanuit slachtofferposities, en daartegen verzet ik me."

Homobeweging

Hulsmans krijgt hem ook nog een keer fraaie van voor de deur. De homobeweging, die juridische bescherming eist tegen wat in Amsterdam lijkt te zijn uitgegroeid tot een volksoord: het zogenaamde „potenrammen". „Het is voor ons belangrijk dat er een juridisch instrumentarium is. Als wij bij de politie komen klagen, moeten wij kunnen zeggen: ik ben hier de klant, en ik heb bescherming nodig. Wij hebben gewoon een stukje strafrecht nodig."

Hulsmans: „Wij zijn het helemaal niet!" (gejuich uit de zaal). „Je moet alleen kijken naar wie wat kan doen. Bepaalde dingen die de politie doet, kunnen nodig zijn om je te beschermen. Maar wat de Officier van Justitie doet, en wat de rechter doet, kan niet beschermt worden."

Als het opeens vier uur is, zijn vele onbescheiden nog half afgemaakt, en vele vragen nog niet gesteld. Daarvoor moeten men zich dan maar begeven naar homocafé Mateo's, waar alle meningsverschillen nog eens kunnen worden gesproken bij wat in het programmaboekje staat aangekondigd als de „Natte Evaluatie".

Van een onoor verslaggevers

AMSTERDAM - De vice-president van de rechtbank in Den Bosch, mr. J. B. A. van de Loo, is niet bereid een toelichting te geven op zijn besluit om de zaak tegen drie verdachten, die betrokken zijn bij de dood van Thea Puijmbroek, achter gesloten deuren te behandelen.

Hij heeft dit meegedeeld aan de Kring van justitieverslaggevers, die om een nadere motivering had gevraagd.

Van de Loo, voorzitter van de strafkamer die de zaak behan-

Deuren rechtszaal blijven gesloten *Tr 5* voor verslaggevers

deelt, verwijst in zijn antwoord naar een publicatie in het Brabant Dagblad, waarin uit zijn mond is opgetekend dat het "zedenlessen karakter" van de zaak hem tot zijn besluit heeft gebracht.

De Kring had geopperd dat het in de rechtspraak sinds een aan-

tal jaren niet meer gebruikelijk is bij berechting van seksuele delicten per definitie de deuren te sluiten. In zijn brief vroeg de Kring zich af of voldoende aandacht was besteed aan argumenten die voor openbaarheid pleiten.

In een brief aan de Nederlandse

vereniging voor rechtspraak toen de justitieverslaggevers er zich teleurgesteld over dat Van de Loo hun argumenten zonder discussie naast zich neergelegd heeft. Zij wijzen er daarbij op dat van de zijde van de vereniging een goede verstandhouding met de media wordt gestimuleerd. De houding van Van de Loo, meent zij, is daarmee niet in overeenstemming.

De zaak tegen de drie verdachten dient op 14 februari. Het schriftelijk werd aangehouden, dat vorig jaar het zezjarige meisje Thea Puijmbroek uit Amsterdam dood in een hotel in Eindhoven was gevonden. Het slachtoffer was seksueel misbruikt en had cocaine toegediend gekregen.

Morgen begint proces achter gesloten deuren *Lmb-14* Boek over Thea Puijmbroek laat vieze smaak achter

Door ENGELIEN BEKER

"Het is schitterend weer als Iwon B., Elisabeth de K. en Jopie Puijmbroek de volgende ochtend rond een uur of tien opstaan. De hemel is strakblauw en de zon schijnt over de ontwakende stad. "Mooi weer!" mompelt Jopie tegen zichzelf. Ze loopt het balkon op en kijkt gapend naar de mensen buiten op straat, winkellende huisvrouwen met grote boodschappentassen, 'n paar trimmers en twee fietsende meisjes in lichte zomerjurkjes".

Aan het woord is de Panorama-verslaggever Leon de Galan. Hij heeft een boek geschreven over Thea Puijmbroek, een meisje van 6 jaar, dat op 27 augustus vorig jaar in een hotelkamer in Eindhoven dood werd gevonden.

Vandaag begint in Den Bosch het proces tegen de drie hierboven genoemde volwassenen. Het wordt het plegen van ontucht met een minderjarige en overtreding van de opiumwet ten laste gelegd. Het meisje is gestorven aan een overdosis cocaïne, die haar werd toegediend nadat ze seksueel was misbruikt.

Verdachten

De zaak zal achter gesloten deuren worden behandeld. Namens de Journalisten heeft de Kring van Justitieverslaggevers hiertegen bij de president van de rechtbank geprotesteerd en ge-

vraagd om een motivatie. Maar tot nu toe is enkel opgegeven dat het om een zaak met een "zedenkwestie karakter" gaat.

De club vindt de motivatie zwaar onvoldoende. Het publiek heeft er recht op te weten welke omstandigheden deze omstreken beslissing hebben geleid. Het maatschappelijk belang van dit proces dient voorrang te krijgen boven het persoonlijke belang van de verdachten, aldus de justitieverslaggevers.

Weekblad

De speculaties over het terugzetten van de klok door de Bossche president zijn de laatste weken niet van de lucht geweest, temeer omdat het allemaal zo haaks staat op de grotere openheid waar rechtbanken de laatste jaren blijken te geven. Bovendien bestaat de laatste jaren de tendens dat er vóór de behandeling door de rechtbank al uitvoering over strafzaken geschreven wordt. Kijk maar naar het boek van De Galan. Hij noemt zich "misdaderverslaggever" en werkt ovensdien voor een weekblad, dat op dit terrein een naam heeft hoog te houden.

De Galan kan niet ontegenwoordig een hoop werk te hebben verricht. Hij moet uit den treure gesprekken hebben gevoerd met familie-, buurt- en kennissenkring en heeft niet alleen een reconstructie gemaakt van Thea's leven, maar ook dat van haar moeder en grootmoeder en komt zo tot de conclusie dat Thea's doodvonnis al in 1920, bij de

* Thea Puijmbroek

geboorte van haar oma, werd getekend.

Thea had geen kans, schrijft de Panorama-verslaggever. Haar moeder leidde - na een jeugd in inrichtingen - het leven van een losbol. Ze trad in het voetspoor van haar moeder, werd prostituee, zoop en snoof, feestte nachten door met vrienden en dreef Thea's vader tot zelfmoord. Thea werd meesleurd in haar moeders wilden bestaan, beleefde het letterlijk aan den lijve en bevredigde samen met haar moeder de klanten.

Fantasie

De Galan schrijft dat de hele buurt, de kinderbescherming en de politie op de hoogte waren, maar niet ingrepen en dat aldus Thea langzaam maar zeker de dood werd ingedreven. Dat een journalist dit eerste signaleert is prima, dat is zijn vak, maar hij moet niet op de stoel van de rechter of de officier van justitie gaan zitten. En dat doet de Galan onwillekeurig.

Wat erger is: hij mist de voorzichtigheid van de rechter. Zijn verhaal is doorspekt met ontlembare letterlijke citaten, hij laat zelfs Thea's opa op zijn sterfbed aan het woord: "Neel", fluistert hij zachties, vergeef me alles wat ik je misdaan heb". Daarmee wordt het verhaal oncontroleerbaar, de grens tussen fantasie en werkelijkheid vervagend en het laat de vieze smaak achter dat Thea is opgevoerd aan de geldzuig van Panorama en de sensatielust van zijn lezers. En daartegen kan een rechter met het sluiten van de deuren toch niets meer beginnen.

Tot twaalf jaar voor mishandeling en dood zesjarige meisje geest *VK 15*

DEN BOSCH (ANP) - De officier van justitie in Den Bosch heeft donderdag tegen de Amsterdamse sexclub-exploitant I.B. een straf geest van twaalf jaar wegens zware mishandeling en de daarop volgende dood van een zesjarige meisje in een Eindhoven hotel. Tegen de ex-vrouw van de man, de 26-jarige E., eiste hij tien jaar.

De officier eiste tegen de moeder van het kind, de 35-jarige J.P., een gevangenisstraf van een jaar. Zij werd later op verzoek van de verdediging in vrijheid gesteld. De rechter achtte de gronden voor de voorlopige hechtenis niet meer aanwezig.

De zesjarige Thea P. werd op maandag 27 augustus om zeven uur 's avonds door een personeelslid van Holiday Inn dood op de bank van een hotelkamer gevonden. Het kind was door haar moeder bij de dertigjarige sexclub-exploitant en diens ex-vrouw in het hotel achtergelaten. Deze twee dienden het kind een fatale dosis cocaïne toe. Ook zouden ze het kind seksueel hebben misbruikt.

Uitspraak 28 februari.

Tweetal wegens dood meisje (6) *MRC* veroordeeld tot 2½ gevangenisstraf

DEN BOSCH, 28 febr. - De rechtbank in Den Bosch heeft vanochtend een Amsterdammer en zijn ex-vrouw beiden veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien jaar wegens betrokkenheid bij het overlijden van de zesjarige Thea Puijmbroek, die vorig jaar augustus dood in een hotelkamer in Eindhoven werd gevonden. Het meisje was seksueel misbruikt en had cocaine toegediend gekregen.

De moeder van het meisje, die werd verdacht van medeplichtigheid, is door de rechtbank vrijgesproken. De officier van justitie eiste twee weken geleden tegen haar een gevangenisstraf van één jaar. Tegen de Amsterdammer en zijn ex-vrouw eiste hij respectievelijk gevangenisstraffen van twaalf en tien jaar. (ANP)

Officier acht therapie aanrander in gevangenis niet mogelijk

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — Een therapie tijdens de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf, een oplossing die de Amsterdamse rechtbank overweegt in de zaak van een van zes aanrandingen verdachte man, is volgens officier van justitie mr. W. Franken van Bloemendaal een overschatting van de mogelijkheden die het gevangeniswezen te bieden heeft. Door de rechtbank gehoorde gedragsdeskundigen denken er anders over.

De eis bleef in deze geruchtmakende en diepende strafzaak ongewijzigd. Anderhalf jaar gevangenisstraf en terbeschikkingstelling van de regering, concludeerde de officier in juli vorig jaar. Geruchtmakend was de zaak al door de vrijlating van de verdachte begin vorig jaar omdat er gebrek aan cellen zou zijn. Het tijdsverloop door de gespreide behandeling en de discussie over straf en/of maatregel kwam daar nog bovenop.

Per advertentie werd opgeroepen naar de rechtbank te komen. Een strafzaak trok zo veel publiek als die van „de aanrander met de hond“. Des te meer bevremding wekte woensdagmiddag het optreden van de officier van justitie. Doordat de microfoon niet werkte waren de drie zinnen die duidelijk moesten maken dat hij zijn eis bleef in de zittingszaal nauwelijks te verstaan.

De advocaat had het niet kunnen volen. En tot de volgepakte publieke tri-

bune (door veiligheidsklas afgescheiden van de zittingszaal) was helemaal geen geluid doorgeklonken. Op het verzoek van president mr. R. Blektoot het standpunt even te herhalen volgde een nieuwe verslag.

Een belofte voor alle partijen en een ongehoorde minachting voor het openbaarheidsprincipe. Na de zitting bleek in ieder geval dat het optreden van de officier zo was ervaren. „Ik zal samenvatten wat ik er van begrepen heb“, zei de president. En zo werd de tribune alomdop de hoogte gebracht.

In juli vorig jaar werd de zaak voor het eerst aangehouden voor een onderzoek in de observatiekliniek van justitie, het Pieter Baan Centrum. Terbeschikkingstelling van de regering zou achterwege kunnen blijven als al tijdens de eventueel door de rechtbank op te leggen vrijheidsstraf met een behandeling zou kunnen worden begonnen, zo bleek op de voortzetting van de zitting in december.

De rechtbank verzocht de reclamerijk en de psychiater van de observatiekliniek naar zo'n mogelijkheid te zoeken. Er moest een therapeut worden gevonden. Bovendien moest er duidelijkheid komen over therapie in een inrichting waar behandeling tot de mogelijkheden behoort.

De psycholoog die al meer gedetineerden in de gevangenis Schuttersweg 10 Alkmaar in therapie heeft blijkt bereid aan het plan mee te werken. Na het uitzitten van de straf kan de behande-

ling, waarbij ook de echtgenote wordt betrokken, worden voortgezet in een open psychiatrische inrichting. De verdachte is bereid zich te laten opnemen. Het leek de reclamerijkingsambtenaar raadzaam als de rechtbank dat in het vonnis zou vastleggen als bijzondere voorwaarde verboden aan een voorwaardelijke t.b. „Als stok achter de deur“.

Aan het eind van de zitting betuigde de verdachte de slachtoffers zijn spijt. „Ze moeten niet denken dat ik kwaad op hen ben. Ik heb helemaal geen wraak in me. Alleen schaamte“, zei hij onder meer. De uitspraak is over veertien dagen.

'Aanrander met hond' krijgt 21 maanden celstraf

AMSTERDAM, 27 febr. — De rechtbank in Amsterdam heeft vanmorgen de 29-jarige J.E.R. uit de hoofdstad wegens zes aanrandingen veroordeeld tot een gevangenisstraf van 21 maanden en voorwaardelijke terbeschikkingstelling van de regering. De officier van justitie had achtien maanden en onvoorwaardelijke t.b. geëist.

R. is bekend geworden als „de aanrander met de hond“. Er ontstond begin vorig jaar grote onrust omdat hij was gearresteerd op celraime uit voorreest werd vrijgelaten. Vooral zijn slachtoffers en diverse gevangenisorganisaties protesteerden daar hevig tegen. R. heeft bekend de woningen van zes jonge vrouwen te zijn binnengedrongen en zijn slachtoffers gedwongen te hebben tot ontschuldigende handelingen. Hij bedreigde hen daarbij met een mes, een peijs en zijn band, een grote dobermann pincher. (ANP)

Officier eist t.b.r. voor aanrander driejarig meisje

UN 22
(Van een onzer verslaggevers)
UTRECHT — De Utrechtse officier van justitie mr. M. A. van Capelle heeft vanmorgen tegen de 32-jarige Nieuwegeiner R. P. de V. negen maanden gevangenisstraf en onvoorwaardelijke terbeschikkingstelling van de regering geëist. De Nieuwegeiner had op 30 november van het vorige jaar een driejarig meisje van straat opgepikt en in zijn huis ontuchtige handelingen met haar gepleegd. De officier was daar diep van onder de indruk: „Mijn hart draait er van om“.

Waarom hij het meisje had meegenomen, kon De V. niet vertellen aan rechtbankpresident mr. P. W. van Schendel. „Ik heb het niet voor m'n lot gedaan“, zei hij. Bij de politie heeft De V. verklaard dat hij opgewonden was geraakt van het meisje. Pas toen ze was gaan huilen omdat hij haar pijn deed en ze was gaan bloeden, had hij het meisje loken.

Volgens het psychiatrisch rapport was De V. sterk verminderd toerekeningsvatbaar. Psychiater dokter Scheffer adviseerde een ambulante behandeling in de Willem Arntsz-hoeve, gevolgd door intensieve begeleiding van de reclamerijk. De officier wilde het advies van het psychiatrische rapport niet volgen en wenst een aanvullend psychiatrisch rapport van het Pieter Baan Centrum in Utrecht.

GESCHOKT

„De rector is dermate geschokt dat de maatschappij beschermend dient te worden. Het meisje is zo van straat opgepikt. Het had ieder willekeurig kind kunnen zijn. De kans op herhaling op korte termijn is groot“, zegt de psychiater gering, maar op lange termijn weet hij het nog niet. Voordat ik een straf eis, wil ik het leek nog meer over de geesttoestand van de V. weten“, aldus de officier van justitie.

Advocaat mr. Th. Korthaus pleitte voor een voorwaardelijke gevangenisstraf met als bijzondere voorwaarde opname in de W.A.-kliniek. Volgens de officier van justitie is dat geen afdoende straf. „Mijn eis is ook ter bescherming van de dader. Ik heb gehuilen gehoord dat de familie van het slachtoffer met waasplannen rondloopt. Ook de buurt, waarin de V. woont, staat niet te juichen om hem weerom te zien“, aldus de officier.

De uitspraak is bepaald op vrijdag 8 maart.

Fotograaf gepakt voor ontucht

BREDA — Voor het plegen van ontucht met jongens heeft de Bredase politie de 40-jarige fotograaf F.S. aangehouden. In zijn fotostudio Studio Visa 2000 in Breda maakte hij voor homobladen over opnamen van de kinderen.

Een politiewoordvoerder noemt het schokkend dat sommige jongens door hun ouders naar de studio werden gebracht. Per foto werd een bedrag van tussen de 50 en 100 gulden betaald. De kinderen moesten een contract tekenen waarin ze afzagen van alle rechten.

Voor moord 18 jaar geëist

VAN EEN ONZER VERSLAGGEVERS
ROTTERDAM — Tegen de magazijnbediende Rob van der W. (38), de moordenaar van de 3-jarige Shirley Deurloo uit de Rotterdamse wijk Overschie, is voor de rechtbank in Rotterdam 18 jaar gevangenisstraf en onvoorwaardelijke t.b. geëist.

De officier van justitie, mr. C. Le Sin Sjoer, wil dat de maatschappij nooit meer risico loopt met Van der W. Hij mag pas terugkeren als hij weerstand kan bieden tegen zijn drang tot seksuele ontlasting met kinderen. Of dat ooit zal lukken betwijfelt ik.

Hij achtte de moord op Shirley, poging tot moord op een 4-jarig jongetje dat ook in Overschie woonde, en ontucht bewezen. Aan het eind van de zitting betuigde Van der W., die tientallen kleine kinderen seksueel heeft misbruikt, buideling zijn spijt aan het adres van de ouders van Shirley.

Op pagina 3:
Veel kinderen betaagd

Twaalf jaar voor moord op driejarig meisje

ROTTERDAM (ANP) — De Rotterdamse rechtbank heeft de 38-jarige Rotterdammer R. van der W. veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf jaar en een onvoorwaardelijke terbeschikkingstelling van de regering voor de moord op de 3-jarige Shirley Deurloo op 12 augustus vorig jaar. Ook achtte de rechtbank de ontucht bewezen met een jongetje van vier jaar een dag voor de moord op Shirley.

Van der W. kreeg in 1973 ook al een gevangenisstraf van vijf en een halve maand en een voorwaardelijke t.b. opgelegd, omdat hij een kind seksueel had misbruikt. Tijdens het onderzoek naar de moord op Shirley Deurloo bekende de man nog vele andere gevallen van ontuchtige handelingen met minderjarigen. Uit een onderzoek van het Pieter Baan Centrum in gebleken dat zijn verlangens naar seksueel contact met kinderen de afgelopen jaren steeds sterker was geworden. Het gebruik van geweld speelde daarbij een belangrijke rol.

Op de zitting van de twaalfde augustus lokte Van der W. Shirley Deurloo mee naar zijn huis. Hij was toen al van plan het kind te doden. Nadat hij het meisje in de speelbak van de kruiden had verdronken, legde hij het lijkje in de keider van de flat. Enkele uren later werd het lichaam daar door de ouders gevonden.

MRC
22

7

'Pedofiele en incest zijn schade lij voor het kind'

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT — Het hebben van gemeenschap met jonge kinderen is, volgens prof. F.H.L. Beyaert, schadelijk voor de kinderen. De deskundige op het gebied van incest en pedofilie zijt dit vrijdag tijdens een rechtszitting van de Utrechtse meervoudige strafkamer, waar de 41-jarige Utrechter R. van D. en de 36-jarige P.C. van den H. terecht stonden wegens pedofiele contacten en de 39-jarige Montfoortse A.J.P.P.G. voor incestueuze relaties met zijn stiefkinderen.

Volgens de professor hebben de kinderen geen vrijte wil om zelf te besluiten met wie ze wel en met wie ze geen seksuele contacten onderhouden. Er is sprake van een machtsverschil, waarbij de ouders altijd een overwicht heeft. Ze krijgen geld om te zwijgen, worden vaak bedreigd in de front van. Als je wat zegt moet je toch niet op je geweten hebben."

VERWERPELIJK

Daarom vindt de professor, die als deskundige door de officier van justitie werd gehoord, sex met kinderen beneden de zwaarte jaar verwerpelijk. "Alleen in het puur theoretische geval dat de relatie geen bijkomen-

de effecten zou hebben, zoals een machtsverschil door de oudere, is het niet schadelijk."

De 41-jarige Utrechter Van D. zou, volgens de officier van justitie, in de periode van maart tot en met september vorig jaar regelmatig seksuele contacten met minderjarige jongens en meisjes hebben gehad. Ook zou hij zich hebben schuldig gemaakt aan bemiddeling. "U" had een bemiddelingsbureau v.o.r. a jonge mannelijke prostitute's, aldus de officier van justitie, mr. M. van der Molen. "In uw huis werden de kinderen verhuurd, waarbij een groot deel van de prijs die de klant betaalde in uw zal, verdween. U zette daarvoor advertenties in dag- en homobladen."

De officier eiste tegen Van D. tweemaal een jaar gevangenisstraf. "Pedofilie is heel ernstig. Het is misbruik maken van kinderen en daar til ik zwaar aan", aldus de officier.

Tegen de 36-jarige Van den H., die bekende een keer met een minderjarige jongen gemeenschap te hebben gehad, eiste de officier zes maanden gevangenisstraf, waarvan vier maanden voorwaardelijk.

ZAKGELD

Volgens Van D. had hij het beste met de jongens voor. Hij ontkende niet gemeenschap met enkele van de jongens gehad te hebben, terwijl hij wist dat ze hebben. "Ik heb hen nooit met de vingers aan de lippen gezet. Ze kregen zakgeld en ik zag erop toe, dat ze naar school gingen. Ik had het gevoel goed bezig te zijn. Alleen denk ik justitie daar anders over."

Hij achtte zich niet verantwoordelijk voor de advertenties. "Wanneer andere huursadvertenties zetten, ben ik daar niet voor aansprakelijk."

TE ZWAAR

Advocaat mr. Hummels vond de eis van de officier veel te zwaar. "Het gaat om jongeren die op seksueel gebied al verder zijn". Belangrijk vond de advocaat het feit dat Van D. de jongens niet heeft opgepakt, maar dat ze naar hem toe zijn gekomen.

De gevolgen van pedofiele contacten en incest zijn vaak pas op

latere leeftijd waar te nemen", vertelde prof. Beyaert de rechtbank. "Dat uit zich in algemene angst, nachtelijke slapeloosheid en angst voor alle mannen".

Het neefje van de Montfoortse G. heeft vijftien jaar na de eerste seksuele contacten met zijn onkel nog steeds last van nachtschrik. De contacten van G. bleven niet beperkt tot het neefje. Sinds zijn tweede huwelijk in 1973 heeft hij contacten met de desigtijs twaalfjarige stiefzoon. In 1977 begon hij ook toezicht te zoeken tot zijn andere stiefzoon en de twee stiefdochters. Alleen de oudste dochter wies hem van de hand. Met de rest

van de kinderen had hij regelmatig seksueel contact.

BUURJONGENS

Ook had hij een relatie met twee buurjongens en nog twee andere jongens die nog geen zestien jaar waren. Een van de jongens heeft nog steeds geen aanpak kunnen vinden om zijn vrees voor de buurjongens te overwinnen. "Volgens de officier van justitie een bewijs dat het altijd de macht heeft."

Tegen G. eiste de officier zes maanden gevangenisstraf en onvoorwaardelijke tbs (crisischikkingstelling van de "vries". Ze

PROF. F.H. BEYAERT
geen tijd wil

volgde daarmee het advies van het psychiatrisch rapport van de Beller, dat G. ten tijde van de daad in sterke mate ontrekingsvatbaar achtte.

De uitspraak van de Utrechtse rechtbank is bepaald op vrijdag 8 maart.

Man zou jongens geld betalen Pedofiel hoort hoge straf eisen

Van een onzer verslaggevers

UTRECHT — De Utrechtse officier van justitie meende dat de 41-jarige vrouw P.H.M. van der Molen heeft gisteren een opvallend hoge straf geëist tegen het hebben van pedofiele contacten. Zij eiste tegen een 41-jarige man uit Utrecht een gevangenisstraf van twee-en-half jaar.

De verdachte, die al sinds december in voorarrest zit, wordt ervan beschuldigd minderjarige jongens te hebben betaald voor het plegen van seksuele handelingen. Bovendien zou hij hen tegen vergoeding hebben uitgeleend aan derden. Tegen een vriend van de verdachte eiste de officier een gevangenisstraf van zes maanden, waarvan vier voorwaardelijk. De man gaf toe met minderjarige jongens te hebben gevreemd.

De verdachte verhuurde in zijn huis kamers aan jongens, die in de problemen zaten. Twee jongens van veertien en vijftien hebben tegen de politie verklaard dat zij regelmatig seks met de man hadden en daarvoor geld kregen. In het huis ontvingen zij klanten, die op advertenties in bladen reageerden.

De verdachte, die al twee keer eerder is veroordeeld wegens seksueel contact met minderjarigen, ontkende dat hij de jongens had gedwongen tot seksuele handelingen tegen betaling. Het bedrag dat hij aan hen gaf, beschouwde hij meer als zakgeld. "Wat zij van hun kamer deden, was mijn pakje aan niet."

Officier van justitie Van der Molen riep prof. dr. F. H. L. Beyaert, directeur van de Utrechtse psychiatrische observatiekliniek Het Peter Baan Centrum, als getuige-deskundige op. "De schadelijkheid van seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen zit hen vooral in de bedreigingen, zwijpschiet en het geld daarbij een rol kunnen spelen", stelde hij. "Vooral het leeftijdsverschil geeft een verschil in macht aan."

Beyaert sprak tegen dat pedofiele contacten per definitie schade-

Tr 43

Lijk zijn voor kinderen. "Als een kind een duurzame, vriendschappelijke relatie heeft met een volwassene, kan dat ook voordelen hebben", merkte hij op.

Mr. Hummels bepleitte een zo kort mogelijke straf. De verdachte zou dan zo vlug mogelijk kunnen beginnen met een behandeling bij een psychiater.

Pleger van ontucht niet jongens hoort talf jaar en tbs eisen

Van onze verslaggever

UTRECHT — Hoe zwaar moet het oordeel van een psychiater over een verdachte in een strafzaak spelen? Dat roept de advocaat, mr. Verviers, zich vrijdag af toen hij voor de Utrechtse rechtbank een 18-jarige Montfoortse eerdere, die had voorgesteld, daarnaast werd deze eiser ingevoerd voor psychische schade die zij vermoedde bij de slachtoffers.

De officier van justitie, mr. P. van der Molen-Maesen, eiste zes maanden en tbs tegen de man. Haar voornaamste reden om deze eis te stellen was dat een psychiater, die over de Montfoortse had rapporteerd, tbs had voorgesteld, daarnaast werd deze eiser ingevoerd voor psychische schade die zij vermoedde bij de slachtoffers.

VK 23

Officier: 'Incest een van de ernstigste misdrijven'

HC 23

„Het na tien jaar aangifte doen van incest mag geen beletsel zijn zo'n zaak te vervolgen. Incest is een van de ernstigste misdrijven die ik ken. Het zo lang wachten met aangeven kan het slachtoffer niet worden verweten: het slachtoffer was, toen het gebeurde, te jong om zelfstandig naar de politie te gaan of het anderen te vertellen. De ernstige verstoorde ouder-kind-relatie en gevoelens van schaamte en schuld spelen ook een rol”.

Dit heeft de Haagse officier van justitie mr. F.W.M. van Straelen gisteren gezegd bij de behandeling van een incest-zaak uit 1972. De verjaringstermijn van twaalf jaar is volgens hem niet overschreden door de verdrijving van

slachtoffers. Op verzoek van de officier vertelde ze over de achtergronden en 'levenslange' gevolgen van incest. „Ik durf bij voorbeeld niet alleen met u in een kamer te zitten”, zei ze tegen de officier. Verder noemde ze haar verwoeste seksuele leven en angststromen. Haar vader zou haar van haar achste tot zestiende jaar hebben misbruikt en verkracht. Hij hield daarbij zijn hand op haar mond en als ze huilde knee hij even haar keel dicht. De officier wees erop, dat het slachtoffer aan het einde van de incest-periode zo gebroken was dat ze nog nauwelijks verzet bood, maar dat de vader desondanks geweld gebruikte. De officier achtte, in tegenstelling tot de psychiater, de 54-jarige man uit Delft volledig toerekeningsvatbaar voor zijn daden. Hij wate negen maanden gevangen zat.

door Maaike Kraayeveld

een gerechtelijk vooronderzoek in 1984, waarop de datum van verjarig is 'gestuit'. De officier stond erop dat de zaak openbaar werd behandeld. „Het kan een oproep zijn voor slachtoffers aangifte te doen”, zei de officier. Het parket had de zaak overigens in eerste instantie geponeerd. Maar nadat het slachtoffer in beroep was gegaan, zag Van Straelen in dat deze zaak aangepakt moest worden.

Televisieprogramma

Het slachtoffer, inmiddels 26, heeft eind 1983 na het zien van een televisieprogramma over incest aangifte gedaan. „Allen barste los”, aldus het slachtoffer, dat als getuige bij de rechtszaak aanwezig was 'als voorbeeld voor andere

Alle lagen bevolking

De officier ging uitvoerig in op de ernst van incest. „Het komt veel meer voor dan naar buiten komt, in alle lagen van de bevolking. Het is een grove schending van een vertrouwensrelatie ouder-kind. De belangrijkste zekerheid het veilige gezin valt weg. Onderzoekers hebben uitgezocht, dat onder slachtoffers van incest onder meer méér drank- en druggebruik voorkomt en meer zelfmoordgevallen”. Hij raadde de rechtbank aan enige literatuur over incest te lezen alvorens uitspraak te doen in deze zaak. De verdiger van de verdachte, mr. J.W. Stok, betwijfelde, of de in de dagvaarding genoemde feiten zijn eilient nog wel konden worden aangerekend. Hij bepleitte strafvermindering.

Uitspraak 6 maart

Aantal zedendelicten stijgt 25 percent in Amsterdam

Vk 27

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — Het aantal aangiften van zedendelicten bij de politie van Amsterdam is het afgelopen jaar met 25 percent gestegen. In vergelijking met 1983 werd verleden jaar 118 maal meer aangifte gedaan. Bij 15 gevallen ging het om incest. Dit staat in het jongste nummer van „TAP”, het tijdschrift voor de Amsterdamse politie.

De politie meent dat vrouwen en meisjes in Amsterdam bij zedenzaken eerder aangiften doen, omdat de aanpak van de zedepolitie minder gericht is op 'de dader en meer op de opvang en begeleiding van het slachtoffer. „Gefukkig blijkt dat de drempel voor aangifte iets lager is geworden”, aldus een woordvoerder. Het aantal aangiften zegt echter niets over het werkelijke aantal aanrandingen en verkrachtingen. Er kwamen 583 aangiften binnen, waaronder 155 gevallen van verkrachting.

De recente cijfers tonen volgens de Amsterdamse politie aan dat Amsterdam vaak ten onrechte het etiket criminele stad krijgt opgeplakt. „Uiteraard gebeurt er veel in Amsterdam, maar het is dan ook een wereldstad. Het is onzin om te stellen, zoals sommigen doen, dat men hier niet meer over straat kan lopen zonder direct aangevallen te worden. In vergelijking met grote steden in Amerika en elders in Europa is Amsterdam een provinciediel. Het aantal auto-diefstallen neemt behoorlijk toe. Dat is voornamelijk een kwestie van de drugs-afschaffen. Het is heel vervelend, maar je kan niet zeggen dat auto's raken te

maken heeft met de echte harde criminaliteit”, aldus de woordvoerder. Het aantal ernstige delicten is niet toegenomen in vergelijking tot voorgaande jaren. De afdeling ernstige delicten behandelde in 1984 twintig zaken met moord of doodslag. In zes gevallen bleek het achteraf om zelfmoord te gaan. Drie zaken werden niet opgelost, twee zijn nog in behandeling.

De afdeling zware criminaliteit onderzocht 23 gewapende overvallen. Slechts vijf onderzoeken werden afgerond. Er werden zestig arrestaties verricht. Verleden jaar werden 1270 aangiften gedaan van oplichting en fietsenstrekkerij. De afdeling bestrijding heling hield 130 mensen aan.

In 1984 werden volgens opgave 5600 auto's gestolen en er werden er 3300 teruggevonden. Er werd opgave gedaan van 551 gestolen motoren en 3300 gestolen fietsen. Wat de fietsen betreft doet zich wel een noemenswaardige verandering ten opzichte van 1983 voor: toen namen nog 5800 mensen de moeite fietsendiefstal aan te geven. De Verkeerspolitie sloopte 11.837 auto's weg die fout geparkeerd stonden.

De narcoticabrigade van Amsterdam arresteerde verleden jaar 3351 mensen. Daarvan werden 800 verdachten voorgeleid aan de officier van Justitie. Er werd 70 kilo heroïne, 46,5 kilo cocaïne, 181 gram opium, 6700 kilo hasj en 5900 kilo marihuana in beslag genomen. De narcoticabrigade confisqueerde 66 vuurwapens en bijna twee miljoen gulden.

Van de redactie

Het maken van dit nummer van DCI Info heeft nogal wat verfraging opgeleverd. Het nummer hoorde nog eind 1984 uit te komen. Het hoort ook nog tot de eerste jaargang.

In dit nummer wordt erg veel aandacht besteed aan de plotselinge belangstelling die vooral door de Nederlandse pers aan de dag is gelegd voor kinderporno. De tweede helft van deze Info is er helemaal aan gewijd. Vooral in november en december van het afgelopen jaar is er veel over gepubliceerd. Maar werkelijke informatie is uit deze stroom van berichten niet gekomen. Nog steeds is onduidelijk wat er aan kinderporno in Nederland gemaakt en verhandeld wordt. En

omdat kinderporno een ernstige vorm van kinderporno is, heeft DCI zich niet neergelegd bij de maatregelen die minister Kortbals Altes heeft bekend gemaakt om tegen kinderporno op te treden. DCI heeft een diepgaand onderzoek voorgesteld en aangeboden om bij de uitvoering ervan behulpzaam te zijn. De stukken wijzen hier verder op. In dit nummer verder nogal wat internationaal nieuws. In Florence is in december 1984 de derde internationale ledenvergadering van DCI gehouden. Daarvan is een kort verslag opgenomen. Het

internationale onderzoek naar minderjaren in gevangenis naderd haar eindrapportage. Een aantal eerste conclusies worden vast gegeven. Over het verdrag is ook weer een bijeenkomst gehouden. De artikelen die op de agenda stonden worden kort aangehaald. Over het internationale sekretariaat en het case-work daarvan ook een korte informatie. De oproep aan onze jeugdleden om voor een eigen jeugdpagina een bijdrage op te sturen, heeft nog geen reacties opgeleverd. Ze blijven welkom. Dit nummer bestaat uit erg veel tekst en

weinig illustraties. Om te beginnen kwam dit met de ingeleverde teksten zo uit. Ze waren aan de lange kant en moesten soms nog zelfs bekort worden. Wat bij het maken van de Info tot nog toe steeds moeilijk is geweest, is het vinden van geschikte illustraties. Zijn er leden die foto's hebben (zelf gemaakt) die de onderwerpen in de Info kunnen illustreren? De redakteur houdt zich warm aanbevelen om deze dan ter beschikking te krijgen. Ook tekeningen zijn van harte welkom. Het zijn niet alleen de werkgroepen van DCI die in de Info berichten kunnen plaatsen.

Het ligt in de bedoeling om van het eerst komende nummer een dubbelnummer te maken, dat ook bij het werven van nieuwe leden gebruikt kan worden.

DCI vraagt om onderzoek

kinderporno

Op 25 januari j.l. heeft de projectgroep kinderporno van DCI Nederland een onderzoeksvoorstel aangeboden aan minister van justitie Mr. Kortbals Altes. Dit voorstel is tot stand gekomen na informeel overleg met politiefunctionarissen en politici. In het onderzoeksvoorstel wordt gevraagd om een tijdelijk onderzoeksteam samen te stellen van elf mensen, aangevuld met een wetenschapper. Langs deze weg kunnen dan niet alleen strafbare feiten in verband met productie en distributie van kinderporno opgespoord worden. Ook kan een totaal beeld van aard en omvang van kinderporno en aangrenzende terreinen (kinderprostitutie) worden duidelijk gemaakt.

In de afgelopen maanden is door de reakties in de pers duidelijk geworden, dat op dit moment geen inzicht bestaat in de aard en omvang van productie en distributie van kinderporno in Nederland. Dat DCI Nederland met dit onderzoeksvoorstel komt heeft twee redenen:

Kinderporno is een vorm van exploitatie van kinderen ook in Nederland, waar tegen optreden moet worden.

De maatregelen die de minister ter bestrijding van kinderporno had aangekondigd waren te passief en volstrekt onvoldoende.

Uit contacten met politiefunctionarissen bleek ons dat de politieke bereidheid die door de minister was uitgesproken om tegen kinderporno op te treden, in de praktijk geen gevolgen heeft. Dit vooral, omdat de menskracht voor nader onderzoek, niet wordt vrijgemaakt.

In het onderhuid dat wij op 25 januari met de minister hadden, gaf hij aan zich gehandicappt te voelen doordat de wet die productie van kinderporno verbiedt, nog niet door de eerste kamer is aangenomen. Op zichzelf maakt dat vervolging op dit moment lastiger, maar niet onmogelijk. Wij hebben sterk de indruk dat in het hele opsporingsbeleid "iets niet klopt". Ook in de huidige (wetenschappelijke) omstandigheden is meer te doen dan tot nu toe. Contacten met de politie bevestigden dit.

Met het ministerie, de politie en de vaste kamercommissie voor justitie zullen wij contact onderhouden om te komen tot actief optreden tegen kinderporno en zorgen dat feiten bekend worden. Zie ook het artikel: "Kinderporno, pers en politiek" en het persoverzicht.

wf

DCI Info
feb '85

Kinderporno, pers en politiek

Een verhaal over sensatiezucht en ontkenningdrift

1. Inleiding

Op donderdag 23 november 1984 komt op de redacties van de Nederlandse dagbladen een telexbericht binnen afkomstig van Reuter te Washington. De telex bevat kort samengevat de volgende informatie:

- op veilingen in Amsterdam worden kinderen verhandeld die worden misbruikt voor porno en prostitutie;
- vanuit diverse landen waaronder Nederland worden kindersexuële georganiseerd naar landen als Sri Lanka, Thailand en de Filipijnen;
- 170.000.000 kinderen over de hele wereld zijn het slachtoffer van seksuele exploitatie.

Deze informatie was afkomstig uit een rapport opgesteld door Defence for Children International. De telex veroorzaakt de nodige beroering op de redacties van de Nederlandse dagbladen en verslaggevers trachten na te gaan wat er aan de hand is. Het netto-resultaat van hun inspanning is dat zij op het spoor komen van de voorzitter van de Nederlandse afdeling van Defence for Children International die vervolgens vanaf ongeveer 10.30 uur de rest van die donderdag aan de telefoon doorbrengt. De publiciteit die het gevolg is geweest van vorengevoerd telexbericht en de daarmee verband houdende politieke discussie zijn in menig opzicht belangwekkend genoeg om aan een nadere beschouwing achteraf te onderwerpen.

2. De telex en het inpassen van puzzelstukjes

Het telexbericht zoals dat op die bewuste donderdagochtend binnenkwam, was door het ontbreken van een duidelijke achtergrond aanvankelijk een bron van veel verwarring. Om welk rapport ging het? Wie hadden het rapport geschreven? Op grond van welk onderzoek was het rapport geschreven? Waarom was de Nederlandse afdeling van Defence for Children International niet van het bestaan van het rapport? Waarom werd het nu al gepubliceerd?

Deze en dergelijke vragen waren aanleiding tot telefonisch overleg met het internationale sekretariaat van DCI te Genève en met het sekretariaat van de Amerikaanse afdeling van DCI in New York. In de loop van de dag werden de diverse puzzelstukjes aan elkaar gepast, en ontstond het volgende beeld.

Het rapport in kwestie bleek te zijn een overzicht van de internationale stand van zaken op het terrein van kinderporno - prostitutie opgesteld door Kenneth Hermann en Mike Yupp; zij hadden dit gedaan op verzoek van een commissie van de Amerikaanse senaat die op 29 november 1984 een hoorzitting wijdde aan kinderporno. Het rapport was derhalve niet gebaseerd op recent uitgevoerd veldonderzoek maar vooral een samenvatting van de op dat moment bestaande informatie.

Het bericht over de kindervervalsing bleek gebaseerd te zijn op een mededeling van één van de leden van de Amerikaanse afdeling van DCI gedaan tijdens een vergadering in Montreal in september 1984. De letterlijke tekst van het rapport op dit punt luidt als volgt: "A shocking report was received by DCI at their General Membership Meeting at the International Congress on Child Abuse and Neglect in Montreal, Canada, in September 1984 of an actual child auction in Amsterdam, The Netherlands. This event was allegedly not an isolated event. It saw the buying and selling of children by photograph for the purposes of pornography production and child trafficking for such purposes. We are still investigating such reports and believe that such activity may take place in a variety of nations."

Het bericht over de kindersexuële was blijkens het rapport gebaseerd op een onderzoek gedaan in 1982 door Miss Katie David, toentertijd verbonden aan het sekretariaat van DCI in Genève. Behalve Nederland werden in dit verband ook genoemd West-Duitsland, Japan en de Verenigde Staten als landen van waaruit seksuële werden georganiseerd. Het bericht kreeg in de publiciteit die volgde na

de 29e november vrij weinig aandacht. Het cijfer van 170.000 bleek te berusten op een onjuiste lezing van het rapport; daarin werd namelijk gesteld dat er in de wereld ongeveer 170.000 zogenaamde 'street children' zijn, en dat deze groep kinderen het gemakkelijkst wordt geïdentificeerd op seksuele exploitatie. Het rapport maakt in dit verband geen melding van enig percentage of aantal. Ook dit bericht verdween vrij snel uit de publiciteit. Alleen aandacht concentreerde zich derhalve op het bericht over de kinderveilingen. Vele voorpagina's van Nederlandse dagbladen vertoonden hetzelf reeds op 29e, hetzij op de dag erna, met meer of minder vette koppen het bericht van de kinderveilingen. Deze berichtgeving ging gepaard met mededelingen over twielf aan of ontkenning van de juistheid van het bericht van de kinderveilingen. Hiertoe moet worden aangekondigd dat geen van de dagbladen op dit moment beschikte over de tekst van vorenbedoeld rapport.

De nadruk die met name van de zijde van DCI Nederland werd gelegd op het verslag van de Verenigde Staten, was een grondig onderzoek naar de aard en omvang van kinderporno-productie en -distributie komen in de publiciteit nauwelijks uit de verf. Het was kennelijk belangrijker om uit te zoeken van wie de informatie over kinderveilingen in Amsterdam afkomstig was, vermoedde namelijk dat de schrijver van sommige journalisten meer bevredigde. Men kwam er uiteindelijk achter dat de bron van de informatie mevrouw Judienne Densen-Gerber was die op haar beurt beweerde de informatie van ondergetekende te hebben verkregen tijdens een gesprek in Montreal in september 1984. Deze bewering van mevrouw Densen-Gerber is pertinent onjuist. Desalniettemin meende o.a. de Volkskrant er een forse kop in haar berichtgeving van te moeten maken. Van mijn kant heb ik o.a. Justitie verweten onvoldoende actie te hebben genomen tegen het verspreiden van kinderporno-graphie. Dit verwijt werd onterstond door Dr. A.J. Koers, vertrouwensarts inzake kindermishandeling te Amsterdam. Blijkens berichtgeving in o.a. Trouw had Dr. Koers in het verleden regelmatig contact opgenomen met Justitie en Politie over bekende kinderen die het slachtoffer waren geworden van kinderporno. Hij lichtte zijn beweringen toe tijdens een Televisie-uitzending op zaterdag, 1 december j.l., hetgeen leidde tot een uitnodiging van de minister van justitie om over een en ander te komen spreken. In de berichtgeving over dit gesprek werd sterk de nadruk gelegd op het feit dat de minister niet veel wijzer was geworden van dat gesprek. De gevallen die de heer Koers aan de minister voorleefde bleken reeds tot een onderzoek van de politie te hebben geleid. Van de 15 kinderen — het

aantal dat de heer Koers noemde als het hem bekende aantal kinderen die slachtoffer waren van kinderporno. Kortom, het viel allemaal echt wel mee en het liep allemaal niet zo'n vaart. Justitie was wel degelijk alert. Men vindt dit o.a. verwoord in een redactioneel commentaar van het Algemeen Dagblad van woensdag 5 december j.l. waarin o.a. wordt opgemerkt dat de heer Koers zijn aanklacht tegen het justitiële apparaat niet van indrukwekkende bewijzen vergezocht heeft. Tegen het tegendeel blijkt moet worden aangenomen dat Justitie en Politie de strijd tegen de kinderporno serieus nemen. Dat tegendeel moet niet slechts beweerd, maar aangetoond worden, aldus het Algemeen Dagblad.

Tijdens het vragenuurtje op dinsdag 4 december verklaarde de minister van Justitie dat Politie en Justitie geen laksheid verweten kan worden. Geen enkele aanwijzing, aangifte of anonieme tip blijft onbehandeld. Hij deelde mee een speciale ambtenaar te hebben belast met het onderzoek naar informatie van de Verenigde Staten. Er was echter nog geen informatie binnengekomen op grond waarvan deze ambtenaar verdere stappen kon ondernemen. Wederom is de boodschap duidelijk hoevel het niet uitgesloten is dat Nederland, dat immers zo'n rijke traditie heeft als exportland, betrokken is bij de productie van kinderporno-graphische materiaal uit andere landen, maar van productie van dit materiaal op enigszins schaal in Nederland is nauwelijks sprake. We houden het probleem in de gaten maar er is geen reden voor grote bezorgdheid, de politie zoekt alles uit maar voor een grondig onderzoek bestaat geen reden. Of zoals dr. J.M. den Uijl het verwoordt in zijn brief aan de voorzitter van de Amerikaanse senaatscommissie die de hooitzitting over kinderporno-graphie hield: "Also there is no indication that child pornography is produced on an important scale in the Netherlands. Being a country of relatively important trade activities, we don't exclude that trading firms in this country might play some role in the transit trade", en hij besloot als volgt: "We have full confidence that we will be prepared to inform those your fellow senators and doing so to people in the United States taking away from our country an undesired blame". Deze ontkenningdrift is bekend uit de literatuur over kindermishandeling, en het is daarom nuttig te wijzen op berichtgeving die verder weinig aandacht heeft gekregen.

Op donderdag, 8 december laat mevrouw Speelberg, hoofd van de Amsterdamse zedenpolitie, in een interview in Het Parool weten dat de bereidheid van politie en justitie om werkelijk aandacht te geven aan de kinderporno-graphie minder groot is dan de minister heeft willen laten geloven. Zij maakt melding van een aantal vrij omvangrijke kinderporno-

grafie en/of -prostitutiezaken die aan de officier van justitie zijn voorgelegd maar waarmee verder weinig concreets is gedaan. Zij spreekt de wens uit te kunnen beschikken over meer personeel om de kinderporno-graphie en -prostitutie meer adequaat te kunnen onderzoeken en aan te pakken.

Blijkens informatie van de Amerikaanse douane in New York was op een totaal van 156 in beslag genomen zendingen met kinderporno-graphie in 1984 een totaal van 968 uit Nederland afkomstig. In het jaar 1983 waren dat 251 zendingen uit Nederland. Het lijkt op zijn minst genomen onwaarschijnlijk dat al deze 968 Nederlandse zendingen uitsluitend het resultaat waren van een transit-transport. Dit wordt bevestigd door een ander bericht dat opmerkelijk klein slechts in twee dagbladen verscheen. Dit bericht betrof de inbeslagname van twee dozen kinderporno-graphische folders bij een Haagse drukker. Het materiaal was in de jaren 1980 en 1981 in die drukkerij afgedrukt. De brochures vervaardigd en waarschijnlijk van daar uit verzonden; het ging namelijk om engelstalig werk. De in beslag genomen en op dozen bevatten een restant-voorraad. De vervaardiging geschiedde in opdracht van een Nederlandse opdrachtgever die blijkens mededeling van politie materiaal gebruikte dat naar alle waarschijnlijkheid uit Denemarken afkomstig was en niet van recente datum. Een dergelijke situatie kan worden uitgelegd als 'productie niet in Nederland' maar het is een bekend gegeven uit de wereld van de kinderporno-graphie dat het maken van brochures of boekjes in het land X niet geschiedt met fotomateriaal uit datzelfde land X; dit om het risico van herkenning te verminderen en naar mijn mening het hier dan ook om een voorbeeld van productie van kinderporno-graphie in Nederland.

3. Sensatiezucht en ontkenningdrift, of...

Als men de publiciteit en de politieke discussie naar aanleiding van een 10-regelig telebericht van Reuter achteraf beschouwt, is er een aantal zaken dat de aandacht trekt:

- het bericht over de kinderveiling in Amsterdam appeleerde onmiskenbaar aan de sensatiezucht van vrijwel de gehele Nederlandse dagpers. Kennelijk werd men bij dit bericht een vrij plastisch beeld voor ogen van kinderen die op de wijze als eertijds op slavenveilingen bij opbod werden verkocht. Lezing van het rapport maakt duidelijk dat het niet om dergelijke concrete activiteiten ging, maar om "the buying and selling of children by photograph for the purposes of child pornography production". Ondanks de publiciteit gericht op het in twielf trekken van het bestaan van een kinderveiling bestaat er voldoende aan-

wijzing dat brochures met foto's voor doeleinden als hiervoor bedoeld wel degelijk in Nederland worden gemaakt. Het is opmerkelijk dat door geen van de dagbladen bijvoorbeeld nader onderzoek is wat precies de aard en de omvang van het kinderporno-graphisch materiaal was dat door de Haagse politie in beslag is genomen. Het is voor opmerkelijk dat de klacht van mevrouw Speelberg niet geleid heeft tot bijvoorbeeld een indringend interview met de officier van justitie die de zaken in behandeling heeft welk mevrouw Speelberg in haar interview heeft genoemd. Opmerkelijk is tenslotte dat bijvoorbeeld de Volkskrant, dat de meeste getrouwt tot het interview met mevrouw Densen-Gerber, kennelijk met de bedoeling deze bron van het bericht over de kinderveiling negatief af te schilderen, maar niet om bijvoorbeeld een gesprek te hebben met de douane-ambtenaar in New York over de aard en omvang van de beslag genomen kinderporno-graphische zendingen afkomstig uit Nederland. De conclusie dringt zich op dat men meer geïnteresseerd is in tot de verbeelding sprekende berichtgeving die bovendien het probleem van de kinderporno bagatelliseert dan in het ingetrokken van het inzicht in dit verschijnsel.

De publiciteit over de kinderveiling in Amsterdam appeleerde kennelijk ook aan de schrijverspersheid van een zekere Dolf Cohen. Deze meneer Cohen publiceerde in het zaterdagbijvoegsel van de kwaliteitskrant NRC/Handsbld van 8 december een artikel getiteld 'Sodom in Amsterdam'. Het artikel is volgens de beste criminele tradities geschreven onder een 'alias'. Immers, schrijver van het artikel is de heer Hugo Brandt Corstius, die wellicht in den vervolgde terwille van de duidelijkheid zijn artikelen zou kunnen signeren met H.B.C. zodat aanstonds duidelijk zou kunnen worden uitgelegd als een ironisch schrijven, de bekende schaaamplam van intellectueel schrijven die ook nu, zoals wel vaker, te klein blijkt om de schaamteloosheid ervan vol doende te kunnen bedekken. Overigens was er ook zij aan de bedoeling van het artikel, het kan onmiskenbaar geplaatst worden in het kader van de ontkenningdrift. Illustratief hiervoor is de wijze waarop de schrijver de vraag: "Bestaat kinderporno eigenlijk wel?" beantwoordt. Hij ging de rosse buurt van Amsterdam in en bezocht een aantal sexwinkels, winkels waar enige maanden eerder al het kinderporno-graphisch materiaal in beslag genomen was. Het is dan ook niet verbaazend wakkend dat hij bot ving en de suggestie die hij daarvan laat uitgaan dat er dus geen kinderporno zou zijn is de performance van een gemerkende Archimedes.

Desalniettemin, op 22 december 1984 wordt een presentatie gegeven die een bijdrage vormt aan de kennelijk algemeen levende behoefte om het pro-

bleem van de kinderporno te ontkennen. In die beschouwing wordt namelijk met zoveel woorden gesuggereerd dat de kinderporno 'uitgevonden' zou zijn door de zachte sector teneinde die sector lichtjaren werkgelegenheid te bezorgen. Tenslotte wat de politieke discussie betreft: de minis ter en zijn ambtenaren hebben verbaal bijt gegeven van aandacht voor het verschijnsel kinderporno naar deze aandacht blijft voorshands beperkt tot het aanwijzen van een contact-ambtenaar die afwacht of hem informatie bereikt en officieren van justitie die bereid zijn als het nodig is een onderzoek in te stellen, maar in het recente verleden op opvallende wijze de boot afhielden.

Samenfattend met helaas worden geconstateerd dat tot nu toe publiciteit en politieke discussie vooral gekenmerkt waren door enerzijds het willen voldoen aan de bij lezers vermoede behoefte aan sensationele verhalen en door de behoefte om het probleem van de kinderporno te bagatelliseren dan wel te ontkenningdrift, dus, of... is een andere benadering mogelijk?

Immers, als de kinderporno zo'n 'onschuldig' probleem is, verzonnen door de naar arbeidsplaatsen snakende welzinnester of ontprotsen aan de fantasie van calvinistische homophobes, hoe is het dan in dit onschuldige Nederland mogelijk

- a. dat een verslaggever die zich verdiept in de kinderporno zodanig door de den ('onderverrelding') wordt bedreigd dat hij om politiebesteding moet vragen?
- b. dat de justitie-autoriteiten weigeren in te gaan op een verzoek van de politie om telefoons te mogen aftappen bij bepaalde personen ten aanzien van wie ernstige vermoedens bestaan dat zij betrokken zijn bij seksuele exploitatie van kinderen;
- c. o.g.v. vrij betrouwbare informatie het ernstige vermoeden wordt geuit dat deze tegenwerking zeer waarschijnlijk verband houdt met het feit dat er 'hoge' politieke en justitiefunctionarissen zijn die er kennelijk leen

persoonlijk? belang bij hebben personen uit de criminele wereld die mede actief zijn (bijv. als financiers) op het terrein van kinderporno etc. de hand boven het hoofd te houden (vanwege de boter op het eigen hoofd).

Kortom, er bestaan voldoende aanwijzingen om de kinderporno wel serieus te nemen en derhalve op de kortst mogelijke termijn een grondig onderzoek in te stellen. Een voorstel daartoe wordt door DCI-Nederland gedaan.

Prof. mr. J.E. Doek
Amsterdam, 10 januari 1985

NIJMEGEN – Walgelijk. Schandalig. Het is nog maar twee maanden geleden dat Amerikanen hun afschuw uitspreken over het Nederland waar de kinderpornoografie zou bloeien en groeien.

Nu zwijgen senatoren. De Amerikaanse douane blijft onderzeken. En wie neemt Judianne Densen-Gerber, de 'lerende kwelgest' in de jacht op pedofiele, nog langer serieus?

Het is duidelijk voor Amerikanen heeft kinderporno als hot-item voorlopig afgedaan. Maar Nederlanders praten na. De werkgroep jeugdbescherming in Nijmegen zette afgelopen donderdag de discussie voort: 'Kinderporno, misbruik ten top? De opschudding: een storm in een glas water of een stiek om mee te slaan?

Achter de microfoon: A. Koers, vertrouwensarts voor kindermishandeling in Noord-Holland en Almere, die de aanval uit de Verenigde Staten bijvalt met zijn uitspraak. Amsterdam is zeker een centrum van het maken en verspreiden van kinderpornoografie', Eric Anneveld, chef bureau afdelingspolitie in Den Haag; Lex van Naerssen, als seksuoloog verbonden aan het instituut voor klinische psychologie en persoonlijkheidsleer aan de Rijksuniversiteit Utrecht; en Peter Voorstuij, medewerker van de NVSH in Amsterdam.

Discussie in Villa Lila. Mischien kan de heer Anneveld van de Haagse politie beter eerst alle werken van Freud lezen'.

Op avontuur

Eric Anneveld: 'De gevallen waar seksuele handelingen worden verricht, of dat nu is op foto's, op films of in boeken, vind ik toch een gevaarlijk iets. Daar mee worden mensen geprikkeld tot verregaande fantasieën. Mensen die een normaal seksueel leven leiden, of dat nu homo- of heteroseksueel is, kunnen daar door de neiging krijgen om verder te gaan. En dan kom je in het kwalijke, bijvoorbeeld dat men op avontuur gaat in de kinderséks'.

A. Koers: 'Ik heb persoonlijk geen problemen als iemand foto's van spelende, blote kinderen op het strand maakt. Nou en? En als die iemand stilletjes op zijn kamer daar opgewonden van maakt, soit? Maar als die foto en die opwindend ervoor zorgen dat die iemand zijn kamer uitgaat en kinderen op het strand met geweld gaat pakken, dan is het wat anders'.

'Ik weet niet wat porno bij mensen ontweeft. Daar moeten aanpak en psychologen zich maar

'Een foto van een blote kind hoeft geen porno te zijn'

door Marcel Goedhart en Tim Dekkers

mee bezig houden. De gedachten, dromen en fantasieën zijn vrij. Ik ben in kinderporno geïnteresseerd voor zover en zolang er kinderen bij de productie daarvan worden mishandeld. Als mensen mij kunnen aantonen dat het versonen en verspreiden van deze plaatjes tot seksuele mishandeling van kinderen leidt, dan vind ik dat kinderporno verboden moet worden. Maar dat weet ik nog niet'.

Peter Voorstuij: 'Wat is porno? Het kan mij voorstellen dat je verleidt wordt als je naar foto's van David Hamilton kijkt. Dat zachte baaie gebreuk nogal eens meisjes die niet in hun oploze zijn. De een noemt dat porno, de ander vind ik zelf bijzonder mooi en vind het ook erotisch. Maar ik krijg het dan echt niet in mijn hoofd

Vertrouwensarts Koers: 'Foto's maken van blote, spelende kinderen op het strand, nou en?'

om het buurmeisje van twaalf jaar te pakken'.

Leuke foto

Eric Anneveld: 'Ik kan een foto maken van mijn dochter op het strand dat zonder broekje rondloopt. Dat vind ik een leuke foto. Een ander kan daar prikkels van overhouden. Is die foto dan porno? Nee, degene die er naar kijkt maakt van een foto porno. Zodra je gebruik maakt van een kinderporno spel met de bedoeling daar foto's van te maken ten behoeve van bepaalde groepen van jezelf, ben je heel kwalijk bezig'.

Lex van Naerssen: 'Ik heb niets tegen erotische foto's van kinderen die in een privé-situatie zijn gemaakt. Maar op het moment dat je zulke foto's op wat voor een manier ook in de commercie brengt, is het een maatschappelijk probleem geworden waar de wetgeving zich over zou kunnen buigen. Welkassen modellen kunnen overzien dat de gemaakt foto's gaan circuleren en op de vreemde manier in de handel geraken. Voor kinderen is het verspreiden moeilijk, zo niet onmogelijk, om die consequenties te overzien'.

Koers: 'Ik kijk op foto's altijd naar de gezichtsuitdrukking van de kinderen. Er zijn foto's bij waar je pijn en angst ziet. Dan is er sprake van mishandeling van een kind dat dan verast ik mij tegen. Het schadelijke voor het kind is dat je een ding bent dat gebruikt wordt en waardoor je geen beschikking meer hebt over je eigen lichaam'.

Enge gedachten

Lex van Naerssen: 'Ik lees in een Amerikaanse rapport. Er zijn veel kinderen, zowel in dit land als elders, waarvan de levens afhankelijk zijn van het medeleven van de publiek van de Verenigde Staten en van nationale en internationale organisaties'. Dan denk ik: ze zoeken een stuk om mee te slaan. Het onderzoekrapport van de Amerikaanse senaat is heel duidelijk gepland in de publicatie gebracht. Gepland, omdat in Amerika op dit moment een enorme strijd aan de gang is om de afdeling wetgeving op de meest gruwelijke en strenge manier te veranderen. Als Amerikanen niet een probleem zitten, moeten ze dat zelf oplossen. Nu proberen ze met allerlei projecten van een enge gedachten landen met andere zedelijke manieren te intimideren. En daar hebben ze geen meer mee te maken'.

A. Koers: 'Ik steun uw betoeg, hoewel ik denk dat u het beeld een beetje scheef trekt. Het gaat niet om de afdeling wetgeving. Densen-Gerber (belangrijke kracht achter de Amerikaanse organisatie Prodet all children today) door haar vlieg op pedofiele vergeleken met homo-jagster Anita Bryant. Ik ken haar persoonlijk en heb al jarenlang last van haar. Op de congres over kindermishandeling klampt ze me aan, omdat ik uit Nederland kom, een vreemde land. Dat merkt is een beetje gek. Ik hecht veel meer waarde aan iemand van Unicef, die zegt: ik weet dat in de ontwikkelingslanden vele duizenden, misschien wel miljoenen, kinderen seksueel worden misbruikt. Maar voor deze kinderen gaat het vaak om overleven of niet. Maar in een samenleving als Nederland, waar geen honger is, stellen ouders ook hun kinderen beschikking voor seksueel gebruik. Daar is de man woelend over'.

Nr 1

HOGE RAAD strafzaken
30 oktober 1984, nr 77 785U
(gevoerd op het beroep in cassatie van de Ovd te Rotterdam. Namen verweerder is het casuïstischrecht tegengesteld door Mr G. Speng, adv. Conc. OM A-G Leijten tot verspreiding)

Toezending vanuit Nederland naar Engeland van bestelde kinderporno. Verscherpt uitlevering ontoelaatbaar. Feiten naar Nederlands recht niet strafbaar.

HR. Van aansluitingheid voor de eerbaarheid, in de zin van art. 240 Sr, van geschriften en afbeeldingen ten opzichte van personen aan wie die geschriften en afbeeldingen worden toegezonden kan bezwaarlijk sprake zijn van het voor de strafbaarheid op de voet van dat artikel noodzakelijke bestanddeel van aansluiting in dus niet aanwezig – in geval die personen zelf om die toezending beh-

vecht gevraagd en aannemelijk is dat zij daarbij van het voor wat de eerbaarheid betreft bijzondere karakter van die geschriften en afbeeldingen op de hoogte waren. Ten aanzien van die personen mag immers worden aangenomen dat zij het kennismaken en aanschouwen van die geschriften en afbeeldingen, in weerwil van dat karakter, hebben gewild en derhalve aan de inhoud daarvan geen aansluit kunnen nemen.

Het evenveroegde in aanmerking genomen de Rb in haar overwegingen 24 en volgende uitgegaan van een juiste opvatting omtrent het bepaalde in art. 240 Sr bij het vormen van haar oordeel omtrent de vraag of te deren mag worden gesproken van de afbreiding voor de eerbaarheid van de onderzochte geschriften en afbeeldingen. Daarbij doet niet ter zake dat het hier betreft 'kinderporno' als in het tweede middel aangehaald. Gelet op r.o. 23 heeft de Rb. kennelijk aangenomen, dat degenen die

om toezending van de desbetreffende geschriften en afbeeldingen hebben gevraagd, ervan op de hoogte waren dat het (mede) om zodanige porno ging of kon gaan.

De omstandigheid dat de toezending van het materiaal geschiedde per post brengt niet mede dat het oordeel van de Rb. onjuist is, ook niet met betrekking tot de in de r.o. 27 in 30 besproken feiten 51 en 52, in aanmerking genomen dat er, naar de Rb. overweegt, geen geproonde redenen zijn aan te nemen, dat in die gevallen 'een andere procedure' is gevolgd dan in r.o. 23 weergegeven.

Het bovenstaande brengt mede, dat het tweede middel faalt. Uit de bestreden uitspraak kan slechts volgen, dat hetgeen de Rb. heeft overgenomen met betrekking tot het niet aannemelijk karakter van de geschriften en afbeeldingen niet allen geldt voor het in r.o. 13 onder b) genoemde materiaal (waarop de r.o. 17 e.v. betrekking hebben), maar

ook voor het in r.o. 13 onder a) bedoelde materiaal. De Rb. heeft immers vastgesteld dat het in dien aanzien gaat om poging tot verspreiding, telkens onder bepaalde met naam en adres aangegeven personen en naar uit r.o. 13 volgt, dezelfde personen als genoemd in de omschrijving van de in a) aanhef van die overweging genoemde feiten, in samenhang met r.o. 23 al dan niet de conclusie is, dat de in r.o. 23 beschreven poging van zaken mede heeft gegolden voor het in r.o. 13 onder a) bedoelde materiaal. Aangezien derhalve uit de in dit opzicht overgenomen bestreden uitspraak volgt dat ook ten aanzien van de in r.o. 13 onder a) genoemde feiten strafbaarrecht naar Nederlands recht ontbrekt wegens het ontbreken van het aansluitend karakter van de desbetreffende geschriften en afbeeldingen, heeft de Ovd geen belang bij het eerste middel, dat zich immers niet tegen een andere grond waarop de Rb. tot onteleverbaarheid van de verscherpt uitlevering voor de feiten in r.o. 13 onder a) heeft beroepen. Het eerste middel kan derhalve evenmin tot cassatie leiden.

Volgt verspreiding van het beroep.

Children Testify on Sex Abuse in Nursery School

By Robert Lindsey
Los Angeles Times Staff Writer

LOS ANGELES — Each weekday for more than six months, a curious ritual has been occurring in a courtroom here.

A white-haired, frail-looking 77-year-old woman is pushed down a hallway in a wheelchair, leading a procession of five other women.

Each time the cortege approaches or leaves a courtroom on the seventh floor, brilliant lights flash on television crews, lying in wait like hunters, lung forward and aim their cameras at the group.

And, just as instinctively, it seems, the woman in the wheelchair, Virginia McMartin, hunches forward, folds her head into her lap and clamps both hands around her face, hiding from the cameras.

Meanwhile, in the courtroom, talk resumes about what prosecutors say were "satanic rituals" and about allegations that a brown pony was slaughtered to intimidate children into silence about sexual abuse.

A preliminary hearing to determine if Mrs. McMartin, her daughter, Peggy McMartin Buckey, 58, two of her grandchildren, Peggy Ann Buckey, 28, and Raymond Buckey, 26, along with three other teachers at her now-defunct private nursery school in suburban Manhattan Beach should stand trial on 208 counts of child abuse in its seventh month.

Their arrest a year ago and prosecutors' allegations that at many as 150 children were molested at the Virginia McMartin Preschool in the last decade touched off a national surge of concern over child abuse, especially at nursery schools.

The intense publicity also set off a counterreaction. Some lawyers have argued that in such an atmo-

sphere, innocent adults might be prosecuted and their lives ruined as a result of mistakes or fantasies by children and overly zealous prosecutors.

The McMartin case is viewed as a test of the judicial system's ability to deal effectively and fairly with the emotionally charged issue of allegations of sexual abuse of children.

On one side, prosecutors and their witnesses paint a picture of alleged events at the school that at times are horrifying.

On the other side, lawyers for the seven defendants call the allegations "absurd," "impossible," and "fantasy" and compare the situation to the Salem witch trials of three centuries ago, saying that

they have been sexually abused.

The second of the children to testify at the hearing, a 10-year-old boy who attended the McMartin Preschool almost five years ago, said of Wednesday, had been on the witness stand for 10 days, trying nine days under intense cross-examination by defense lawyers trying to find inconsistencies in his story.

So far, often under rapid-fire questioning that might shatter some adult witnesses, the child has stuck to his story with only minor contradictions.

He described being sodomized or otherwise sexually molested by all seven of the defendants and said that children had been made to pose for pornographic pictures.

The boy repeated under cross-examination an account of how he and other children were taken to a church where he said adults wearing masks and black robes danced and molested while Mr. Buckey tried to the altar and killed pet rabbits, turtles and birds and threatened to kill the children's parents the same way if the children told of the alleged abuse.

On a trip to a farm, the boy said,

their clients and the people convicted in Salem of being witches are innocent victims fairly accused on the basis of testimony by youths and children.

The hearing already has cost Los Angeles County taxpayers more than \$1 million and is expected to last at least six more months before the case is transferred, as both sides expect, to the Superior Court for trial.

Prosecutors say they intend to present as witnesses 41 former pupils of the school, almost all of whom, physicians testified at the hearing, showed physical evidence of having been sexually abused.

The second of the children to testify at the hearing, a 10-year-old boy who attended the McMartin Preschool almost five years ago, said of Wednesday, had been on the witness stand for 10 days, trying nine days under intense cross-examination by defense lawyers trying to find inconsistencies in his story.

So far, often under rapid-fire questioning that might shatter some adult witnesses, the child has stuck to his story with only minor contradictions.

He described being sodomized or otherwise sexually molested by all seven of the defendants and said that children had been made to pose for pornographic pictures.

The boy repeated under cross-examination an account of how he and other children were taken to a church where he said adults wearing masks and black robes danced and molested while Mr. Buckey tried to the altar and killed pet rabbits, turtles and birds and threatened to kill the children's parents the same way if the children told of the alleged abuse.

On a trip to a farm, the boy said,

Mr. Buckey "chopped" to death a pony with a long knife.

During the boy's testimony, the defendants sit nearby under orders from Judge Avisa K. Bobb not to glare or otherwise visibly intimidate the witnesses.

Each defense lawyer makes the 10-year-old boy go over his story again and again in great detail, bringing angry protests from the prosecutors, who say the defense attorneys are "badgering" the boy, and, occasionally, from Judge Bobb, who asks the defense lawyers, usually without success, to avoid repetitious questioning.

Noting that the children's testimony is being videotaped for possible use at a later trial, and that they have no other chance to cross-examine the children, the defense lawyers press on.

Meanwhile, Minnesota's attorney general announced Tuesday that the state would not refuse criminal charges against 21 adults once accused of sexually abusing children.

He called the original investigation "a tragedy," saying it had been improperly conducted.

The decision ended a four-month review of the criminal investigation, the subsequent charges and their dismissal. Of the 27 children removed from their homes when the charges were filed, 11 have been returned home by Family Court judges and the other cases are pending.

In a 29-page report, Attorney General Hubert H. Humphrey 3d and 12 investigators from the Federal Bureau of Investigation and the Minnesota Bureau of Criminal Apprehension criticized the sexual abuse investigation conducted in Jordan, about 5 miles (5 kilometers) southwest of St. Paul.

The Scott County attorney, R. Kathleen Morris, had drawn considerable publicity for her prosecution of adults charged with sexually abusing children. Beginning with the 1983 arrest of James J. Kue, Miss Morris filed a series of charges against 21 adults, accusing them of being part of a ring of adults who abused their own children and others.

Mr. Rad pleaded guilty to sexual abuse of children, but the only couple brought to trial was acquitted in September.

Miss Morris dismissed the charges against the remaining defendants on Oct. 15, saying that, among other reasons, she did not want to submit the children to the emotional stress of testifying in the remaining trials.

The report also questioned the techniques used by Miss Morris and others in lining up testimony from the children. Many children were removed from their homes and subjected to repeated questioning and discussions about sexual abuse, which the report said could confuse children and even suggest abuse.

Investigators said they were unable to find any evidence that could corroborate the children's testimony of sexual abuse.

The report also questioned the techniques used by Miss Morris and others in lining up testimony from the children. Many children were removed from their homes and subjected to repeated questioning and discussions about sexual abuse, which the report said could confuse children and even suggest abuse.

Naast de Hst pleit voor een porno-industrie

Door onze redacteur **ARC 15**
F.C. DE RUITER

HULST, 15 febr. — Al jaren komen Belgen naar het Zeewu-vlaamse stadje Hulst om te palen in 't groen en mosselen te eten, om boter en andere levensmiddelen te sleen (al is daar de aardigheid een beetje af sinds het prijsvoordeel sterk teruggeliep) en om naar pornofilms te kijken. Dat laatste omdat ze in eigen land, waar een veel strefter klimaat heerst dan bij ons, de kans niet krijgen.

Het begon in de jaren zestig, toen Paul Metz in 'sien (ook Zeewu-Vlaanderen) "viete boekjes" ging verkopen, waarmee de basis werd gelegd voor een uitgebreide pornohandel, special in behoeve van de Belgen. Metz, eens de ongekroonde seksoning van dit afgelegen kustje, is inmiddels van het Zeewu-vlaamse toonel verdwenen, al dragen sommige shops en cinema's zijn naam, maar de business die hij op gang bracht, is op volle toeren blijven draaien.

In de landelijke dreeën van Hulst, een paar kilometer buiten de vesting, woont Benno Mariens, een 39-jarige zeewu-Vlaamse, die sinds 1978 voor de Pro'da in de raad zit. Zijn politieke voorkeur valt af te leiden uit een foto van Pieter Jelles Troelstra op een prikbord in zijn kamer tussen een krantepagina over uitkeringen en premies in 1985 en enkele knipsels die een hoerencorpus te Amsterdam en de porno-industrie van Hulst tot onderwerp hebben.

Uitwassen

Voor Mariens is de maast langstemerhand vol. In de jongste raadsvergadering vroeg hij, met steun van CDA-collega Blommar, om maatregelen tegen uitwassen die het Hulster seksshop, verdeeld over een stuk of tien adressen, beelden.

"Kijk", zegt hij in de luete van het rumoer dat zijn actie teweegbracht, "ik ben onkerkelijk, dat van evangelische bevestiging is geen sprake, maar je hoeft geen putatieve kuisheidster die zijn

om te zien dat er iets mis is. Ik weet wat mijn partij zegt: de overheid moet niet de zedenmeester uithangen, maar wat hier gebeurt, gaat te ver."

Hij doelt in het bijzonder op de arrestatie, begin januari, van een Belg die een rolletje met kinderporndots kwam ophalen in een Hulster seksshop, waarvan ook de eigenaar werd aangehouden (beiden zijn intussen over vrijheid reeds, het justitieonderzoek is nog gaande). "Kinderporno en dat in Hulst! Daarmee was voor mij de grens overschreden", aldus Mariens, die een sters vermoeden heeft dat er zelfs kinderprostitutie in dit geding was. "Hier in de stad waren adrezen verkrijgbaar van jonge meisjes in België en Nederland, die onder dwang betaalde liefde boden. Die Belg zou se gemiddeld hebben op kindermodeshows."

Naaktscène

In zijn jver om onfrise erotische praktijken te signaleren, kwam Mariens ook op de proppen met

recente opnamen voor een porno-film in het historische hart van Hulst. Zijn zegman had 's avonds laat een half ontleepte meisje tot de camera's gezien en dat was aanleiding voor extra vragen aan B. W. Dit geval bleek echter op een misverstnd te beru-

gen. Het was opnamen voor een informatieve film over de schadelijke kanten van druggebruik en daarin kwam een korte versie voor. "Jammer dat ik fout ben ingelicht", zegt Mariens, "want de doestelling van de film waardoor ik zeer, maar al het andere blijft overeind."

Volgens het raadlijk zitten er criminele kanten aan het Hulster sekswezen sinds de handel voor ongeveer de helft werd overgenomen door "Rotterdamers die op de grote geld afkwamen". Hij rept van herenbachelors en sympathen voor de Centrumpartij in die kring, terwijl ook het "vrouwen-vriendelijke" van de porno hem tegen de borst staat. "Die hele seksindustrie", verklaart hij, "levert geen enkele positieve bijdrage aan het welzijn van de bevolking. De gemiddelde Zeewu-vlaamse volksraad zou dit soort ontwikkelingen geweld aangedan."

Ongewens

Verder verzet hij zich tegen "ongewenste confrontaties" met al het blaat dat shops en cinema's bieden hebben. "Het wordt allemaal zeer nadrukkelijk tentoongesteld", aldus Mariens. "Laten we een voorbeeld nemen aan Amerika en Canada. Daar kennen ze dit

soort zaken ook, maar de hele handel, inclusief vibrators, ligt binnen, buiten het gezicht van het winkelpubliek."

Ook geeft hij voorbeelden van regelrechte overlast: "Het komt regelmatig voor dat vrouwen op straat worden aangesproken met de vraag of ze behoefte aan gezelschap hebben. Soms worden er bij willkeurige mensen aangehoed en informeel zo'n Belg of er soms een hoerijnt zo."

Daarnaast kijkt Mariens het imago van zijn fraaie stad bezoeleld. "De buitenwacht associert Hulst altijd en oawaig met seks. Iedereen die uit Hulst komt,

wordt verstaan voor een porno-bode, terwijl het toch zo'n marginale groep is. Het gros van de bevolking heeft niets met die handel te maken, maar wordt er wel op aangekeken en dat gaat tegenstaan."

Hijger

Mariens stelde zijn vragen, toen juist nog door de onbegreepster Mulhoff, die 1 januari in de Vut ging) een commissie ex artikel 63 van de Gemeentewet voor openbare orde en politieke aangele-

genheden was gemisteld. Naar de loco-burgemeester aankondigde, zal deze commissie zich weldra over het pornoaangstaak busen, waarna de hele raad zich kan uitspreken. Mariens ziet zijn actie dus niet veranderen.

Als uitlootend daarvan kreeg hij wel het typische geluid hooren dat in de sekswereld opgeld schijnt te doen. Aan de telefoon kwam een "Hijger", waarachter zich blijbaard een opponent business verschool. Mariens reageerde met gepaste kalme: "Ik zie tegen die man, als u prima hebt, moet u bij de dokter zijn."

'Het kind heeft recht op onschuld en bescherming'

HC 20

„Het seksueel misbruik van kinderen is een afschuwelijk kwaad, dat alarmerende vormen begint aan te nemen. Het is een groot zedelijk verval, waartegen wij ons moeten wapenen. De normen en waarden van onze westerse beschaving worden aangetast”.

Dat is de sombere boodschap van de Amerikaanse dr. Judianne Densen-Gerber (50), die sinds jaar en dag een studie maakt van dit onderwerp. Haar boodschap is een ernstige waarschuwing, waarmee de Newyorkse psychiater en advocate stad en land afreist. Op 7 en 8 maart bezoekt dr. Densen-Gerber in haar kruistocht tegen het seksueel misbruik van kinderen op eigen initiatief ook Nederland, gewapend met een grote hoeveelheid cijfers en gegevens, die de ernst van haar boodschap moeten bevestigen. Zij hoopt daarmee parlementariërs, justitie en politie en andere instanties er van te overtuigen dat een daadkrachtiger aanpak dringend nodig is.

Dr. Densen-Gerber is geen onbekende in Nederland. Vorig jaar kwam zij in het nieuws als bron voor de beschuldiging, dat er met name in Amsterdam kinderveilingen worden gehouden. Die beschuldiging werd afgedrukt in een rapport over kindermishandeling van de International Defence for Children-organisatie, dat tijdens een hoorzitting in de Amerikaanse Senaat werd uitgedragen. Het was op deze hoorzitting dat een Amerikaanse douane-functionaris de Nederlandse hoofdstaatschouf als het 'Sodom en Gomorra van 1984'.

Misverstand

Mevrouw Densen-Gerber geeft inmiddels toe dat deze beschuldiging op een misverstand berust. Zij had nooit gesproken over een veiling in Amsterdam. Wel over het aanbieden van kinderen op een veiling in de Amerikaanse havenstad Baltimore, jaren geleden. Ook de aan haar toegeschreven uitspraak dat er in Nederland een bro-

chure zou bestaan, waarin kinderen worden aangeboden voor porno en prostitutie, bleek niet te kloppen. Het ging in feite om een resigé voor homoseksuelen. Dr. Judianne Densen-Gerber houdt kantoor in de statige Newyorkse East End Avenue, schuin tegenover de historische ambtswoning van burgemeester Ed Koch.

door onze correspondent
Haye Thomas in Washington

Van daaruit voert zij niet een staf medewerkers haar actie tegen het seksueel misbruik van kinderen. Daar ook bouwt zij aan een indrukwekkend archief van gegevens, cijfers en statistieken. Ook een uitgebreide collectie videobanden, waaronder een van de recente NBS-documentaire over kinderporno, waarin onder meer een twistgesprek tussen de reporter en de duidelijk geïntereerde minister Korthals Altes (justitie), over de vraag of Nederland wel krachtig genoeg optreedt tegen het misbruik van kinderen.

Ook krijgen we een indrukwekkende verzameling te zien van uit Nederland afkomstige pornobladen, die er volgens mevrouw Densen-Gerber gemakkelijk gemaakt en verspreid worden. Niettemin geeft zij toe dat Nederland met een nieuwe wettelijke bepaling op de goede weg is. Maar zij voegt daar onmiddellijk aan toe dat er veel meer gebeuren moet om het kwaad, zoals zij dat noemt, bij de wortel uit te roeien. In Nederland, maar vooral in de Verenigde Staten, die zij onmiddellijk omschrijft als de grootste afnemer van kinderpornobladen, zoals die in Nederland en Denemarken worden uitgegeven, is die ontwikkeling is volgens haar ontstaan toen in Amerika de wet tegen de kinderporno — waaraan zij heeft meegewerkt — werd aangenomen. „Het spijt me te moeten zeggen dat het sindsdien erger is geworden. Veel van het fotomateriaal voor kinderpornobladen wordt door

ouders hier per post aangeleverd en vervolgens in Denemarken en Nederland in fotobladen verwerkt. Vervolgens komt het weer per post in Amerika terug”, aldus mevrouw Densen-Gerber, die in het kader van haar werkzaamheden met verslaafden aan verdovende middelen bij het probleem van seksueel misbruikte kinderen betrokken raakte. Volgens haar zijn vele drugsverslaafden in hun jeugd seksueel mishandeld. „Vierenvijftig procent van de vrouwen en vijftig procent van de mannen”, zegt zij. Het is deze ontwikkeling die haar uitgesproken standpunten over de pedofilie voedt. Zij maakt er ook geen geheim van dat zij straks in Nederland eens graag in een open debat zou willen treden met de Nederlandse rechtgeleerde dr. Edward Brongersma, die volgens haar actieve seksualiteit tussen kinderen en volwassenen propageert. „Kinderen hebben recht op onschuld en bescherming, vind ik. En het doktersje spelen van kinderen is wel iets anders dan een geslachtdaad tussen een jong kind en een volwassen man”.

Slechte wereld

Judianne Densen-Gerber spreekt snel en in een stortvloed van woorden. Als anderen beweren dat zij geobsedeerd is door het probleem, wil zij dat best erkennen. „Ik weet zo langzamerhand aardig wat er te koop is. Het spijt me te moeten zeggen dat we in een slechte wereld leven. Voor pedofilie kan ik weinig begrip opbrengen. Van bevriende doktoren, zoals dr. Gene Abel in Amerika, die zo'n duizend kinderslachtoffers van pedofilie behandeld heeft, weet ik dat er tot nu toe weinig tegen te

doen is. Ouderen die zich aan jonge kinderen vergrijpen, moeten worden opgesloten”.

De vrouw zegt nog voortdurend opnieuw verbijsterd en geschokt te worden, door wat zij ziet en hoort. Zo heeft zij van haar echtgenoot, die anstoem-patholoog in New York is, gehoord dat er geregeld kinderen van twee à drie jaar worden aangehouden, die tot de navel toe zijn opengescheurd. Zij weet ook te melden dat er thans alleen al in de Verenigde Staten zo'n honderdvijftig babies geregistreerd zijn met gonorroe aan de keel. „Een luguër misbruik van hun kruidelijke zuigreflexen”, verachtelijk zij.

Conservatief

Een grote mate van strijdzaamheid kan dr. Densen-Gerber niet worden ontzegd. Ze geeft toe dat ze van huisuit ultra-conservatief is. Maar men moet van haar vooral niet de indruk krijgen dat ze een preutse onschappij nastreeft. „Men hoort mij niet over pornografie van en voor volwassenen. Er is in ons een groot verschil tussen wat volwassenen onderling en vrijwillig doen en wat er gebeurt tussen een volwassene en een kind. Het kind, daar gaat het mij om. Als moeder van vier kinderen hecht ik grote waarde aan de bescherming van en liefde voor het kind binnen het gezin”.

Het is vooral deze waarde die dr. Densen-Gerber bedreigd ziet. Ze wijst daarbij op het grote aantal vermiste kinderen, dat in de Verenigde Staten jaarlijks tot meer dan honderdduizend is opgelopen. Volgens haar is het opvallend dat veel kinderen verdwijnen in de staat Utah, waar vanwege de Duitse en Scandinavische afkomst meer blond haar en blauwe ogen voorkomen. Ze spreekt in dit verband over het engeltjes-effect. Blauwe ogen en blonde haren symboliseren de onschuld, zegt zij. Haar actie tegen kindermisbruik wordt dr. Densen-Gerber niet overal in dank afgenomen. Ofschoon zij volhoudt dat er veel politieke steun voor haar werk is, zijn er ook organisaties die haar proberen in diskrediet te brengen. Met name de North American Man Boy Lover Association, een vereniging met 22.000 leden, die haar tot publieke vijand nummer één heeft uitgeroepen. „Een hele eer”, zegt de Newyorkse niet zonder sarcasme.

Samenwerking VS en Nederland in strijd tegen kinderporno ^{NRL} 22

NR
22

WASHINGTON, 22 febr. — De Amerikaanse onderminister van buitenlandse zaken voor mensenrechten, Eliot Abrams, heeft gisteren voor een subcommissie van de Senaat die zich met kinderpornografie bezighoudt verklaard dat Nederland en de VS op dat terrein een formeel programma van bilaterale samenwerking op touw gaan zetten.

Beschuldigingen dat Nederland een belangrijk internationaal centrum voor kinderpornografie is, werden op deze hoorzitting anders dan drie maanden geleden niet geuit. In november vorig jaar werd Amsterdam het Sodom en Gomora 1984 genoemd. Nu zei onderminister Abrams dat de kinderporno-industrie in Nederland slechts een klein onderdeel van de totale pornohandel is.

Abrams zit onder de indruk te zijn gekomen van de ernst waarmee Nederland de zaak aanpakt. Hij zegt hoge verwachtingen te hebben van de nieuwe Nederlandse kinderopnawet, die bij de Eerste Kamer in behandeling is. Tot dusver was het in Nederland weliswaar mogelijk kinderopvoersaai strafrechtelijk te vervolgen. Volgens een Amerikaanse douane-inspecteur gaat de Nederlandse justitie alleen tot vervolging over als sprake is van actief verzet van de kant van het misbruikte kind. Alle andere gevallen van „vrijwillige” verkrachting blijven onge-

Senator Roth, voorzitter van de subcommissie, wijzigde de draagvlak van de betoogde dat de pedofiele aanrand van een kind vijf jaar in Nederland vrijuit gaat. Volgens de domane-inspecteur is dat inderdaad het geval. Maar onderminister Abrams geloofde dat de nieuwe Nederlandse wet dat verandering in zal brengen. "Afwisselbaar staat er steeds een korte gestructureerde pauze van maanden op de verspreiding en produktie van kinderpornografie, maar het afschrikkelijke karakter is groter omdat porno voor volwassenen niet langer strafbaar is en de handel in kinderpornografie vanwege een klein marktiertesje geen risico's wilt lopen. Het is daarom te koop als zij in anpakking komt met de strafrechter".

Er blijven grote verschillen van aanpak tussen Nederland en Amerika die een hechte samenwerking niet gemakkelijk zal maken. In Amerika worden pedofilie, seksueel gebruik van kinderen en kinderporno op een hoop gedaan. Pedofilie is in feite een vorm van kinderverkrachting, zo menen de Amerikanen.

Omdat ze illustreert legden een pedofiel en een jonge man die het slachtoffer is geweest van een pedofiel als getuigen een verklaring af voor de commissie. Zij bevestigden dat pedofiele organisaties, kindermisbruik en de kinderporno-handel overbreikbaar zijn met elkaar verbonden zijn. Een verhaal dat als waarschuwing bedoeld is voor het grote Amerikaanse publiek, maar dat tegelijkertijd ook de Amerikaanse wetten in Amerika van een profiografie van verkrachting wordt gesproken dat in Nederland niet noodzakelijkerwijs het geval is. (ANP)

door Joun van West
in Washington

WASHINGTON - Er wordt in Nederland geen kinderpornografie vervaardigd. Dat blijkt uit het rapport dat een Amerikaanse delegatie heeft opgesteld, na een bezoek vorige maand aan Nederland, Denemarken en Zweden.

AMBASSADE IN VS
*Kinderporno niet
in Nederland
vervaardigd* 4A 21

CA 21

NIEUWE HOORZITTING

VS iets milder tegen Nederland over kinderporno

YN 22

(Van onze correspondent Henk Kolb)

WASHINGTON — Nederland en de Verenigde Staten gaan nauw samenwerken bij de bestrijding van kinderpornoografie, op grond van een in 1983 getekend verdrag over wederzijdse bijstand in juridische zaken.

Dit heeft Elliot Abrams, onderminister van buitenlandse zaken, gezegd tijdens een hoorzitting van de Amerikaanse senaat, waar hij verslag uitbracht omtrent de werkzaamheden van een inter-departementale werkgroep die in Nederland, Denemarken en Zweden besprekingen heeft gevoerd over de bestrijding van kindernorno.

bestrijding van kinderporno. De onderzoeken was de toon tegenover Nederland aanmerkelijk milder, omdat de werkgroep in Nederland grote bereidheid tot samenwerking heeft. De heer Roth echter was de straffen die in Nederland op de vervaardiging en distributie van kinderporno zullen worden gesteld, te zwaar. Hij heeft daarom eenmaal zijn beslag heeft gekregen, kennelijk te licht. Hij vond het thorowd hij zei van de Nederlandse wet weinig kennis te hebben, toch ongelooflijk. Hij heeft de werkgroep heeft bevestigd, dat in de Nederlandse rechtspraak de vraag of een kind in seksuele handelingen heeft toegestaan, ongeacht de leeftijd van dat kind, voor vervolging van de doorgaavende banden kan zijn.

De werkgroep rapporteerde onder meer dat Amerikaanse douane-ambtenaren zich in Amsterdam met medewerking van de politie hebben uitgegeven voor pornohandelaars, om zo de plaats te achterhalen waar de tijdschriften, films, videobanden en boeken worden geproduceerd. De opening van een nieuw Amerikaans douanekantoor in Rotterdam (vertraagd

omdat de Nederlandse regering haar toestemming nog moest geven) zal naar de smaak van de werkgroep belangrijk bijdragen aan effectieve opsporing, die nu nog ressorteert onder een dergelijk kantoor in Bonn.

Minister van Justitie Korthals Altes heeft de werkgroep meegedeeld dat Nederland zich in de internationale pers belasterd voelt na de vorige hoorzittingen. Hij wil dat bekendgemaakt wordt dat Nederland bereid is mee te werken aan de Amerikaanse inspanningen om de productie, verspreiding en handel in kinderporno scherper te

bestrijden.
:ZIE OOK PAGINA 9:

Amerikaans rapport wijst uit:
**Nederland produceert
geen kinderpornografie**

Tr 21

Bevestiging

Een zepsman van de subcommissie van de Senaat bevestigt dat volgens het verslag van Matthijs de delegatie onder de indruk is gekomen van de 'positieve benadering' van Nederland. Met minister van justitie Kortbeek is afgesproken dat Nederland en de Verenigde Staten gaan samenwerken bij het bestrijden van de kinderpornografie.

Amerikaanse autoriteiten op prijs gesteld.

Nederland heeft aangeboden een delegatie naar de Verenigde Staten te sturen en van de nieuwe wet op de kinderpornografie worden goede resultaten verwacht, aldus de verklaring van Matthews. Terwijl pornografie in Nederland in het algemeen uit de sfeer van het strafrecht wordt gehaald, stelt deze wet, die in behandeling is bij de Eerste Kamer, de kinderpornografie wel nadrukkelijk strafbaar.

Nederland heeft in de Verenigde Staten een slechte naam als het op orde en gezag aankomt. Dat werd bij de vorige hoorzitting heel duidelijk toen een douane-inspecteur Amsterdam het "Sodom en Gomorra van 1984" noemde.

De Amerikaanse delegatie onder leiding van een hoge functionaris van het ministerie van buitenlandse zaken heeft vorige maand bezoeken gebracht aan Nederland, Denemarken en Zweden. De delegatie werd geleid door Gary Matthews, een medewerker van de minister van buitenlandse zaken voor de mensenrechten. Deze delegatie zal vandaag aan de subcommissie verslag uitbrengen van haar bevindingen.

Een zegeman van de Nederlandse ambassade zei de inhoud van het door deze delegatie geschreven rapport niet te kennen. Maar volgens de ambassade is het verslag van Matthews positief over Nederland. Nederland houdt zich serieus met de zaak bezig en de samenwerking wordt door de

In november van het vorig jaar hebben Amerikaanse functionarissen voor dezelfde subcommissie van de Senaat beschuldigingen geuit dat een groot deel van de kinderpornografie, die in

Amerika wordt geïmporteerd, uit Nederland afkomstig is. Amsterdam werd door een douane-inspecteur het 'Bodem en Gemoed' van anno 1984 genoemd, terwijl de Nederlandse autoriteiten lakshied werd verweten bij het bestrijden van kinderpornografie.

Nederland heeft zich steeds op het standpunt gesteld dat het de Nederlandse autoriteiten niet bekend is dat in ons land op schaal van betekenis kinderporno wordt vervaardigd, maar dat Amerikaans bewijsmateriaal met belangstelling toe moet worden gezien.

**„Nederlandse regering
is zeer behulpzaam”**

Amerika prijst onze aanpak kinderporno

7e/22

Van onze correspondent Edo Brandt

WASHINGTON, vrijdag

Een zware Amerikaanse overheidsdelegatie, die de strijd heeft aangeboden tegen de kinderporno heeft zich in opvallend lovende termen uitgelaten over de bereidheid van de Nederlandse regering dit in de Verenigde Staten snel om zich heen grijpende euvel te helpen bestrijden.

„De Nederlandse regering is zeer behulpzaam”, verklaarde gisteren Elliot Abrams, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, tijdens een hoorzitting voor de Republikeinse senator Victor Roth, die bezig is de Amerikaanse wetgeving tegen kinderporno en -misbruik aanzienlijk te verscherpen.

Abrams en leden van het Ministerie van Justitie, de FBI, de douanediens en de postale rebservice hadden vorige maand een bezoek gebracht aan ons land, Denemarken en Zweden. Bijna

90% van de kinderpornografie die de Verenigde Staten binnenkomt, is afkomstig uit Denemarken en Nederland.

Tijdens een hoorzitting over ditzelfde onderwerp eind november was ons land zwaar over de hekel gehaald. Een woordvoerder van de organisatie „Defence for Children International” maakte toen de wilde bewering, dat in Nederland „kindervelingen” werden gehouden. Een Amerikaans congreslid vergeleek Nederland vervolgens met Sodom en Gomorra.

Wapen

De delegatielieden vertelden gisteren, dat minister van Justitie mr. Korthals Altes hen had verzekerd van de Nederlandse bereidwilligheid met Amerika samen te werken tegen de kinderporno. Hij benadrukte tijdens het onderhoud het belang van nieuwe wetsvoorstellen, waardoor de regering in Den Haag over enkele maanden een daadwerkelijk wapen in de hand hoopt te hebben.

Minister Korthals Altes beklagde zich erover, dat de internationale pers ten onrechte kwaad had gesproken over kinderpornotoestanden in ons land.

Een Nederlandse vertegenwoordiger bij Interpol had 87 namen en adressen nagetrokken, waar volgens de Amerikanen kinderpornografie werd gemaakt. De helft hiervan klopte niet en van de rest waren er zes actief betrokken bij de export naar de Verenigde Staten. Naar deze centra wordt momenteel een onderzoek ingesteld.

Senator Roth was desondanks wantrouwend over het Nederlandse optreden. „Is het niet zo, dat de Densen meer bereid zijn dan de Nederlanders?”, zo wilde hij weten. „De nieuwe wetgeving in Nederland getuigt nu niet bepaald van een harde aanpak met straffen van drie maanden voor het verspreiden, het maken, het ex- en importeren van afbeeldingen met seksuele handelingen van personen beneden de zestien. En heb ik het goed begrepen, dat er volgens de huidige wet geen strafvervolgning zal plaatshebben als de onwil van een kind bij het maken van de opnamen niet is aangetoond? Dat is toch ongeloflijk! Duus ze daar dan niets aan? En dan die drie maanden. Geloven ze nu echt, dat dat werkt?”

Geen verschil

Staatssecretaris Abrams bestreed, dat er enig verschil zou bestaan tussen de houding van de Nederlandse en de Deense regering. „Minister Korthals Altes gelooft dat de nieuwe wet beter is dan wat zij nu hebben. Zij hebben nu dan tenminste iets in handen.”

A FEELE KANARISSE: 'KINDERPORNO' EN 'BERGAAG VESTERKE BESCHAG'

UN 22

(Van onze correspondent Henk Kolb)

NEW YORK — „Dit is“, zegt Judianne Densen-Geerber, „de inventarisatie van de meest waarden in het Westen, een enorm zedelijk verval“. Zij heeft zojuist gebladerd in de te Amsterdam alweer geruime tijd geleden aangeschafte catalogus met instrumenten voor het oprekken van kleine meisjes tot de maten van volwassen misbruik.

Hij wijst op illustratie van haar boekje dat een overbuddelike kruisocht moet worden ondernomen tegen seksuele misdaad van kinderen en kinderporno en alles wat in die groezelige periferie de aandacht heeft getrokken van profiteurs, en onverbuigbare kruisocht met haast en grote middelen moet worden ondernomen.

In een groot, rommelig huis nabij Grace Mansion die officiële ambtswoning van New Yorks burgemeester heeft, Judianne Densen-Geerber (56), juriste en psychiater, een ruime collectie boeken gebracht van haar wereldwijde atropoelichten in sex shops. Zij op zichzelf vindt zij geveel voor de menselijke aspect van gezond menselijke gedrag, maar kinderen hebben recht op bescherming tegen pedofiele. „Aan pedofelen valt niets beter te maken“, zegt zij, „die kun je alleen maar opsluiten“.

Judianne Densen-Geerber getrouwd met de chef pathologische anatomie van de staat New York, dr. Michael Baden is onbegrijpelijk een autoriteit op het onontvankelijk verdedigende terrein van seksuele mishandeling van kinderen en drugs. Zij heeft een reeks publicaties op haar naam, staat aan het hoofd van 'Odyssey House', een centrum van drugverslaving voor misdeelden, en leidt met haar man Applied Resources Corporation, een internationale raadgevende organisatie op het gebied van gezondheidszorg, ten behoeve van regeringen, de industrie en niet op winst gerichte organisaties.

Het is haar niet in het bijzonder om Nederland te doen,

noch een beperking van de persvrijheid, die hij het verboden van pornoalbums onmiddellijk heeft afgevoerd. Hij heeft de belangen van kinderen op het oog, en kunt dagelijks in aanraking met de groezelige gevolgen van een samenleving die zij de ontzorging voornemen.

Als juriste heeft Judianne Densen-Geerber een Amerikaanse wet op kinderporno opgevoerd. Maar zij zegt nu misnoemd dat die de zaken eerder slechter dan beter heeft gemaakt. Waarvoor hebben deze stinkende het werkterrein van beroepsporno's, maar de strengere wet het tot wat Densen-Geerber aanduidt als een huisindustrie. Ouders gingen zelf foto's nemen en wisselen die uit.

In de keukens, waar een voor-middeleeuwse bezig is met onduidelijke werkzaamheden, vertoont verslaafd Densen-Geerber een bandopname van een nogal alomtegenwoordig document. The Silent Shame" een relaas omtrent de verzorging schande van kinderporno, waar in Nederland en Drenthe hoofddelen spelen, en minister van justitie Korthals Althoff die buitengewoon omhandig de indruk wekt een uitzonderlijke bekeken te hebben aan mensen die vragen stellen in het Engels. Zo langzamerhand zijn Amsterdamse Waldeyes en beroepspeuters in de VS meer een Nederlands handelsmerk geworden dan tulpen en klompen.

Vervroegde verdieping een muurschildering Judianne Densen-Geerber laat de griegheiden niet voorbijgaan om aan te te-

ken dat zij niet mag worden gerekend tot de zeioten. „Dat is gemaakt door de minnaar van mijn transeverste buiter“. In het kinderachtige vertrek hangen aan de muur ook de 'Richtlijnen voor de seksuele dietherocht tijdens de geslachtdaad' en een plaat met de tekst 'Ze wist geen nee te zeggen tegen puppe'.

Een ding maakt Judianne Densen-Geerber pilnlijk en onnatuurlijk duidelijk, waar porno's heel gezond kan zijn, is het optreden van kinderen in no context een uiterst amerige zaak. En zij is er zich wel van bewust dat de leveranciers van de kinderporno alleen maar zaken kan doen omdat er een markt is. In de VS.

Afmeers

Als haar fulmineren tegen de in Nederland geadvertende sex-tours naar Sri Lanka, wat, naar zij loeft, niet weg dat de VS de grootste afnemers zijn van de blaasjes die jonge vrouwen in staat van opwindend loeren. Vroeger verschenen in de VS 273 van nuke publicaties van eigen bodem, nu wordt er nauwelijks nog iets van dien aard gedrukt. „Nederland“, zo zegt een diplomaat, „is nu eenmaal geproclamerd in het kleine drukwerk“.

De leiten heeft Judianne Densen-Geerber onmiddellijk bij de hand: per jaar worden 400 Amerikaanse kinderen ontvoerd naar het buitenland, waar zij voor 'kiddie porn' worden gebruikt. „Wij moeten uitvinden waar zij naar toe gaan, maar anders worden de mensen ervoor in onschuld omdat het kind die schuld niet deelde van de ouders die deze zondige daad hebben“.

Immediat heeft de samenleving ontdekt dat seksualiteit in kinderen wel bestaat. Broersma wil dan ook een verbod van de wetten waarin gebruik van geweld, afbreiding of misbruik van gezag om kinderen tot seks te dwingen strafbaar is, terweil onnatuurlijke dingen een kind wordt gecon-

vende schade gemolesteerd. In dit land raken per jaar honderdduizend kinderen weg. Het grootste aantal komt uit Utah, waar zich veel duikers en Scandinaviërs hebben verspreid. Pedofiele kinderen met blauwe velen en blond haar zijn duur. Zij roepen het bevel op van het absolute tegenged van zonde. Dat geeft de daad dan meer dimensie“.

In 1977 op de hork van de 42e Street en Broadway hier in New York heb ik het voor het eerst gezien: 64 blaasjes met kinderporno. Er bestaat een internationale uitwisseling tussen ouders. Als dat kan via tijdschriften moet de politie hen kunnen vinden. Wij zijn onze tweede kwijtraakt, de onnatuurlijke darts en moeders zouden raar moeten zijn. Maar ze zijn het niet“.

Sprookje

Zij produceert een artikel uit het 'International Tiesheet' voor Recht en Psychiatrie' anno 1984, waarin de Nederlandse Dr. Edward Broersma, van de Dr. Edwale Broersma Stichting in Overveen, de agressie tegen pedofiele te lijf gaat. Een cijfer. De samenleving had toen hoederschap aan de seksualiteit van het kind, daarom verhaalde zij convulsieve dat het kind die niet had. En zo ontstond het sprookje, dat het kind afschijndt als a seksueel, vuur, onschuldig, zuiver, ont dat het kind niet was besmet met zielemeris als seks, en onschuldig omdat het kind die schuld niet deelde van de ouders die deze zondige daad hebben“.

Immediat heeft de samenleving ontdekt dat seksualiteit in kinderen wel bestaat. Broersma wil dan ook een verbod van de wetten waarin gebruik van geweld, afbreiding of misbruik van gezag om kinderen tot seks te dwingen strafbaar is, terweil onnatuurlijke dingen een kind wordt gecon-

fronteert met seksuele avances van een volwassene, maar daarvoor terugsecht, moeten worden. Het moet anders als andere afschokkende, zij het niet blijvend schadelijke ervaringen. En als het kind op straat, en in de seks pruttig vindt, dan behoort de strafwet, aldus Broersma, er verder buiten bijeen, hoewel de ouders het civiele recht zouden moeten hebben zijn relatie te veranderen indien sprake was van een slechte invloed.

Broersma beschrijft in zijn bijdrage tot wat Densen-Geerber aanduidt als „een zeer geproclamerd vakblad“, de pedofiele als een groep vervolgden, die het slaachtel is van een in ieder mens vulgus sompige psychiaters verboden verlamen naar pedofiele sex. Hij vindt de Newyorkse in het huis van John Barrymore echter stralend naar zijn pijn.

De academici luisteren naar al dat gebul over sex die zo goed is voor kinderen, maar de vaders en moeders moeten met rotte eieren. „Dat klopt niet helemaal met haar verdere verklaring dat vaders en moeders zich niet kwaad genoeg maken, maar het is de retoriek van de potpote-deskundige die gewerd is aan optreden in een rechtzaal voor een jury van leken. Pedofiele moeten aan de hand van de strafwet worden verantwoord, zij behoren niet tot de zonnende misluding proctoren. Pedofiele zijn niet te rehabiliteren“.

Judianne Densen-Geerber heeft professor Gene Abel van de Emory Universiteit in Georgia eerbij. Hij is bezig met een onderzoek naar de seksuele pedofelen en heeft vastgesteld dat ze zelfs nog slaachtelies maken met hun zij onder behandeling zijn bij een psychiater. „Het is molestatie“, zegt zij, „en de molestatie is de penetratie“.

Miljarden

„De handel in kinderporno is een zaak van miljarden dollars. Maar in al die blaasjes zie je

steeds dezelfde kinderen. Alles bij elkaar zijn het er misschien tweeduizend over de hele wereld, wie richter je op al die foto's aantref. Het is een groot waders probleem. Het decaden-tiesien zal niet overleven. Dit is als de val van het Romeinse rijk. Wij moeten een maatsel hebben, anders gaan we naar een opsmuimende volge van haar 'grotele tepepatanders' de Man Boy Love Association, die in de VS 22.000 leden heeft. 'Man Inc.' in de VS, Australië en Zuid-Afrika, die kinderen kidnapt, zegt Densen-Geerber, uit geschieden huwelijken waar de man homo was en het kind de vrouw werd toegewezen. Judianne Densen-Geerber: „Kort geleden heb ik een ontvoerd meisje van zeven jaar teruggebracht, die Sydney naar de Mormoonse gemeenschap in Utah waar zij vandaan kwam. Tijdens de viering van haar terugkeer in de

kerk voor het kind waarom er geen fellatio werd bedreven tijdens de diens“.

„Hier te sprake“, zegt Densen-Geerber, „van een grote georganiseerde wrodeplanteland van de anti-Christ, waarmee kinderen worden geïndocineerd. Er is een trend, complicit met Zwarte Sabbath, bloed drinken en kinderloes zeven in de VS in 1984. De muziek is de duivel. Ik zie dat kinderen. Ze wil dan graag voor de televisie debatteren met dr. Broersma. En zij zal besprekingen voeren met prof. dr. Jaap Doek van de Vrije Universiteit. Over de moppels, de diuyloto, de symphonies. Over de pedofiele, die zij niet als

mannen met een geringe eigen-dunk, angst voor volwassen vrouwen, die de belafte hebben om te laten zien dat zij iets bijzonders zijn en behoefte hebben aan het voelen van machi over anderen. Pedofiele is een machiamidijf“, zegt zij, „net als verkrachting. Het is geen seksmidijf“.

Zij herhaalt: „Sex is een instelling, maar dat is een gezonde seks. Zij herhaalt, dat moet van leverlieke komen en is niet voor kinderen van twee en drie. Niet voor kleine lichte alle kinders in de VS de waar-schijnlijk gekreken voortaan bij kinderen met keelgrip ook te testen op gonorrhoe. In Salt Lake City hebben wij bij een baby van twee weken gonorrhoe in de keel gevonden, zuigelingen zijn de eerste slaachtelies van fellatio. Die kleine krieken ze niet van het noemen van de penetratie“.

Jongen (12) en meisje (10) in VS voor rechter na bedrijven sex

UN 23

DADE (AP) — Een 12-jarige jongen en een 10-jarig meisje in de Amerikaanse staat Florida op dezelfde lagerschool zitten moeden afzonderlijk te recht staan aart te seksuele omgang met elkaar gehad zouden hebben.

De officier van justitie in Dade beschuldigt de jongen van aanranding. Hij wordt dinsdag be-recht. Het meisje, dat 'wulps en ontuchtig gedrag' ten laste is ge-legd, zal volgende maand voor moeten komen.

Time
25

Humphrey presenting the report on the investigation: "The children have clearly suffered"

Disturbing End of a Nightmare

The Scott County sex-abuse cases draw to a confusing close

Jordan, Minn., is a town of Rockwellian prettiness, nestled amid stands of hardwood trees and rolling bluffs. With its four churches, lagoon park and first-rate public school system, the Scott County hamlet (pop. 2,900), 35 miles from Minneapolis-St. Paul, would seem to be a model American community. But over the past year and a half, the town's idyllic image has been eroded by allegations of widespread sexual abuse of children. In all, 24 adults were charged by the local prosecutor with molesting 37 youngsters. Some of the defendants were couples accused of engaging in sexual activities with their own children. Local authorities took 25 children from their parents, placing them in foster homes outside Jordan.

When some of the children alleged last October that one to six youngsters had been murdered, almost all of the child-abuse charges were dropped pending a new investigation by State Attorney General Hubert H. Humphrey III. Last week Humphrey's task force, which included agents from the FBI and the Minnesota bureau of criminal apprehension, released a 29-page report concluding that no murders had been committed. Moreover, the study harshly criticized the original investigation. Said Humphrey: "The manner in which the Scott County cases were handled has resulted in it being impossible to determine, in some cases, whether sexual abuse actually occurred, and if it did, what may have done these acts." The investigation had been so bungled, said the Humphrey report, that no charges would be relied against the accused.

Jordan's ordeal began in September 1983, when Christine Brown, a mother of five, complained to police that Garbage Collector James Rud had molested her

nine-year-old daughter. Rud, who had twice before been convicted of child molesting, soon implicated Brown and a group of other citizens in tales of orgies and sex games with children.

Under the supervision of Scott County Attorney Kathleen Morris, the number of arrests for alleged child sexual abuse grew. Fear spread through the once tranquil community. Children related detailed incidents of sodomy, incest and bestiality. One young girl reported being forced to eat a cat and a pet gerbil, "fur and all." A ten-year-old boy said he was kidnapped and driven to a party where whip-wielding women in see-through clothes forced him into sexual acts with other children and adults that were photographed.

Rud pleaded guilty and was eventually sentenced to 40 years in prison. But Robert and Lois Benz, the first couple to be tried, were acquitted last September. Under brutal cross-examination, some of the prosecution's young witnesses, including the Benzes' own sons, 10 and 6, recanted or told confusing stories. One neighbor's eleven-year-old boy, who had claimed he had had oral sex with Robert Benz, testified that his story was "a big lie."

Just as the case of a second couple was going to trial last October, Prosecutor Morris, who had been alternately praised for her persistence and berated as overzealous, suddenly announced that the county was dropping all charges against the remaining

19 defendants. The reason: to spare the children further trauma and safeguard the investigation of the alleged homicides committed by members of the sex ring.

Much of the blame for the clumsy local investigation has been attributed to Morris and her office. The prosecutor apparently played a major role in conducting intensive, prolonged, exhausting interviews with the children. In one case, authorities talked to a nine-year-old girl 20 times, yet there were only four written reports on her sessions. According to the Humphrey report, children were sometimes interviewed together and had a great deal of contact with one another, which could have resulted in the "cross-germination" of allegations. Under questioning from Humphrey's task force, many of the children retracted their stories. One boy who had claimed to have witnessed a teenager's grisly murder admitted to basing his story on a television program he had seen. He said that he lied about the murder to please Morris' investigators. Said an angry Morris: "It's easy to believe a child when they retract because that's what adults want to hear. It's not easy to believe when they're telling you the truth."

The report also found that Scott County police made many arrests without gathering corroborating evidence. "Surveillance techniques were not utilized," the report said. "Search warrants were rarely obtained." To make up for a lack of evidence in one case, Morris is believed to have offered two defendants dismissal of all charges in return for information about the alleged murders.

While most of Jordan's citizens were relieved last week that the investigations seemed to be over, some expressed anger at what they considered a witch-hunt. Others were concerned about the still unresolved fate of twelve children sequestered in foster homes and institutions. Some remained suspicious of neighbors. Said Kathie Voss, a nursery school teacher: "I thoroughly believe that there were both guilty and innocent people involved, and now we'll never know who is who." Seven former defendants have filed lawsuits against the county, demanding up to \$336.3 million in damages. (The targets—the county board, Morris and her investigators—have hired Lawyer Jim Martin to represent them.)

Humphrey last week described the initial investigation as a tragedy. "The children have clearly suffered," he said. "They have been subjected to a process which undermined their credibility, and as a result, individuals who may have committed sexual abuse will not be prosecuted."

—By Jacob V. Lauer Jr.
Reported by J. Madeleine Nash/Jordan

Morris and Martin

Prof. Doek: „Overheid neemt kindporno UN 27 nog steeds niet serieus”

(door Jos Heymans)

DEN HAAG — „Ondanks de ontkenningen van de minister van justitie bestaat kindporno nu in Nederland wel degelijk. De overheid is alleen niet bereid kindporno als een serieuze problematiek te zien. Het bestaan ervan wordt ontkend, ooklevert of in het belachelijk op en talen. Er is vrees dat het probleem wel bestaat. Dat te moeten toegeven, is zeer slecht voor je imago”.

Professor mr. J. E. Doek, hooglestnar aan de Vrije Univ. verbielt van Amsterdam, vertoonde de Nederlandse afdeling van Defensie for Children

In een brief aan minister Koethals Altes van justitie heeft hij gevraagd een serieuze nadering in justitieel onderzoek in te stellen naar kindpornostrategieën in ons land. Het onderzoek moet de werkelijke omvang duidelijk maken. Te veel, aldus Jaap Doek, wordt tot nu toe aangezien op een lichte manier. Een concreter van Defensie for Children waar gewaar werd van de kinderen en de rol van volwassenen. Doek: „Die gegevens zullen resulteren in een uitvoerig onderzoeksveld, dat als basis kan dienen voor een goed beheersend en goed gerund beleid op langere termijn”.

maakt van een kindverveling in Amsterdam voor de productie van pornografisch materiaal. Ik heb tot nu toe een Nederlandse regering die de beschuldigde nadrukkelijk ontzende.

Volgens Doek is de in Amerika bestaande beeldvorming van Nederland niet helemaal correct. „Dat verhaal van die vlieg klopt niet, maar dat is ook niet de essentie van het probleem. Het gaat erom dat een kind in de Verenigde Staten beïnvloed staat als een belangrijk exporteur van kindpornostrategieën. De grote haatveelheid die door de Amerikaanse douane in beslag is genomen, onderstrepen die indruk, aldus de Amsterdamse hooglestnar

In tegenstelling tot de minister van justitie, is Doek er van overtuigd dat in ons land kindpornostrategieën bestaan, zowel op de markt als in de Den Haag is vrees dat het vooral voortvloeit uit het bestaan van een grote hoeveelheid brochures en boeken. Die blaasjes dateren uit 1982. De rest van die paragraaf is dus twee jaar oud. Het is een beetje oververouwd.

Daarom wil de professor dat een onderzoek naar de omvang wordt ingesteld. In zijn voorstel wordt Doek gevraagd door een aantal politici de rijkspolitie en de rijkswacht van de kinderporno

Het onderzoek zal zich op de eerste plaats moeten richten op een inventarisatie van het beschikbare materiaal. Justitie heeft al materiaal dat in 1984 door de Haagse en Amsterdamse politie in beslag is genomen. Bovendien zou de betrouwbare bronnen worden gevraagd om Amerikaanse douane vanuit Nederland heeft onderschept. Ook de gegevens van de betrouwbare bronnen van kinderen die het slachtoffer van de productie van kindporno zijn geworden, dient in het onderzoek betrokken te worden.

Aan de hand van het materiaal wordt de omvang van de kindpornostrategieën boven tafel te kunnen krijgen, zoals de omvang en de herkomst van het materiaal, de aard van de pornografische afbeeldingen, leeftijd en geslacht

MOGELIJK VRAGEN IN MINISTERRAAD

CBS weigert enquête over geweld tegen kind en vrouw

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) weigert in zijn jaarlijkse enquête onder slachtoffers van geweldsmisdrijven aparte vragen te stellen over incest en vrouwenmishandeling. Met de weigering heeft het CBS de woede van de staatssecretarissen Kappeijne van de Cello van de Emancipatiezaken en Van der Reijden van Volksgezondheid op de hals gehaald.

Dit bleek dinsdag tijdens het vragen-uurtje van het kabinet. Het CBS wil vragen over incest en vrouwenmishandeling niet in de enquête opnemen omdat het meent dat de vragenstellers oude woorden openhalen, „daarmee zijn de slachtoffers niet gediend“, aldus het CBS. Het bureau baseert zijn mening op adviezen van de doktoren Trimbos en Masthof. De laatste heeft nadien laten weten dat zijn advies negatief uitgelegd is.

In juli werd overheidsgeld uitgetrokken voor een enquête onder kinderen en vrouwen, die slachtoffer van geweld zijn geweest. Het ministerie belooft extra geld voor de enquête uit te trekken omdat over mishandeling van vrouwen en kinderen erg weinig bekend is. Deze vorm van mishandeling blijft meestal verborgen en cijfermateriaal en statistieken zijn niet voorhanden. Via de enquête wil de overheid informatie verkrijgen om beleid te ontwikkelen ter bestrijding van geweld tegen jongeren en vrouwen.

Staatssecretaris Kappeijne deelt het standpunt van het CBS geenszins. Zij meent dat de ondervragingen in eerste instantie weliswaar terugblikkend regeren, maar dat zij na de enquête een „opgelucht gevoel hebben“. Het PvdA-Kamerlid J. van Nieuwenhoven noemde de weigering van het CBS dinsdag in de Kamer „een typisch staalje van ambtelijke macht“.

Het is nog niet duidelijk hoe politiek Den Haag op de weigering van het CBS zal reageren. Een van de mogelijkheden is dat directeur-generaal Beeger van het CBS door zijn baas, minister Van Aardenne (Economische Zaken), tot de orde wordt geroepen en alomtegenwoordig wordt het onderzoek uit te voeren. Als Van Aardenne dat niet wil bewerkstelligen dan zal Kappeijne nog aanstaande vrijdag de kwestie in de ministerraad op tafel leggen en een uitspraak van haar collega's forceren. Een andere mogelijkheid is het onderzoek uitbesteden aan een onderzoeksbureau. In dat geval zal het de overheid ongetwijfeld meer geld kosten.

Staatssecretaris: CBS moet onderzoek seksueel geweld doen

Door onze sociaal-economische redactie

DEN HAAG, 13 febr. — Staatssecretaris Kappeijne van de Cello (emancipatiezaken) vindt dat het Centraal Bureau voor de statistiek (CBS) opdracht moet krijgen als een bevolkingsonderzoek te doen naar seksueel misbruik van kinderen en vrouwenmishandeling. Het CBS wil dergelijk grootschalig onderzoek niet voor zijn verantwoording nemen omdat de vragen voor veel mensen een pijnlijke inbreuk op de privacy zouden betekenen.

De staatssecretarissen Kappeijne van de Cello en Van der Reijden (volksgezondheid) zeiden gisteren in de Tweede Kamer dat het CBS weigert mee te werken aan „omvangsonderzoeken“ naar seksueel misbruik van kinderen en vrouwenmishandeling. De Kamerleden Van Nieuwenhoven (PvdA) en Willems (PSP) hadden deze zaak aan de orde gesteld.

De Tweede Kamer heeft nog onlangs aangedrongen op dergelijk onderzoek in het kader van de periodieke CBS-steekproeven onder de gehele bevolking naar slachtoffers van misdrijven. Het was de bedoeling dat de „slachtofferenquête 1985“ die thans al gaande is een flink aantal vragen zou bevatten over iemands ervaringen met seksueel geweld.

De directeur van het CBS, professor dr. W. Beeger, heeft echter laten weten het niet eens te zijn met een dergelijke opzet. Vooral oudere respondenten zouden niet overhoeds met dergelijke indringende vragen moeten worden geconfronteerd, vindt Beeger. Het CBS vindt het niet op zijn weg liggen om in het kader van grootschalige steekproeven, ingrijpende belevissen boven water te halen. „Onder privacy versta ik ook het recht om met rust te worden

gelaten“, vindt Beeger. Volgens hem dient onderzoek naar onderwerpen die taboe zijn alleen te worden gehouden onder mensen die er tegen kunnen.

De Tweede Kamer vindt echter met staatssecretaris Kappeijne dat het onderzoek er alsnog moet komen. Zowel PvdA en PSP als de bewindslieden vrezen dat uitblijven van gegevens het beleid ter bestrijding van seksueel geweld in de welen rijdt. Kappeijne van de Cello wil via minister van Aardenne (economische zaken) gedaan krijgen dat het CBS alsnog aan de slag gaat. Van Aardenne, onder wiens ministerie het CBS valt, heeft nog geen beslissing genomen op dit verzoek. Als de betrokken bewindslieden er niet uitkomen, zal de ministerraad de knop moeten doorhakken over deze zaak.

Directeur Beeger van het CBS verklaart alsnog de steekproef te zullen uitvoeren als hem dat wordt opgedragen door de minister van economische zaken. „Ik voel mij niet beledigd als er zo'n aanwijzing zou komen. In dat geval ligt namelijk de verantwoordelijkheid voor het onderzoek bij de politier en niet bij mij“, vindt Beeger.

CBS weigert onderzoek naar seksueel misbruik kinderen

Van onze correspondent

DEN HAAG — Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is niet bereid onderzoek te verrichten naar seksueel misbruik van kinderen en naar vrouwenmishandeling. Dat bleek gisteren uit het antwoord van staatssecretaris Kappeijne van de Cello (Emancipatiezaken) op vragen van de Tweede-Kamerleden Willems (PSP) en Van Nieuwenhoven (PvdA).

Het CBS zou deze maand zo'n onderzoek houden onder slachtoffers van deze misdrijven. Het bureau heeft daar uiteindelijk van afgezien naar aanleiding van het advies van twee externe deskundigen. Daaruit bleek dat er problemen kunnen ontstaan omdat enquêtes niet in staat zijn de reacties van de slachtoffers op te vangen.

CBS weigert terechtvragen over mishandelen

Vk 19

Het Centraal Bureau voor de Statistiek houdt jaarlijks een enquête onder slachtoffers van geweldsmisdrijven. Het CBS weigert aparte vragen te stellen over incest en vrouwenmishandeling (de Volkskrant 13 februari). De staatssecretarissen Kappeyne van de Coppello (Emancipatie) en Van der Reijden (Volksgezondheid) boos. Ten onrechte, vindt drs Annabella Weismann, verbonden aan de vakgroep grondslagen en methoden van het Sociologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam. Het plan is in haar ogen een goedkope politieke stunt.

Op het eerste gezicht denk je dat de regering een emancipatorisch onderzoek onder de slachtoffers van incest en vrouwenmishandeling wil laten verrichten, met het doel nieuw beleid te ontwikkelen ter bestrijding van geweld tegen jongeren en vrouwen, maar dat het CBS in een „typisch staal van ambtelijke macht“ (aldus het PvdA-Kamerslid J. van Nieuwenhoven) weigert dit onderzoek uit te voeren. Bekijk je dit probleem echter naar zijn onderzoeksmethodologische en politieke aspecten, dan blijkt de houding van het CBS juist wel verstandig te zijn.

Het is duidelijk dat het de regering niet te doen is om de ontwikkeling van nieuw beleid, maar uitsluitend om op de publiciteit gerichte legitimatie van het bestaande beleid jegens zogenaamde minderheden. De resultaten van het voorgestelde onderzoek laten zich gemakkelijk voorspellen: ten gevolge van de gekozen, meest goedkope onderzoeksmethode zal het maatschappelijk probleem zodanig klein van schaal blijken te zijn, dat de overheid kan volstaan met de continuering van bestaand beleid.

Wie de banden met het gewone leven nog niet helemaal verloren heeft, weet dat verkrachting en incest taboeonderwerpen zijn en dus gevoelig liggen. Waren zij dit niet, dan was er al lang onderzoek naar gedaan. Het wezen van een taboe is dat het onbespreekbaar is. Dat taboe is dat het onbespreekbaar is. Deze problemen in een ambtelijke enquête plotseling bespreekbaar worden om op zo'n onderzoek toekomstig beleid te steunen, is een gedachte waar alleen bureaucraten op kunnen komen voor wie het er niet toe doet of je gegevens verzamelt over de export van varkens, het toerisme of verkrachte vrouwen en kinderen. Een standpunt, overigens, waarvan gewoonlijk juist de Ambtelijke Statistiek verdacht wordt.

Randverschijnsel

Wat hier voorgesteld wordt is derhalve geen gefundeerd onderzoek naar incest en mishandeling van vrouwen — daarvoor zijn andere onderzoeksmethoden nodig —, maar het op zo goedkoop mogelijke wijze meten en beschrijven van een maatschappelijk randverschijnsel. De gekozen onderzoeksmethode zorgt er dan verder wel voor dat het een verantwoordbaar verschijnsel blijft.

Om te voorkomen dat het geplande onderzoek achteraf als niet-objectief bestempeld zou kunnen worden, moet het

onderzoek door het CBS worden verricht. Dat maakt uiteraard bekend als een serieus onderzoeksinstituut dat zijn onafhankelijkheid en „objectiviteit“ tegenover het ambtelijke apparaat heeft weten te handhaven. Men zou zo dus drie vliegen in een klap slaan: in een goedkoop en toch „objectief“ onderzoek zouden verkrachting en incest blijvend als randverschijnselen bestempeld worden. Volgens mij doet het CBS er goed aan deze opdracht te weigeren, hoewel ik de geciteerde argumenten niet voldoende vind.

Ik los verder dat overwogen wordt het onderzoek uit te besteden aan een

commercieel onderzoeksbureau. Dit is echter veel duurder en natuurlijk minder „objectief“. Wat me hierbij verbaast is dat blijkbaar niemand op het idee komt dat dit onderzoek door sociale wetenschappers aan de universiteiten gedaan zou kunnen worden.

Universiteiten

Waarom wordt dit grote onderzoeks-potentieel over het hoofd gezien? Zijn niet juist de vertegenwoordigers van de nieuwe studierichting vrouwenstudies het best toegevoerd voor onderzoek op dit terrein — alleen al omdat zij over inhoudelijk-theoretische kennis op dit gebied beschikken? Ligt hier ook niet een uitstekende kans om samen met studenten maatschappelijk relevant onderzoek te doen en zo kwaliteit en realiteitsgehalte van het academisch onderwijs/onderzoek te verbeteren?

Duurkoop

Als buitenlandse heb ik het moeie Nederlandse goede „goedkoop is duurkoop“ geleerd. De regering

geplande enquête is hiervan een fraai voorbeeld. Het voorgestelde onderzoek is goedkoop en laat toch de emancipatorische goede wil en de intent voor minderheden van deze regering zien. Het is niet alsof men een grote schutting om een bouwterrein opricht met daarop de tekst „Hier bouwt de regering een nieuw beleid ter bestrijding van geweld tegen jongeren en vrouwen“. Iedereen is onder de indruk van de modelering op deze schutting — omdat hij er zij de eigenlijke bouwactiviteiten niet kan waarnemen.

De volgende regeringscoalitie zal dan weer een nieuwe schutting met bijbehorende tekst meer, enzovoort. Gefundeerd in plaats van ad hoc beleid heeft continuïteit en een maatschappelijke basisvoorwaarden — maar dat is blijkbaar gewoon te duur, te vermoedelijk en voor persoonlijk carrièrerisikant. Goedkoop is het echter alleen maar de volgende verkiezingen te willen winnen en de rekening door anderen te laten betalen.

ONDERZOEK NAAR VROUWENMISHANDELING EN INCEST Achter de schutting van het CBS

Het CBS weigert een onderzoek uit te voeren naar vrouwenmishandeling, verkrachting en incest (de Volkskrant 13 februari). Terecht, meent drs Annabella Weismann van de vakgroep grondslagen en methoden van het Sociologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam (Open Forum 19 februari). Mevrouw Weismann weet niet waar ze het over heeft, schrijven vandaag Margo Punter, voorzitter van de Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling, en drs Laura Vogels, namens Blif van m'n Lijf lid van de begeleidingscommissie van het onderzoek.

Drs Annabella Weismann onderstreept de weigering van het Centraal Bureau voor de Statistiek om een onderzoek naar vrouwenmishandeling, verkrachting en incest uit te voeren — een onderzoek waarop de staatssecretarissen Kappeyne van de Coppello en Van der Reijden hebben aangedrongen. Zij veronderstelt het (goedkoop) onderzoek last toech de emancipatorische goede wil van deze regering zien. Het is niet, schrijft zij, alsof men een grote schutting om een bouwterrein opricht met daarop de tekst „Hier bouwt de regering een nieuw beleid ter bestrijding van geweld tegen jongeren en vrouwen“ — maar achter de schutting is niets te zien.

Als zij achter de schutting had gekken, had zij wel degelijk enige „bouwactiviteiten“ waargenomen. Zie de Nota ter bestrijding van seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes van M. Kappeyne van de Coppello en mr Korthals Altes (oktober 1984). Zij had kunnen vernemen dat de CBS-vragenlijst slechts

een klein onderdeel vormt van twee uitgebreide onderzoeksprojecten. Dat onderdeel is gericht op de omvangsvraag. De onderzoeken worden verricht door sociale wetenschappers van de universiteit waaraan mevrouw Weismann verbonden is, namelijk door drs R. Romkens en drs N. Dräger van de Universiteit van Amsterdam.

De onderzoeken worden bovendien verricht in nauwe samenwerking met de Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling binnen het Gezins en met de stichtingen Blif van m'n Lijf. Dus niet over de hoofden van de direct betrokkenen heen. Er is derhalve geen sprake van „een ambtelijke enquête“, zoals mevrouw Weismann in haar opwinding veronderstelt. De regering is ook niet over een kopje uit; het CBS-onderzoek vergt maar een naar verhouding klein bedrag van het totale budget dat voor deze onderzoeken is toegezegd.

Voorgeschiedenis

De weigering van het CBS heeft een langere voorgeschiedenis dan uit de diverse berichten blijkt. Het CBS heeft uitvoering te geven aan een onderzoek waarvoor in een eerder stadium overeenstemming was bereikt met de betrokken staatssecretarissen en waartoe onderzoekers aan de Universiteit van Amsterdam en vragenlijst hadden opgesteld. Een dag voordat de enquêtes met de vragenlijst op pad zouden gaan, besloot het CBS nee te zeggen. En is dus niet meer sprake van een weigering alswel van contractbreuk.

Deze contractbreuk werd gebaseerd op argumenten die het CBS als bij het begin van de onderhandelingen met de betrokken ministers in maart 1984 naarvoren had kunnen brengen, maar die het nooit heeft genoemd. De onderzoekers zouden, zegt het CBS nu, tot de privaatsector behoren en een gevoelig karakters hebben. Bovendien zou het invullen van de vragenlijst wellicht een risico inhouden voor de gestreekte gezondheid van de ondervraagden en de enquêtes zouden niet in staat zijn eventuele problemen op te vangen. Zijn de onderzoekers en de ministers

hebben in de voorbereidende besprekingen steeds op de noodzakelijkheid van ondervragen en enquêtes gewezen, niet het CBS.

Methodes

Wij kunnen het zeer vergaande watrouwen van mevrouw Weismann jegens de huidige regering niet wegmeeën, maar wij kunnen haar wel gerust stellen over de methodologische kanten van het onderzoek. Geen welsdenkend onderzoeker haalt het in haar hoofd om gegevens over de omvang van gevoelige onderwerpen als mishandeling en incest uitsluitend via het CBS te verzamelen. Immers, bij grootschalig kwantitatief onderzoek op deze terreinen is de kans op „ondersportheite“ (het niet vermelden van ervaringen met mishandeling, verkrachting en incest door de ondervraagden) in het algemeen aanwezig.

In de beide onderzoeksprojecten is deze ondersportheite onderzocht en gecontroleerd, doordat verschillende methoden van onderzoek naast elkaar worden gehanteerd. Alleen in de onderlinge samenhang met de andere fases van de onderzoeksprojecten is een survey-onderzoek naar de omvang van vrouwenmishandeling en incest, zoals het CBS zou uitvoeren, verantwoord te noemen. Een onderzoek van het CBS alleen zou onverstandig zijn.

Zorg

Aan de opzet van het CBS-onderzoek is veel meer zorg aan de ondervraagden en enquêtes besteed dan bij het CBS gebruikelijk is. Zo is een proefonderzoek verricht om na te gaan of het invullen van de vragenlijst niet te zwaar voor de slachtoffers van mishandeling en incest was. Aan de enquêtes zijn mondelinge en schriftelijke instructies gegeven. In diverse opvangmogelijkheden van de ondervraagden was voorzien. Uit recent buitendens survey-onderzoek blijkt overigens dat de ondervraagden geen ernstige emotionele problemen hebben.

MARGO PUNTER
DRS LAURA VOGELS

CONGRES MOET LEIDEN TOT ERKENNING

Prostituees verlangen betere leef- en werkomstandigheden

Hoer verschiet
van kleur **VK/4**

De belangenorganisatie voor prostituees en ex-prostituees, de Rode Draad, staat dezer dagen volop de belangstelling. Ook in het buitenland, vanwege het internationale hoercongres dat deze week in Amsterdam wordt gehouden. Het persbureau Associated Press spreekt op woensdag 13 februari om drie minuten over tien van de 'Scarlet thread', de scharlaken draad. Dat is al een tien felroder dan het Engelse red. Een verklaring is mogelijk dat scarlet woman of scarlet woman staat voor de hoer van Babylon. Maar om dat vierendertig minuten later in de Nederlandse versie van AP terug te vallen in „Paarse draad“ is wat teveel van het goede.

Van onze verslaggeefster
AMSTERDAM — Prostituees zijn geen criminelen. Prostitutie is een vak als elk ander en moet ook als zodanig erkend worden. Dat is de belangrijkste boodschap die op het internationale, driedaagse hoercongres dat vanaf vandaag in Amsterdam wordt gehouden, te horen zal zijn. Die erkenning moet leiden tot een betere rechtspositie en betere arbeidsomstandigheden voor prostituees.

Het congres is georganiseerd door de Rode Draad, een organisatie die zich inzet voor de belangen van (ex)prostituees, door de Rode Draad, een organisatie van feministische vrouwen die zich solidair voelen met hoeren, de Amerikaanse hoerbond Coyote en de Mr. De Graafschifting, het wetenschappelijke bureau voor onderzoek en voorlichting over prostitutie.

Het congres wordt bezocht door prostituees uit Nederland, Frankrijk, Engeland, Zwitserland, Canada en de Verenigde Staten en door enkele mensen die door hun werk rechtstreeks bemoeien hebben met prostitutie. Het is de bedoeling dat op het congres een internationale organisatie wordt opgericht, met Amsterdam als coördinatiepunt, zo-

dat de verschillende landelijke belangengroepen hun activiteiten meer op elkaar kunnen afstemmen.

De positie van prostituees is in de meeste landen slecht. De internationale organisatie wil ook bij instellingen als de Europese Gemeenschap en de Verenigde Naties aan de bel gaan trekken. Zo'n organisatie is er nu alleen van de kant van de bestrijders, de Federation Abolitioniste Internationale, die door de Verenigde Naties is erkend als officiële gesprekspartner op allerlei conferenties zoals het vijfjaarlijkse Vrouwencongres.

De Federation bestrijdt de prostitutie al sinds 1875 vanuit het idee dat het gaat om mensonwaardige arbeid. De slachtoffers, de prostituees, moeten worden gered en de souteneurs moeten worden vervolgd. De prostituees die voor het congres samenkomen, willen echter helemaal niet worden gered, ze willen alleen serieus worden genomen.

Arbeidsovereenkomst

Nu kunnen prostituees van de ene wijf naar de andere worden verdreven, zonder dat hen iets wordt gevraagd. Het souteneurschap is strafbaar en daarom kunnen prostituees die in seksuaten werken geen arbeidsovereenkomst aangaan. De Rode Draad vindt dat er voor die vrouwen dezelfde regels moeten gaan gelden als in het bedrijfsleven. Er

moet een regeling komen over de arbeidstijden, de arbeidsomstandigheden, sociale voorzieningen bij werkloosheid en ziekte en er moet een pensioenverzekering komen.

Aan de andere kant weet de belastingdienst prostituees vaak wel te vinden. Ze worden hoog aangeslagen, terwijl er geen mogelijkheid is voor aftrek van kosten. De prostituees zijn tegen de verplichte medische keuring. Iedereen die seksueel actief is moet zich regelmatig laten controleren op geslachtsziekten.

Op het congres wordt ook gesproken over seksueel geweld en prostitutie. Veel prostituees zijn als kind seksueel misbruikt. De vraag is of er een verband is tussen incest en de keuze voor de prostitutie. De ene theorie zegt dat vrouwen die het slachtoffer zijn van seksueel geweld zichzelf als een object gaan zien, als een waardevol iemand en daarom de prostitutie instappen.

Er zijn ook vrouwen die hebben ervaren dat ze door de prostitutie greep kregen op hun eigen leven en lichaam, vrouwen voor wie prostitutie een soort therapie is. Doordat zij als prostituee zelf het initiatief nemen en seksueel de macht in handen hebben, verdwijnt het gevoel dat ze zijn overgeleverd.

Rode draad wil 'oudste beroep' uit het veromhoekje halen

Door onze correspondent
DICK VAN DER PEIJL **NRC 16**

UTRECHT, 16 feb. „Ik handel in vlees“, green uitroep van een slager, maar de tekst op een gloudieuw t-shirt van De rode draad, een pas opgerichte organisatie van prostituees en ex-prostituees die de afgelopen dagen een nationaal en een internationaal hoercongres hield in Utrecht respectievelijk Amsterdam.

Het „oudste beroep van de wereld“ moet uit het veromhoekje, was grolweg het thema van beide congressen. In een Amsterdamse hoerwoning vertelden vier prostituees, een ex-hoer en een sympathisante waarom.

„Wij willen als volwaardig mens worden behandeld en niet als uitschiot“, geeft Peggy Miller uit het Westhoek van de vrouwen weer. Eva Rosta (Engeland), Margo St. James (Verenigde Staten), Margot Albrecht en Violet (beiden uit Nederland) en sociaal psycholoog Gail Peiterson legden uit wat er mis is met regelingen en arbeidsomstandigheden in het vak.

De vrouwen zitten vol verhalen uit de praktijk, die niet over de leukste kanten van de matchings gaan. Ze zeggen bijn rechteloos, bloot te staan aan „uitbuiting, vertrachting en mishandeling“. Peggy: „Amnesty International moet eens een rapport over de onmenselijkheid en mishandeling van ons maken. Dat zou goed zijn“.

Drugs blijken niet het genotmiddel van allen de hoerhoeren te zijn. „Hoeren hebben altijd pepilipities gebruikt, niet als mensen in veel andere beroepen vrouwen. Pep is een geaccepteerd middel, zoals voor anderen een kop koffie dat is. Maar de laatste jaren zijn veel hoeren overgegaan van „speed“ op cocaine. Het drugsprobleem is daardoor groter

geworden; dat geldt niet alleen voor de hoerhoeren. Een heelboel vrouwen zijn in het vak verslaafd geraakt. Ze zien hen kapot gaan. Ik heb het mezelf altijd verboden“, zegt Margot.

Zij is een van de oprichtsters van de Rode draad. „De tijd is er nu rijp voor. Veel generaties hebben, omdat het hen boven het hoofd groeit, een gewillig oor voor het onderwerp. Overal is er meer belang. In Nederland heeft er een pubnboog van gemaakt. Iedereen kan zien dat het zo niet moet“.

Crisis

Ook de discussie in het parlement over het schrappen van artikel 250 bis, het prostitutie-artikel, uit het Wetboek van strafrecht blijft een stimulans voor de vrouwen zich te verenigen. „Het haalt ons vak uit de criminele sfeer. Ze kunt dan gaan werken aan goede regelingen“, zegt Violet.

De situatie voor de prostituees is daarmee echter nog niet veranderd, menen de vrouwen. Want ook de economische crisis heeft er bij de „seksuele dienstverlening“ hard ingehakt. „De situatie is alleen maar slechter geworden. De meijns verdienen minder, maar de huren van de panden zijn niet gedaald en vaak zelfs“ gesteigen. De vrouwen worden alleen maar zwaarder belast.

„De eerste jaren dat ik in het vak zat ging het allemaal veel makkelijker. De eisen van de klanten lagen toen ook lager. Nu sla je vijfzig gulden op de kassa aan en daar moet je alles voor doen, terwijl je toen pas begon. Je doet voor dat geld nu de meest idiotie dingen. Bovendien, de condommen zijn ook duurder geworden, de tassen die je naar huis brengen, de lingerie, de drank en de sigaretten zijn duurder geworden. Je rookt wat al achter zo'n raam. En weet je wel wat die coke

kost tegenwoordig?“, lacht Margot.

Is het wel leuk om prostitute te zijn? Margot (ex-prostitute): „Het kan een heel leuk vak zijn, als er een paar dingen veranderen. Ik benmer maar de leuke dingen nog goed, daarom denk ik ook dat

ik weer terugga. Maar op het moment zie ik het even niet zitten“.

Rum vijf jaar heeft Margot in Den Haag achter de ramen gezeten. Onder druk is zij er „inge stap“. „Je keek er niet vrijwillig voor, want je weet dat er zijn heelbare kanten aan prostitutie“.

Prostitutes Adopt Charter on Rights

AMSTERDAM (AP) — About 150 prostitutes and supporters from Western Europe and North America adopted a charter on prostitutes' rights Friday after they organized an international committee to lobby for their interests.

One of the organizers of an international conference on prostitutes' rights, Margo St. James of San Francisco, said at a press conference after the meeting that the committee would be based in the Netherlands, where prostitution is legal, and that it would seek tax-exempt status as a foundation.

She outlined the provisions of the charter, which seeks decriminalization of "all aspects of adult prostitution resulting from individual decision," and equal enforcement of crimes to which she said prostitutes are prey, such as fraud, rape and other sexual abuse. The charter also seeks guarantees of human rights and civil liberties.

INT
16-12

Nu kies ik er wel vrijwillig voor om eventueel terug te gaan, omdat de nare kanten wel meevallen.

Geslachtsziekte

„Ik heb bijvoorbeeld nog nooit een geslachtsziekte gehad. Colle-

ga's van me die het wel hadden, kregen het vaak van hun vriendin en niet van een ander. Ik was daar wel bang voor. Je gezondheid is tenslotte niet te koop, dus mag je je gezondheid ook niet verkopen".

Op de vraag of onder de categorie rare dingen ook de poeiers vallen, zwijgt het gezelschap. Margot: "Daar ga ik niet op in. Zolang wij in de criminele sfeer gedrukt blijven, heb je mensen die daarvan profiteren. Ik neem die mensen niet kwalijk. Ik neem niet tegen poeiers, maar voor de bewustwording van de hoeren. Bovendien, als de situatie verandert, als artikel 250 bij wordt afgeschaft, dan heeft de poeier een uitsluitend beroep."

"Ik vind dat iedere hoer haar eigen poeier moet kunnen kiezen. Geen enkele man wil toch met een hoer trouwen. De keus is zo beperkt voor ons. Wij doen in wezen hetzelfde als de klant: wij betalen voor een stukje warmte. Ik heb dan ook begrip voor klanten".

Vollet signaleert een ander "poeierdomein". "De staat, de belastingdienst, zijn wel eegere poeiers. Als die erachter komen dat je prostituee bent, dan word je willekeurig aangeslagen, zonder rekening met de kosten van je bedrijfsvoering te houden. Zij moeten ons als bedrijf behandelen".

Melkbedrijfje

Margot somt een aantal punten op waarbij prostituees worden achtergesteld - vergeleken met werknemers of zelfstandigen. "Als ik een melkbedrijfje heb, kan ik mij particulier verzekeren. Als ik ziek word, of mijn tent brandt af of als ik een ongeluk krijg en niet meer kan werken, dan kan ik als melkboer terecht bij een verzekeringmaatschappij. Hoeren kunnen dat niet, omdat prostitutie niet als vak wordt geaccepteerd."

"Als ik ziek word en ik kan twee weken niet werken, dan moet ik wel mijn raambuur doorbetalen. De derde week werk ik dan ook voor nopp. En bij de sociale dienst kan ik niet aankomen".

De verbetering van de werkomstandigheden vormt een belangrijk onderwerp op het nationale en internationale congres. De vrouwen willen er nog niet op vooruit lopen, maar duidelijk is al wel dat de prostitutie moet worden erkend als een normaal bedrijf, seksuele dienstverlening, met alle mogelijkheden en regelingen van dien".

De belangenorganisatie De rode draad is ontstaan uit omverde met de werkomstandigheden. In een praaggroep van ex-prostituees werd tot de oprichting besloten, nadat een eerder initiatief van Violet een vakbond op te richten was gestrand. "Ik was te lang uit het vak. Ik had nog maar weinig kennis achter de ramen", geeft Violet als verklaring voor het mislukken. Met De rode draad wachten de vrouwen meer succes te hebben. Op het congres worden de lijnen uitgezet.

Voor de pogingen van gemeenten de prostitutie in de hand te houden en te reguleren hebben de vrouwen weinig goede woorden over Margot. "Neem nu de Gelezenstraat in Den Haag. Die werd vorig jaar plattegrond verbouwd tot boulevard en afgesloten voor verkeer. De meiden hebben daar nu de straat van, terwijl de klanten de overlast veroorzaken".

"De vrouwen zitten braaf achter het raam, die maken geen herrie. Je mag officieel niet eens op het raam tikken, dan krijg je al een bekeuring. Je mag ook niet lachen, want dat geeft overlast. De vrouwen zijn nu het slachtoffer, want mannen lopen niet zo graag in een hoerenbuurt, zij zijn bang om herkend te worden."

"Ze hadden beter de hoerenbuurt wat groter kunnen maken, wat meer verspreid, dan is de overlast ook minder. Dan heb je niet zoveel opstoppingen. Je stopt bakkers tenslotte ook niet allemaal in een straat, dan heb je iedere zaterdag ook enorme files. Ik denk dat het sociale contact tussen de prostituees en de buurt beter wordt als je in iedere straat één of twee hoeren hebt".

Verklaring

Het internationale congres is bedoeld om een internationale organisatie van prostituees op te zetten en een soort verklaring van de rechten van de prostituee op te stellen. "Wij willen als hoeren een krachtiger stem krijgen om druk uit te kunnen oefenen op regeringen om het klimaat voor prostituees te verbeteren", zegt Margot St. James, oprichter van Coyote, de hoerorganisatie in de Verenigde Staten.

Eva Rosta zegt dat het voor haar belangrijk is om prostituees uit andere landen te ontmoeten. Over wat het congres allemaal moet besluiten verschillen de meningen. Peggy vertelt over haar ervaringen in Canada, waar een prostitute volbrekt rechteloos is. Maar ook de tweedachtige houding van feministen ten opzichte van prostituees blijft niet onbesproken. Peggy: "Op een heelboel punten verschillen we van mening, maar we moeten samen optrekken. Ik ben ook een feminist".

Gail Pierson van de sympathisantenorganisatie De rode draad meent dat de strijd voor de rechten van prostituees fundamenteel is voor het feminisme. "Feministen gaan uit van het recht van zelfbeschikking en daar hoort het recht om wel of juist niet als prostituee te werken ook bij. Dat is belangrijk".

INTERNATIONALE ORGANISATIE STELT HANDVEST OP Hoeren strijden samen voor rechten

Van onze verslaggeefster
MARIA HENDRIKS

AMSTERDAM — Op een zeer druk bezochte persconferentie is vrijdag in Amsterdam de oprichting bekend gemaakt van een internationale organisatie van prostituees, de International Committee for Prostitutes' Rights. Met grote zonnebrillen op, gemaskerd om het sjalities voor hun gezicht, maar ook zonder vermomming, vertelden de vrouwen achter de tafel dat ze willen dat de leef- en werkomstandigheden van prostituees over de hele wereld verbeteren. Dat prostituees uit de anonimiteit durven treden en zich organiseren, noemen ze zelf een revolutie.

Ongeveer vijftig prostituees uit West-Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Zweden, Engeland, Canada, de Verenigde Staten en Nederland hebben deze week in Amsterdam het hoercongres bezocht, dat aan de oprichting van de organisatie vooraf ging. Ze hebben een handvest opgesteld voor de rechten van prostituees. Daarin wordt geëist dat overal ter wereld de wetgeving wordt gewijzigd, zodat de prostitutie uit de criminele sfeer wordt gehaald.

Prostitutie mag niet meer strafbaar zijn en prostituees moeten het recht hebben op vrije meningsuiting, op immigratie, op de huwelijks staat, op het moederschap, op huwering. Ze moeten kunnen gaan en staan waar ze willen en ze moeten niet gedwongen worden in speciale districten of eros-centra te werken. Prostituees moeten onder menoweraardige omstandigheden kunnen werken en als zij anderen moeten te zien kunnen verzekeren tegen ziekte en werkloosheid. De gedwongen medische controle moet worden afgeschaft.

Poeiers *vh/b*

De hoeren vinden dat gedwongen prostitutie, vooral van kinderen, hard moet worden aangepakt. Misbruik van klanten kan worden voorkomen door ze beter op te vangen. Vooral kinderen die weglopen uit huizen zijn nogal eens de dupe. Op het station van Zeilen (in die plaats is een kinderbeschermingstehuis) staan de poeiers nu weggeleid meisjes op te wachten, aldus de Nederlandse Margot Alvarez.

In een aantal Europese landen en in de Verenigde Staten bestaan al belangengroepen van prostituees. Maar de vrouwen willen de zaken groter aanpakken om voet aan de grond te krijgen bij organisaties als de Verenigde Naties en de Europese Gemeenschap. Een van de eerste instellingen waar ze op de stoep zullen staan is Amnesty International. Het is een schande dat Amnesty de prostituees tot nog toe heeft genegeerd, aldus de Zwitserse Grisildes Rea.

Amsterdam is als coördinatiepunt gekozen, omdat de situatie in Nederland relatief gunstig is. Er komen stemmen uit Genève, waar Rea een documentatiecentrum over prostitutie beheert, en in San Francisco, waar Margot St. James van de Amerikaanse hoerbond Coyote heel actief is.

Eerst wordt de positie van hoeren over de hele wereld geïnventariseerd en wordt er contact gezocht met vrouwen in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. Via een regelmatig verschijnende nieuws-

brief houden de hoeren elkaar op de hoogte. Op een volgend congres worden dan nadere actiepunten opgesteld.

Repressailles

Het hoercongres was niet toegankelijk voor niet-prostituees. Dat leverde problemen op met het Engelse prostitutie-collectief dat uit angst voor repressailles niet bekend wil maken wie de deelnemers een hoer is en wie niet. De groep is in zijn geheel opgestopt.

De vrouwen hebben ook uitvoerig gesproken over geweld en prostitutie. Vrijwel nergens wordt geweld tegen vrouwen serieus genomen. In Nederland kunnen vrouwen verkrachting of mishandeling wel melden en de vrouwen zijn ook tevreden over het optreden van de politie, maar keer op keer worden ze, anders, ondanks voldoende belastingbewijs, vrijgelaten, aldus de prostituees.

In andere landen is de situatie erger.

Volgens St. James worden er in de VS elk jaar tweeduizend hoeren vermoord, waarvan de helft niet eens wordt geïdentificeerd. In Frankrijk kunnen de vrouwen maar beter geen aanklacht indienen, want dan worden ze direct opgepakt of door de politie nog eens mishandeld.

Het hoercongres is georganiseerd door de Rode Draad, de Nederlandse belangenorganisatie voor hoeren, door Coyote, de Amerikaanse hoerbond en door de Rode Draad, een organisatie van sympathiserende vrouwen. Het congres is voor het grootste deel betaald uit een eenmalige subsidie van de staatssecretaris van Lenzingszaken in Nederland. Verder heeft de vrouwenbank Mama Cash zessend geld geleend, om het bal te kunnen voortfinancieren, dat vrijdagavond in het gielike hotel Krasnapolsky is gehouden. De opbrengst daarvan moet de organisatie voor tenminste een jaar draaiende kunnen houden.

Een bal masqué

NRC 19

'We worden opgejaagd door de politie, ze kunnen ons belogen, verklachten en bekuren. We hebben geen rechten. Prostitutie moet uit de criminele sfeer worden gehaald'.

Achter de lange tafel zit het forum, hoeren uit alle landen, die naar de persconferentie van het Internationale Hoerencongres zijn gekomen om te vertellen over de maatschappelijke problemen die ze ondervinden bij de uitoefening van hun beroep. Op het eerste gezicht is het een wonderlijke uitstalling. Heeft de prostitutie uit Parijs zich verkledt als Oude Illoer of Beaumarchais ze bij toeval aan het stereotiepe beeld? Het huidige op haar schoot last zich gedwone verschikken als ze zich beweegt. De Zwitserse afgevaardigde is geknipe voor haar rol als meisje van lichte zeden in een optrede. De meisjes uit Zweden en West-Duitsland dragen doeken en maskers voor hun gezicht. Ze zijn door journalisten van Bild Zeitung op een onplezierige manier benaderd en er zouden grote moeilijkheden van kunnen komen als bekend wordt wie ze zijn en waar ze werken.

Naast de geduode prostituees zit een meisje met een frivole, levendige gezicht, de dochter waar iedere vader eer mee zou inleggen, het meisje in de klas dat wel goed was in wiskunde. Is zij ook prostituee? Op het ogenblik niet, vertelt ze. Ze heeft vijf jaar in Den Haag achter het raam geteet, maar nu is ze er een poosje uit.

'Misschien ga ik wel weer beginnen. Het vak heeft ook zijn leuke kanten'.

De toestand in Nederland is bepaald gunstig te noemen vergeleken bij die in andere landen, maar ook Nederlandse hoeren hebben problemen. De overheid wil getto's stichten, Eroscentra waar prostituees hun werk kunnen verrichten. Bij voorkeur zit de minister dat die centra buiten de woonwijken liggen en dat er geen cafés zijn, dat om alcoholmisbruik en daaruit voortvloeiende ongerechtigdheden te weren. Voor de hoeren en hun klanten betekenen een dergelijk beleid dat de maatschappij nog meer op de prostitutie last neerkiert. Hoeren kunnen dan letterlijk in het verdienbuckje te zitten. Economisch gaan ze er ook op achteruit. Mannen lopen niet zomaar een sexwaaier binnen. Dat is te direct, te onwonderlijk. Een deel van de aarde van het hoerenleven is immers de heimelijke rondgang in de rose buurten. Eroscentra zijn nadelig voor de maatschappij. Het wordt

Het Internationale Hoerencongres, dat afgelopen week in Nederland werd gehouden.

hoog tijd dat prostitutie wordt geaccepteerd, dat het werk wordt gewaardeerd en dat de hoeren overal ter wereld worden gerespecteerd als mens. Dat is het doel van het congres en de strekking van het Handvest dat door het Internationale Comité voor de Rechten van Prostituees is opgesteld.

Meppen

's Avonds is het bal. Prachtige meiden in pantespakken en glastertjes worden omringd door buitenlandse fotografen. Een jongenshoer poseert met twee travestieten in mantelpak. De Nederlandse fotografen hebben geen toestemming om in de zaal te fotograferen. Niet iedereen heeft daar vrede mee. Bij de ingang zijn moeilijkheden. Een fotograaf wil naar binnen. 'Wat willen jullie nou met je hoerenbal?' roept hij tegen de orde-dienst. 'Zwarte Japen is door mij

Door
Yvonne Kroonenberg

groot geworden. Ik zal de Hell's Angels er wel effe bijhalen. Maar hij laat het bij woorden. Het is zijn eer te na om met de uitmijters te vechten. Het zijn vrouwen, flink uit de kluiten ge-wassen dames, die misschien goed kunnen meppen als dat nodig mocht zijn. Maar hun grootste kracht blijkt hun mensenken-nis te zijn: 'Kalm aan, ouwe pik' zegt een van hen. 'Maak in de bal maar foto's en dan ga je daarna zonder camera naar bin-nen'. De fotograaf druipt brom-mend af. 'Samme mensen heb-ben gewoon wat meer aandacht nodig', zegt de uitsmijster en kijkt dan even schattend naar de zes matrozen die juist zijn ge-arriverd. Het zijn meisjes. Ik ken ze wel uit het potentiafé.

'De matrozen gaan naar de hoeren' roepen ze vrolijk. Ik betwijfel of ze er veel zullen vinden. Het bal wordt voornamelijk be-volkt door soldaatse vrouwen uit de uitgaande homosexuele we-reld.

'Het gebeurt niet vaak dat we op een lijn zitten met de radicale feministen', heeft Peggy, de prostituee uit Canada op de persconferentie gezegd. 'Ze zijn tegen pornografie, want ze denken dat die tegen vrouwen ge-richt is. En mensen die porno willen verbieden zijn in feite te-gen de hele sex industrie, dus ook tegen ons. Toch zijn wij ook feministisch'.

Op het hoerenbal dansen de pot-ten. Peggy en haar Engelse col-lega staan bij de bar. 'Wat zijn de drankjes hier duur?' zegt ze. 'Ik moet een man zoeken die voor me betaalt'. Waar vind ik hier verdomme een man? Ik volg haar om te zien hoe ze het gaat

aanpakken, maar ze stoeit me weg. 'Als jij achter me aanpakt, vind ik er niks aan'. 'Er zijn wel mannen, maar niet zo veel. Aan een tafeltje zit omme Gerrit. Hij is in de hoerenbal geboren. In het Paroel had hij gelezen dat er een hoerenbal gehouden werd en hij was even komen kijken. 'Het doet in mijn leven is om alles eerlijk te doen' verklaart hij. Is prostitutie overal? Voor de man wel, voor de vrouw niet. Zo lig-gen die dingen'.

Het is tijd voor de toespraken. De prostituees en ex-prostituees die het congres hebben georganiseerd betreden het podium. 'Good evening, dames en hoeren'. Het enthousiasme is groot, de opkomst is enorm en de op-brengst van het bal zal ten goede komen aan het Internationale Comité voor de Rechten van Prostituees, dat vecht voor een betere positie van de prostituees in de hele wereld. De laatste spreker komt uit het hart van Amsterdam. Dat kan je horen. 'Waarom ik ik hier niet één en-kele Amsterdamse hoer' vraagt ze. 'Wat zijn ze, die Amster-damse meisjes?' Uit de zaal klinkt een stem.

'We wisten het pas vorige week. Dat was dus niet zo goed gere-geld'. Toch weet iemand te ver-tellen dat het stil is vanavond op de Wallen. Een heleboel ramen zijn niet verlicht. Misschien zijn de meisjes van de Wallen wel aanwezig, onnatuurlijk of ge-maskerd. Zelfs in Amsterdam is de prostitutie een geheimzinnige wereld die zich niet door actie-groepen laat uitlokken tot openbaard.

Doedelzak

Het wordt laat. Er staat nog een ver-zanding op het programma. Enk, de stripteasedanser. Hij komt op in een Schots kostuum en speelt doedelzak. Hij is op-waardend en schuwt tegelijk, bij dans en zweept de toeschouwers op tot gejuich. Als hij nakt op het podium staat, glimlachend en serene, regent het muntjes. In het stille gedeelte van de feestzaal, waar ze broodjes ver-kopen, zit een Franse prostituee met een blauwe pruik. Ze staart voor zich uit. Zij heeft een uit-gesproken mening over hoerenlo-pers, heeft Peggy vanschoond ver-d. Die mening wil ik graag horen.

Maar het meisje kijkt me val af-keer aan. 'Ik heb de hele dag gepraat en gepraat, maar jullie hoorden nooit op wat vragen. Doodneer werd ik ervan. Als je het wilt weten, ga je zelf maar de hoer spelen'.

'Hello, ik ben óók een hoer'

GA20

De persconferentie wordt gehouden in Kruisnapsky. Niets vermoedend stap ik de zaal binnen en stuit op een haag van mannenbillen. Hangend over de tafel, proberen de fotografen de vrouwen achter de tafel te verspeuen. Liefst in close up. Het is de derde en laatste dag van het internationale hoerensymposium, dat voor het eerst in Europa is gehouden. Overal vandaan is de nationale en internationale pers toegestroomd.

Het verschil met een willekeurige feministisch kongres, waar slechts een enkele mediavertegenwoordiger komt, is opvallend. De paradox rond het hoerendom wordt hiermee ook duidelijk. Als maatschappelijke verschijnsel wordt het doorgaans weggedrukt in het verdomboekje. En nu de hoeren zelf naar buiten treden met zo'n kongres, stormt men zich er verliekt op.

De vrouwen achter de tafel maken het resultaat van de voorgaande kongressen bekend: de oprichting van een internationale organisatie voor prostituees en een handvest, opgesteld voor de rechten van de prostituees. Aan dat handvest is tot diep in de nacht gewerkt door een groepje vrouwen en de enige aan het kongres deelnemende homo-hoer. Dank zij hem is het handvest mede van toepassing op de homoprostitutie.

Het is jammer, dat de andere onzichtbare groep binnen de prostitutiewereld, die van de zwarte en de Derde-Wereldprostituees, die in Amsterdam toch ook ruim vertegenwoordigd is, nauwelijks aan bod komt. Ik denk, dat het op een eventueel volgend kongres wel zal gebeuren. Immers, hoe lang zijn zwarte vrouwen niet onzichtbaar geweest binnen de westerse vrouwenbeweging? Pas sinds zij zichzelf zijn gaan organiseren, wordt hun bestaan erkend. Hetzelfde zal ook moeten gebeuren onder zich organiserende hoeren. De aanwezigheid van één enkele zwarte hoer, uit de Verenigde Staten afkomstig, is een begin. Met haar, Gloria, heb ik de vorige dag al kennis gemaakt.

Op de tweede dag, in de Populier, is het kongres behalve voor de hoeren ook toegankelijk voor een enkele persvertegenwoordiger en sympathisanten. Iedereen wordt gevraagd zichzelf voor te stellen en te vertellen in welke hoedanigheid hij of zij aanwezig is. Gloria, die behalve hoer ook evangeliste is, is in uiterst dunne kledij gerechtigd vanuit San Francisco naar Nederland te reizen. Via de kachel, waar beide leden op kruipen, krijgen we elkaar in het vizier, wat uitmond in een spontane vriendschap.

Er is ook de vrouw uit Zweden, die ons pijnlijk duidelijk maakt hoe de Zweedse vrouwenbeweging zich nog steeds keihard opstelt tegenover prostitutie. Er komt een buitengewoon sjieke vrouw binnen. Ze is 54 jaar en zeer actief in de belangenstrijd voor prostituees in Genève. Na een aantal jaren gestopt te zijn, is zij acht jaar geleden opnieuw het vak ingegaan. „Not to feed my children, because they're grown up, but to feed the revolution.”

Hoeveel hoeren er ook aanwezig zijn, er blijkt een meerderheid van niet hoeren in de zaal te zitten. We worden tijdens een nieuw procedure-voorstel door de hoeren de maal uitgesteld. Er volgt een tijd van niets doen, koffie drinken en met elkaar naar kennis maken. Met Natasha Emanuel bijvoorbeeld, organisator van het hoerenbal, dat de laatste avond zal worden gehouden.

Gloria en ik maken een afspraak om 's avonds samen op stap te gaan. In de States heeft men haar gezegd in ieder geval het red-light district van Amsterdam te bekijken. We gaan uiteindelijk met zijn viertien, twee vrouwen uit Parijs willen graag mee. De taxibouffeur zet ons op het Oudekerksplein af en raadt ons deskundig vooral die twee straatjes rechts aan. „Hoe weet u dat?” vraagt Gloria malicieus. De vrouwen kluften hun ogen uit. Raampstitutie is hun duidelijk onbekend. We lopen La vie en Rose binnen, een soort binnenplaats, waar voor-

namelijk zwarte vrouwen in glazen vitrines zitten. Gloria loopt spontaan op een beeldschone meisje af. „Hello, ik ben óók hoer, from the States, I like to see how you're working.” Het meisje lacht. Om ons heen lopen mannen wat bevreemd naar ons te kijken. Storen we hen? De vorige keer was ik hier in gezelschap van Rite, een hulpverlenster van een prostitutieproject. Ons werd toen bijna onmiddellijk de deur gewezen door de vrouwen. Nu is er een geheel andere sfeer. Komt dat door Gloria? Buitengekomen lijkt Gloria met radar te zijn toegerust, zij wijst me „wared those” (engels) aan, of een politiman in burger. Een nogal aanhoudend figuur wordt vriendelijk maar beslist teruggedrukt. „No, we are not working at this moment”. Al gauw rolt die zin als vanzelfsprekend ook uit mijn mond. Gloria loopt steeds sneller langs de ramen. Tenslotte worden we door de kou een kafe binnengetrokken, waar Gloria meteen een plaats achter het raam zoekt. „Also behind the window”. Ze is nogal positief over wat ze zojaist gezien heeft. „Dit is prima, zo schoon en veilig. Ik zie ook dat een aantal van de vrouwen bezoekers heeft. Ik zal straks mijn Hollandse collega's vragen wat voor hen nu eigenlijk de problemen zijn. Vergelijken met de States is het hier redelijk goed werken. Wij lopen op straat.” Op de terugweg rijden we om, langs de Heren-

gracht, zodat ze kan zien, dat ook hier wel degelijk op straat wordt gewerkt.

De volgende ochtend, tijdens de persconferentie, ga ik met één van de Parijse vrouwen koffie drinken in de koffieshop van Kras. Ze zegt - anders dan Gloria - geschokt te zijn door wat ze gezien heeft. Aanvankelijk had zij geen mening over prostitutie, ze vond het gewoon werk. „Sinds gisteravond denk ik daar anders over. Het is echt slavernij, om zo achter de ramen te zitten. Het lijkt wel een soort supermarkt nu stels, waar mensen langs lopen, kiezen, keuren en kopen. Maar als Gloria zegt dat het beter is, wat kan ik dan zeggen? Misschien is dit wel veiliger, in Parijs heb je ook alleen maar straatprostitutie, alleen niet in zo'n afgesloten petto.

Ze wijst op de lamineuze wijze waarop onze koffie is geserveerd. „Kijk, dit is heel plezierig en als we dit willen, moeten we er ook voor dokken.”

„Slavernij?”, zegt Gloria later. „Het is je eigen keuze, om dit vak in te gaan.” „Dat

is waar”, zegt Christo, de homo-prostitutie, „er zijn tenslotte andere manieren om je geld te verdienen. Je hebt het in het begin zelf in de hand om wel of niet hoer te worden. Iedere hoer moet voor zichzelf de konsequenties inschatten, juist omdat het om zo'n delicate zaak gaat. Eigenlijk zou iedere hoer nu dit handvest moeten krijgen om te weten dat mensen bezig zijn met hun belangen. Zo kan er ook solidariteit ontstaan, zodat zij met elkaar over hun specifieke problemen kunnen praten. In klubs is die openheid onder hoeren er wel, maar voor al die anderen geldt dat minder.”

Het machtslelement? Misschien speelt dat bij de homoprostitutie minder een rol dan in de heteroprostitutie. „Ik neem mijzelf een kwaliteitshoer. In ben niet bereid alles voor geld te accepteren. Dignity is heel belangrijk in dit vak. Wanneer je een goede hoer bent? Als je diskreet bent en de privacy van de klant kunt waarborgen. Juist bij ons komen klanten die sociaal kwetsbaar zijn, ze kunnen zich alleen in het verborgene als hoes opstellen. Er zijn klanten die een bedrag per week opsparen om dan één keer in de maand bij ons te komen. Daar ga je toch anders mee om, dan een klant met veel geld, zonder dat je die meteen gaat plunderen, hoer.”

Ik vraag (natuurlijk) naar de angst voor aids. „Het is sowieso raadzam om met kondooms te werken”, zegt Christo. „Dat geldt vooral voor de jongens op straat. Hoewel, als die überhaupt zo ver gaan, dat zij zich laten neuken, gebruiken ze toch geen kondooms. Daar moeten ze beter in voorgelicht worden. Ze moeten zich van de risico's bewust worden.”

Het hoerenbal lijkt een succes te zijn. Links, progressief Amsterdam is massaal aanwezig, er is veel werk van het uiterlijk gemaakt. Ik herken een paar hoeren van het kongres tussen de vele gemaskerde feestgangers. Ze zien er leuk uit. Vooral de niet-hoeren hebben zich uitgeliefd: de één heeft zich nog hoeriger aangekleed dan de andere. De security-mensen dragen een rose band om hun mouw. Achter in de zaal hangen wat mannen - poolers? - zissend tegen de muur. Ze draaien uren hun sjekkie en mompelen „keep it cool man”.

DITA VERMEULEN

ONTWERP-VERKIEZINGSPROGRAMMA DEELS KLAAR

CDA wil verplicht persoonsbewijs

VK 19

Van onze verslaggever
OSCAR GARSCHAGEN

DEN HAAG — Het CDA wil dat alle Nederlanders „verplicht” worden een „identiteitskaart” bij zich te hebben. Een verplicht persoonsbewijs is nodig om het werk van de politie en het Openbaar Ministerie te vergemakkelijken. Althans dat vindt een CDA-commissie die werkt aan een nieuw verkiezingsprogramma voor de periode 1986-1990.

Deze commissie onder leiding van L. van Leeuwen, voorzitter van de raad van bestuur van het levensverzekeringsconcern Stad Rotterdam, moet in april een ontwerp-verkiezingsprogramma gereed hebben. Vervolgens krijgen de CDA-afdelingen gelegenheid wijzigingen aan te brengen, waarna in oktober tijdens een partijraad het definitieve programma wordt vastgesteld.

Enkele hoofdstukken van het ontwerp-programm zijn klaar en circuleren in verschillende geleidelings van de partij om van commentaar te worden voorzien. Daartoe behoort het hoofdstuk Rechtsorde en Staatsinrichting, dat is geschreven door het commissielid mr. J. Leyde de Wijkster-de Weerdsteijn. Zij is voor het CDA lid van de Eerste Kamer.

Vergeleken met het oude verkiezingsprogramma bevat het hoofdstuk Rechtsorde een aantal wijzigingen en nieuwe elementen. Een van de meest markante is het pleidooi voor de invoering van „een verplichte identiteitskaart”.

„Zo'n kaart is nodig, zo wordt gesteld, om te kunnen komen tot de afschaffing van de persoonscontrole aan de binnengrenzen van de Europese Gemeenschap.

MR. J. LEYDE-DE WIJCKER-SLOOTH DE WEERDESTEIJN

Invoering ervan is eveneens wettelijk om „het ervaarbaar behartigen van justitie taken beter mogelijk te maken”. En tenslotte wordt als argument gehanteerd dat het de gelijke behandeling van Nederlanders en buitenlandse werknemers bevordert, omdat voor „vreemdelingen reeds een identiteitsplicht” geldt. Om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen moet wetten bepaald worden wie en vooral in welke gevallen tot het tonen van de identiteitskaart kan verplichten. In het hoofdstuk van het Eerste Kamerlid wordt minister geen nadere voorwaarden gesteld.

Dwangverpleging

Tweede opmerkelijke punt is een pleidooi om bij het laten afkijken van drugsverslaveden een zekere mate van dwang te zetten. Volgens de program-commissie moet er een wettelijke regeling komen voor de contractverpleging

van drugsverslaveden. Een junkie stemt er vrijwel mee in dat hij of zij gedurende een therapeutisch verantwoorde periode de inrichting niet mag verlaten. VVD-minister van Justitie, Korthals Altes heeft enige tijd geleden een soortgelijke idee geproposeerd, maar het CDA wil de eerste partij zijn die de dwangmatige ontwaakingskuren in het verkiezingsprogramma opneemt.

In het ontwerp-programma worden verder voorstellen gedaan de gevangenis-capaciteit uit te breiden, de rechterlijke macht te versterken, en het vervoer van gevangenen, nu in handen van de overheid, te privatiseren. De commissie vindt verder dat niet uitgesloten mag worden dat gevangenen met twee tegelijk in een cel worden gezet. Het gaat daarbij vooral om gedetineerden die een boetevervangende hechtenis moeten uitzitten.

De programcommissie mengt zich ook in de actuele discussie over de politie-

organisatie. In tegenstelling tot de VVD wordt niets gezegd in het samenwerken van de ambtelijke politiesteden van de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken. Beide ministeries hebben een gedeelde verantwoordelijkheid voor de politieorganisatie en dat moet zo blijven in het belang van enerzijds de strafrechtelijke politietaken en anderzijds de handhaving van de openbare orde.

Over het samenwerken van gemeentelijke en rijkspolitie worden geen andere uitspraken gedaan dan dat deze kortere intensiteit moeten samenwerken. Alleen moet de inwonersgrens, waarboven een gemeente eigen politie krijgt verhoogd worden.

In het hoofdstuk Rechtsorde wordt voorts uitvoerig aandacht besteed aan de positie van het kind, het gezin en vooral de regelingen na echtscheiding. Als een van de partners na echtscheiding niet of onvoldoende in eigen levensonderhoud kan voorzien, dient de overheid de andere ex-partner „op zijn/haar verantwoordelijkheid” aan te spreken. In tegenstelling tot wat het huidige kabinet van plan is, vindt de program-commissie dat er in de wet „geen maximale termijn” voor de alimentatieplicht moet worden opgenomen.

Alimentatie

De minister van Justitie, Korthals Altes, heeft eind vorige jaar aangekondigd nog voor de zomer met een wetsvoorstel ter beperking van de alimentatieplicht te komen. Hij verklaarde dat in het debat over het verhalen van de bijstand aan de geschieden vrouw op haar ex-echtgenoot. Het CDA voelt niets voor de beperking van de alimentatieplicht, omdat men vindt dat echtscheiding geen reden is om niet te maken aan het uitstellen van — financiële — verantwoordelijkheid.

Zie verder pagina 3, kolom 4

Rechtsorde NRC 19

„HET LIJKT MIJ goed het probleem in alle duidelijkheid te stellen: er bestaat een spanning tussen de optimale handhaving van de rechtsorde en een optimale bescherming van de privacy.” Dit zei het toenmalige CDA-Kamerlid Faber op 26 november j.l. in een debat over de politie.

Een CDA-commissie die het verkiezingsprogramma 1986-1990 voorbereidt, heeft nu gekozen. Elke burger moet een identiteitskaart krijgen. Verplicht. Aldus wordt aanbevolen in een voorontwerp van het hoofdstuk Rechtsorde, dat thans circuleert.

Dere keuze voor controle en tegen de persoonsleefstijl is niet mis te verstaan. Maar dat is dan ook het enige wat er in positieve zin over valt te zeggen. De verplichte ID-kaart — in onze jongste geschiedenis ook wel bekend als Persoonalausweis — vormt een oorlogsverklaring van de overheid aan zijn eigen burgers.

Alle begeleidende verkooppraat over vrij reizen binnen de EG, snellere afhandeling bij loketten of de gelijkheid van Nederlanders en vreemdelingen (die immers al een verplicht identiteitsbewijs hebben) neemt niet weg dat het primaire doel van de ID-kaart ligt in vergroting van de greep van de overheid op burgers. Tot in alle persoonlijke details — laten wij ons daar in deze welvaartsstaat geen illusies over maken.

„Totale Overwachting” is het genoemd in de Bondsrepubliek. Daar is het nieuwe, elektronische en tegen valsheid bestendige persoonsbewijs trouwens nog steeds niet rond vanwege, juist: privacy-bezwaren. In West-Duitsland is de aanspraak van de burger op „informatie zelfbeschikking” door de rechter erkend als grondrecht.

In Nederland staat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer sinds 1983 ook als mensenrecht in de Grondwet. De tegenstelling die Faber maakte en die de CDA-commissie nu eveneens heeft opgelost, is dan ook misleidend: optimale handhaving van de rechtsorde begint met optimale handhaving van mensenrechten — zoals de privacy.

Slecht plan

Te 20

Binnen het CDA bestaan ideeën om in Nederland het bezit van een identiteitsbewijs verplicht te stellen. Een subcommissie van de christen-democraten die het verkiezingsprogramma voor de periode 1986-1990 voorbereidt, pleit voor de invoering van zo'n identiteitskaart.

Als argumenten voert de subcommissie aan dat invoering van de ID-kaart het werk van de politie en justitie zal vergemakkelijken. Ook zal ten bestaande ongelijkheid tussen vreemdelingen en Nederlanders worden weggewonnen. Vreemdelingen moeten zich binnen de Nederlandse grenzen wel kunnen identificeren. Nederlanders niet. Bovendien kan door in-

voering van de ID-bewijs de persoonscontrole aan de binnengrenzen van de Europese Gemeenschap komen te vervallen, vindt de CDA-commissie.

Bepaald geen zware argumenten. Eensvoren vreemdelingen hier, moeten Nederlanders in het buitenland zich ook kunnen identificeren, ook in EG-landen die de grenscontrole hebben afgeschaft.

Wat betreft justitie en politie bestaat de gerede kans dat deze instanties gaan controleren op de verplichting van het bij zich dragen van een ID-kaart wel wordt nagelief. Daarmee zou dan iedere wilkeerzige Nederlander voor controle kunnen

worden staande gehouden. Een onaanvaardbare mogelijkheid.

Het verplichte identiteitsbewijs heeft in Nederland een nare bijzaak. Het wekt herinneringen op aan de donkere dagen van de Tweede Wereldoorlog toen het door de Duitse bezetter werd ingevoerd.

Daarnaast brengt invoering een geweldige administratieve rompslomp met zich mee. De burgers zullen bovendien onnodig op extra kosten worden geïrrigeerd. Als de kosten van de zelfde orde van grote zijn als die van paspoorten en rijbewijzen zal er ongeveer f 500 miljoen zijn.

Een slecht CDA-plan dus.

Persoonsbewijs

VK 21

DE commissie uit het CDA die een nieuw verkiezingsprogramma ontwerpt heeft serieus voorgesteld alle Nederlanders te verplichten een persoonsbewijs bij zich te dragen. Het is meer dan een ongelukkig gedachten-spinsel van doorgevoerde dienst-klopers. De commissie heeft bezwaren uit de eigen achterban al naast zich neer gelegd.

De voorstanders van het persoonsbewijs menen dat invoering daarvan logisch voortvloeit uit de automatisering, die vele Nederlanders al van een of ander nummer heeft voorzien. Een nummer is efficiënter dan vele „kenmerkende gedachte. Maar de ware reden — de commissie voert ze zelf aan — is het werk van politie en Openbaar Ministerie te vergemakkelijken.

Maar het is meer dan een vereenvoudiging van het opsporingswerk.

Het is een regelrechte en niet aanvaardbare aantasting van het in de Grondwet verankerde recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Dat deze ideeën leven in het CDA is bedroevend maar niet verrassend. In de luwte van ministers die „wel eens even iets orde op zaken” zullen stellen kunnen dergelijke opvattingen goed gedijen. Temeer daar de VVD nauwelijks principieel tegenkwijft.

Het kabinet predict dereguleren, privatiseren en meer vrijheid voor de burger. Vooral de CDA-ministers oppen zich echter als moralisten die naar eigen, even normen de burger de wet willen voorschrijven. De staat als zedenmeester vanaf literatuur tot en met het gezin als lokaal voor de samenleving.

'Als ze me zoemen word ik bang'

Van onze correspondent

SANTIAGO De tienjarige Carmen verkoopt rozen bij de ingang van een bioscoop, in het centrum van Santiago. „Kom op, koop U geen bloem voor de joncv-dame!“, roept ze terwijl ze de langlopende paartjes achterna rent.

Carmen, die haar ware naam niet kwijt wil, vertelt dat ze haar moeder moet helpen om vijf broertjes en zusjes te eten te geven. Ze werkt 's avonds en is niet bang voor hordes of politie. „Ze kennen me wel“, legt ze uit.

Carmen is een van de 650.000 kinderen die volgens officiële schattingen actief zijn in de wereld van de doorgedruide ondergrondse wereld van de kinderarbeid. Hun werk varieert van vuil opruimen in straten tot schoonmaakwerk en prostitutie.

„Ik weet niet hoeveel ik verdien. Het hangt ervan af“, zegt de 12-jarige Jaime Carval. Hij werkt als kruijer op een van Santiago's grote markten. „De foien worden beter tegen het einde van de maand“, legt hij uit, terwijl hij een mand met groente tussendoor Sergio Herrera (14) houdt en omgeep de geparkte auto's. Hij houdt zich zo in leven en heeft ambities: „Ik wil machinist worden op een trein naar Concepción“, een stad die 400 km ten zuiden van Santiago ligt.

Sergio, Jaime en Carmen zijn zoals gezegd geen uitzondering in het Chili van vandaag, 31 procent van de Chileense kinderen gaat nu naar school; 27 procent is licht geestelijk gestoord, aldus cijfers van de regering en groeperingen voor de mensenrechten. Nog eens 43 procent lijdt aan onder-

voeding, laten de cijfers zien.

De kinderarbeid is schadelijk voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid, staat in een kerke-lijk rapport en maakt het moeilijker voor kinderen om naar school te gaan en een vak te leren.

Bij afwezigheid van overheidsmaatregelen hebben werkgevers de vrije hand bij het profiteren van kinderen. De meesten durven zich niet te beklagen uit angst hun baantje kwijt te raken.

Veel kinderen hebben te maken met gespannen situaties thuis door werkloosheid en armoede. Kindermisshandeling is beslist geen ongewoon verschijnsel. Ik begon te zuren om de straat op te kunnen, omdat ik erachter kwam dat mijn vader me niet meer sloeg als ik wat geld mee naar huis bracht“, zegt de 12-jarige Ana. „Daarom ga ik ook af en toe mee

met taxichauffeurs. Soms geven ze me wel vijf gulden. Alleen als ze me kunnen zoenen, word ik bang. Ik vertel nooit aan mijn moeder, dat ik dit doe. Maar het zou haar toch niet zo veel schelen“, gelooft Ana.

Het is moeilijk Ana aan het lachen te maken, maar bij het horen van het woord „Fantasilandia“, een hal met elektronische spelletjes voor kinderen, begint ze te stralen. „Ooit zal ik genoeg geld hebben om de hele dag daar te blijven. Dan eet ik kip met friet en doe ik alle spelletjes“, zegt ze.

GELUKTE POGINGEN VOORAL BIJ OUDERE JONGENS IN MBO DIE ZELFSTANDIG WONEN

Kwart scholen kent gevallen van zelfdoding

Van onze verslaggever
HAN VAN GESSEL

LEIDEN — Meer dan 26 procent van de middelbare scholen heeft in de periode van 1977 tot en met 1982 te maken gehad met zelfdoding van leerlingen of pogingen daartoe. Zelfdoding komt relatief het meest voor bij jongens van zeventien en achttien jaar in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Pogingen zonder dodelijke afloop komen vooral voor bij meisjes van vijftien en zestien jaar op de mavo en in het lager beroepsonderwijs. Scholen geven vaak geen enkele informatie door aan medeleerlingen.

Dit blijkt uit een onderzoek van de vakgroep Klinische Psychologie van de Rijksuniversiteit in Leiden. Het onderzoek, dat onder leiding stond van prof. R. Diekstra en drs B. van der Leiden, vond plaats onder ruim 2300 scholen in het voortgezet onderwijs. Volgens de

onderzoekers geven de cijfers waarschijnlijk nog een geflatteerd beeld. Veel gevallen zijn vermoedelijk niet bekend geworden.

De problematiek van zelfdoding onder middelbare scholieren is onlangs weer actueel geworden, toen zich aan het R. Nassau-college in Assen in een tijdspanne van enkele maanden drie gevallen voordeden. De schoolleiding nam daarop het initiatief in brieven aan de leerlingen en hun ouders aandacht te vragen voor dit probleem. Er werd een vertrouwensnet van leraren gevormd om leerlingen met problemen te helpen.

In 1982 kwamen op 298 scholen (12,6 procent) 28 gevallen van zelfdoding en 382 pogingen daartoe voor. In totaal verklaarden 626 scholen (26,3 procent) in de periode 1977-1982 ervaring te hebben gehad met suicidale gedrag van leerlingen. Over diezelfde periode is een aanzienlijke toename geconstateerd van langdurige ziekenhuisopnames als gevolg van suicide-pogingen. In de leeftijdsgroep van vijftien tot negentien jaar steeg dit aantal van 27 naar 57 per honderdduizend inwoners.

De groep leerlingen die voor het eerst een poging tot zelfdoding doet, bestaat voornamelijk uit vijftien- en zestienjarige meisjes in het mavo en het lager huisboud- en nijverheidsonderwijs (hno). Dat gebeurt vooral met pillen en in veel mindere mate — met het doorsnijden van de polsen. Het gaat vooral om aandacht vragen voor de problemen waarmee ze zitten. De poging leidt niet tot ernstige verwondingen. Binnen vijf dagen is de leerling weer op school. De kans op herhaling wordt laag ingeschat.

De groep leerlingen die meerdere pogingen doet, bestaat voornamelijk uit meisjes in de leeftijd van vijftien en met achttien jaar. Ze zitten relatief het meest op mavo-, hno- of mbo-scholen. Er is vaker sprake van verwondingen en de leerlingen zijn vaak langer dan elf dagen op school. Deze groep heeft veel eerder zelfmoord-gedachten gehad of daarmee gedruigd en heeft ook vaker zelfmoord of pogingen daartoe bij anderen meegemaakt.

De groep leerlingen die daadwerkelijk zelfmoord pleegt, bestaat voornam-

lijk uit jongens in de leeftijd van zeventien en achttien jaar. Ze wonen vaak al op kamers. De gehanteerde methode is meestal opvang. Andere methoden zijn het gebruik van pillen, van een hoge flat springen of het zich voor een trein werpen. Ze zitten relatief het meest op een mbo-school, hebben weinig contact met leraren en lijden vaak aan sociale angst.

Het relatief grote aantal gevallen van zelfdoding in het mbo (in 1982 tien) verklaren de onderzoekers voor een deel uit het feit dat het in dit schooltype om oudere leerlingen gaat; over het algemeen neemt het aantal zelfdodingen toe met het toenemen van de leeftijd. In het mbo en vwo komen zelfdoding en pogingen daartoe aanzienlijk minder voor.

De onderzoekers hebben geobserveerd een beeld te krijgen van suicidale leerlingen. Dit kan van belang zijn, zeggen ze, om probleemleerlingen zo mogelijk tijdig te signaleren.

Zie verder pagina 6, kolom 7

Opvallend is, zo bleek uit het onderzoek, dat deze leerlingen vaak weinig contact hebben met medeleerlingen en docenten en vrijwel geen agressief gedrag vertonen. In de maanden voorafgaande aan de suicidale daad verlichtert hun concentratie, worden hun leerprestaties minder en blijven ze vaker van school weg.

Van de leerlingen hadden er 89 (46,6 procent) al eerder laten merken dat ze met zelfmoordplannen rondliepen of hadden ermee bedreigd. Van 28 leerlingen was bekend dat ze in hun directe omgeving wel eens een geval van zelfdoding of een poging daartoe hadden meegemaakt. Van de leerlingen die een eind aan hun leven maakten, hadden er acht al eerder een poging gedaan. Van de leerlingen die een poging deden, hadden er veertig daarvoor al eerder een poging gedaan.

Uitzichtloos

De meeste leerlingen die zelfmoord pleegden, deden dit omdat ze het leven uitzichtloos vonden. Ze voelden zich in

alles vastgelopen en voeltrakt eenzaam. Van een zestal leerlingen werd gezegd dat de aanleiding tot de zelfdoding „een raadsel“ was. In drie gevallen zou de slechte schoolprestaties de aanleiding zijn geweest. In twee gevallen werd een verband gelegd met problemen thuis.

Zelfdoding vond vooral plaats door opvang. Minder vaak was sprake van het gebruik van pillen of een agressieve methode (van een flat of voor een trein springen). Zowel zelfdoding als pogingen daartoe vonden voornamelijk thuis plaats. In vijftien gevallen deed de leerling een poging op school. De zelfdodingen gebeurden meestal 's nachts, de pogingen over het algemeen 's avonds.

Scholen weten vaak niet hoe ze met suicidale gedrag van leerlingen moeten omgaan. Er bestaan niet of nauwelijks afspraken hoe te handelen als een leerling zelfmoord pleegt of een poging daartoe doet. Informatie wordt in veel gevallen alleen aan leraren doorgegeven. Over 33 procent van de zelfdodingen en over 63 procent van de pogingen kregen medeleerlingen niets te horen. Wel nemen de meeste scholen contact op met de familie of de betrokken leerling.

Advocaat Maagdenhuisprocessen beschrijft veranderingen in rechtszalen:

Politieke rechtshulp staat nog steeds op een verzet

door Leo Kleyn

UTRECHT - De kritische advocaten die in de jaren zestig in opstand kwamen tegen het juridisch establishment, zijn er maar ten dele in geslaagd tegen de stroom op te roeien. Het blijkt minder eenvoudig te zijn via de weg van het recht de maatschappij te veranderen, dan de critici destijds veronderstelden.

Tot de conclusie komt de Amsterdamse advocaat Ties Praken in haar proefschrift 'Rechtshulp en juridisch activisme', waarop zij vandaag aan de Rijksuniversiteit in Utrecht promoveert. Het was haar ongetwijfeld lever geweest als de uitkomst van haar onderzoek een andere was geweest, want ze behoorde zelf tot de jonge radicalen die twintig jaar geleden de hoop lieten tegen het door de gevestigde advocatuur bemande bolwerk.

Ties Praken (47) mocht zich nog maar nauwelijks advocaat noemen toen de maagdenhuis Maagdenhuisprocessen, de rechterlijke macht en de advocatuur korte tijd op hun grondvesten deden schudden. Zij stond daarbij, als een van de verdedigers van de studenten, op de eerste rij.

Met die processen werd in juridisch Nederland een nieuw tijdsgewere inleid. De bestaande Maagdenhuis, het administratieve centrum van de door een democratische beweging opgespoelde Universiteit van Amsterdam, en hun raadslieden verdedigden zich met politieke in plaats van met legale juridische argumenten. Zij doorbraken daarmee de strenge scheiding tussen recht en politiek, die in de rechtszalen heilig was verklaard.

Van die stormachtige dagen daarenten het 'juridisch activisme', in het proefschrift omschreven als 'bewust politiek gebruik van het

Advocaten in het geweer tegen beknotting op de rechtshulp.

recht'. De advocatenkantoren kregen concurrentie van juridische EHBO's (waarbij de afkorting stond voor 'eerste hulp bij onrecht'), rechtshulp en wetenschappelijke, advocatencollectieven, en later bureaus voor rechtshulp. Het gezicht van de advocatuur was definitief veranderd.

Eerste hulp

Tegenstroom manifesteerde zich niet alleen in Nederland. Behalve in de Verenigde Staten, volgden Praken de bakermat van rechtshulpvernieuwing, Canada en Australië, kwam ook elders in Europa de advocatuur in een stroomversnelling terecht. Het proefschrift geeft een overzicht van wat zich in de Verenigde Staten, Zweden en Frankrijk voerde, en belicht mede tegen die achtergrond de veranderingen in Nederland.

De studie van Praken is de eerste waarin de omwenteling in eigen land op systematisch en uitgebreid wordt beschreven. Nauwgezet volgt het proefschrift de route tussen het Maagdenhuis en in de jaren zeventig opzette bureaus voor rechtshulp. Het einde van de

weg is op de laatste bladzijde van het boek niet bereikt, maar er wordt niet onbepaald afgesloten, twintig jaar na het begin in het idealisme van toen forse breszen zijn geslagen.

Telurgesteld zijn vooral degenen, onder wie de auteur zelf, die meer dan 'eerste hulp bij onrecht' wilden bieden, maar die de structuur van de rechtshulp wilden veranderen. Zij streefden ernaar langs juridische weg politieke veranderingen te bewerkstelligen. Sociale bewegingen, van onder anderen krakers, antiracisten en vrouwen, die in de maatschappij weinig rechten konden laten gelden, wilden zij politieke invloed en macht verschaffen.

Hun geestesverwanten die een minder ambitieus doel nastreefden, hebben minder reden zich geduldloos te voelen. Zij wilden vooral de 'leemte in de rechtshulp' opvullen. Hun streven was gericht op de verwezenlijking van, zoals Praken schrijft, 'zo goed mogelijke rechtshulp voor zoveel mogelijk mensen'. Zij waren niet in de eerste plaats bekommerd om de structuur van de rechtshulp. In

de vraag 'naar de aard van de maatschappij (en in onze verzorgingsstaat)', aldus Praken, waren zij nauwelijks geïnteresseerd.

Drempel

Het is onmiskenbaar dat de toegang tot het recht vernieuwd is en dat de deur van het advocatenkantoor ook opengegaan is voor wie niet over geld of macht beschikt. De overheid en de gevestigde advocatuur (die 'gemeentelijke' ging heten, toen de zich als 'sociaal' afspiegender kritiek zich gingen roeren) hebben daar het hunne toe bijgedragen. Eieren voor hun geld kiezend, maakten zij de roep om drempelverlaging tot de hune.

Volgens Praken zijn de sociale advocaten daarbij niet voldoende bedacht geweest op de adder die onder het gras schoof. De bureaus voor rechtshulp, waarmee de overheid in de jaren zeventig de 'leemte' ging opvullen, zouden zich te zeer hebben laten inkapselen, waardoor ze vooral als bliksemafleider functioneerden. De daarbij opgetreden 'bureaucratisering' staat, aldus Praken,

de maatschappelijke verandering leuk in de weg.

Voor tal van sociale problemen, wordt in het proefschrift geconcludeerd, is 'een individuele, apolitieke oplossingsmogelijkheid' binnen bereik, waardoor onvrede kan worden afgeleid, voordat deze politiek kan worden.

Met een sociale advocatuur die de politiek uit de weg gaat, luidt de boodschap van Praken, beschikt de overheid over een effectie voel instrument voor de opsporing van ontsnijdende sociale onrust.

Parlement

De studie van Praken mondt, voorspelbaar, uit in een pleidooi voor versterking van de 'politieke motivatie' van de advocaten die opkomen voor degenen die vroeger als 'on- en minvermogenden' worden aangeduid. Het verset ook van de traditionele (advocaat) tegen de vernieuwing van de rechtshulp, aldus het proefschrift, is taaier gebieden dan eertijds was verwacht, maar het is nu toe nog meer om alle hoop op werkelijke verandering te laten varen.

Het parlement als politieke arena komt er in deze opvatting, en in deze studie, niet aan te pas. Volgens de auteur van het proefschrift hebben de politici het meer laten afweten, dat de rechtshulp maar beter hun heil van de juristen kunnen verwachten. Wie die opvatting hield, zou zich kunnen afvragen of in die veronachtzaming (in niet minachting) van het parlement mede een oorszaak van de teleurstelling moet worden gezocht.

Volgens Praken is het 'juridisch activisme' gestuit op het taaie verzet van minder actieve vakgenoten en van e overheid. Er wordt aan voorgesteld, dat de toelating van de politiek tot de rechtshulp, ze nastrevenswaardig ook, nu de parlementaire democratie overboord is gezet. Wie dorof het wel no, is, praat hoogste schijnlijk nog wel meer veranderingen.

Tolerantie van Nederland heeft wortels in verleden

De grondwetshervorming van 1983 ging vrijwel ongemerkt voorbij. Toch is de nieuwe wet in een opzicht nieuw. Meteen al het eerste artikel bevat een verbodsbepaling: zij zult niet discrimineren. Maar over burgerplichten rept de wet niet. Wel natuurlijk over verplichting die de overheid dienst na te komen.

'De Verenigde Naties waren in 1948 wat latister', sprak de historicus E. Kossmann in zijn Coornhertrede Toespraak van 1980 die een catalogus van grondrechten omvat (vrijheid van drukpers, vereniging, vergadering, enzovoort). Zo laat zij zien hoe uitzonderlijk hoog de eisen zijn die de post-christelijke Nederlandse samenleving zich stelt.

Zoals de titel laat vermoeden trekt Kossmann vergelijkingen. Hij laat zien wat tolerantie inhoudt en wat mensen doen dat de begrip inleidt. Uitgangspunt is de tekst op het monument voor Kewin Duijmeijer, de Antillanase jongen die louter om zijn huidskleur in Amsterdam werd vermoord. 'Laat

Amsterdam, eens het bolwerk van verdraagzaamheid, de toets van tolerantie verder dragen. Omdat men zijn huidskleur niet kon verdragen, viel hier een mensken ind op onverdraagzaamheid.' Deze tekst is niet alleen onhandig geformuleerd en nodeloos suggestief ('men'), maar ook ook nog logisch nog historisch betekenen wat ermee wordt bedoeld.

Volgens de Grondwet moet een zwarte Nederlander op dezelfde wijze worden behandeld als een blanke. Met tolerantie heeft dit evenwel niets te maken. 'Tolerantie betekent dat een dominante groep aan een niet-dominante meningen of bestaansvormen toestaat die van de gewone orde schijnen af te wijken.'

Het begrip tolerantie veronderstelt een hiërarchie: er is een groep die geldt en een groep die wordt geduld. Tolerantie is daaraan discriminerend, dat vijandig aan de Grondwet. Revolutionairen als Marabau en Thomas Paine dachten in dezelfde richting. 'Tolerantie is', schreef Paine in 1791, 'niet het getuigen van intolerantie, het is de veralgaming van beide zijn depositen. De ene magt zich het recht aan gewetensvrijheid, en de andere om haar wel toe te staan.'

Anders dan de titel wellicht suggereert, trekt Kossmann geen vergelijking tussen de tolerantie in het Nederland van de zeventiende en achttiende eeuw en het gras school. De bureau voor rechtshulp, waarmee de overheid in de jaren zeventig de 'leemte' ging opvullen, zouden zich te zeer hebben laten inkapselen, waardoor ze vooral als bliksemafleider functioneerden. De daarbij opgetreden 'bureaucratisering' staat, aldus Praken,

In de Republiek konden bepaalde dingen niet gebeuren die elders wel plaatsvonden. In het christelijke deel van Europa was de Republiek een eiland van verdraagzaamheid. Haar tole. nie was pragmatisch en slechts in geringe mate principieel. Kossmann beoogt gelukkig niet tot degenen die deze verdraagzaamheid om haar goeddeels pragmatische achtergrond in diskrediet willen brengen.

Integendeel. Voor sceptici is geen plaats. Met nadruk wijst hij op de betekenis en de heilzame gevolgen van de toenmalige tolerantie. Die was een Westerse variant van het Turkse systeem. Aanhangen van andere religies dan de islam mochten hun geloof in het Turkse rijk — zij het tegen betaling — belijden. Zo ook konden de katholieken in de Calvinistische Republiek hun gang gaan.

Grote sociale problemen zijn zelden oplosbaar en hoogstens te beheersbaar, laat staan dat historici een uitweg weten te bieden. Wel kunnen zij de nodige relativering verschaffen, op vragen wijzen die niet gesteld worden, en op slordigheden in denken en spreken. Eratische kwesties worden niet makkelijk uit de wereld gehouden of hanteerbaar, wanneer men zijn woorden onzorgvuldig kiest, eindigt Kossmann.

Hierdoor wordt een wat vage uitspraak in het begin van de rede van de verder altijd heldere en bondige auteur des te opmerkelijker. Daar schrijft hij dat de Universiteit Verklaring van de Rechten van de Mens, uiteraard geldend voor de hele wereld is'. Maar wat is, geldig? Die verklaring is in Nederland geen geldend recht en mist rechtsstreekse werking.

EMILIE HENSSSEN

'Tolerantie toen en nu', door prof dr E.H. Kossmann. Uitgegeven door de Coornhertstichting, prijs 204,- 2800 BD Gouda. Te verkrijgen door overname van p. 350 op giro 5561292.

Kindersekscultuur: vieze spelletjes in het geniep

door Marcel Goedhart

Elk kind weet hoe prettig het kan zijn om van de trapleuning naar beneden te glijden, of je langzaam te laten zakken als je bovenin de touwen hangt. Het is auto-erotiek van de

bovenste plank. Toch wordt kinderseksualiteit vaak glashard ontkend of nog erger: het is verboden. Daarom gebeurt het in het geniep. In 'vieze' liedjes en seksspelletjes.

Erk (12): „Ik denk dat iedereen veel zo'n liedje in zijn hoofd heeft. Maar dat is je natuurlijk nooit hardop zingen als iemand dat vraagt.“

Hard lachend: „Ja, wel samen met je vrienden, zodat niemand anders het kan horen. In een nette buurt zullen ze dat niet zo snel doen geloof ik.“
Zelf heb ik nooit dokterijtje gespeeld. Wel hoorde je van jongens uit de buurt dat ze in bunkers van allen met meisjes hadden gedaan. Pas geleden ging mijn vriendje gewoon met zijn vriendin in de container zitten. Het spannende zie ik niet zo. Misschien dat je het later aan iedereen kunt vertellen. Oh ja. Ken je Davy? Die is zeven jaar. Die heeft het gedaan met zijn neef van acht. In het zweetbad gingen ze ineens alle twee het badtoilet in. De deur op slot natuurlijk.“

Assistent-opzichter A. van Rooy van de plantsoendienst van Bunschoten vernam onlangs van zijn ambtenaren dat er vieze dingen gebeurden in de hutten in zijn gemeente. De hutten ontstonden niet alleen het natuurschoon, maar kinderen lazen er ook nog seksboekjes en speelden 'vieze' spelletjes. Dat kon natuurlijk niet door de beugel. Bunschoten reageerde alert en de met veel vlijt gebouwde hutten werden afgebroken.

Kinderseksualiteit mag van de opzichter niet. „Daar zijn ze nog niet aan toe“, of „dan is het later niet spannend meer“, zeggen opvoeders. Voor veel kinderen vindt de beleving en het ontdekken van seks noodgedwongen plaats in het geheim. Op donkere, beschutte plaatsen waar ze niet kunnen worden betrapd door volwassenen. In bunkers, schuurtjes, in de bossen of op zolder.

In Nederland is nog weinig bekend over seksuele spelletjes van kinderen. De enige die er iets over kan zeggen is Theo Sandfort, wetenschappelijk medewerker van het Instituut voor klinische psychologie en persoonlijkheidsleer in Utrecht.

Hij interviewde als vooronderzoek twaalf studenten van een pedagogische academie. Een meisje vertelde hem dat ze op twaalfjarige leeftijd met een vriendin verkrachtte speelde. Zij was het slachtoffer, haar vriendin de dader. Sandfort analyseert: „Die meisjes waren in het spel bezig een soort heteroseksueel script te oefenen. Van zo moet je zijn als je man bent en zo als je een vrouw bent.“

Een ander meisje verklaapte dat ze op haar tiende met haar vriendin niet dreed of ze kinderen maakte door met de billen tegen elkaar te liggen. De seks spelletjes hebben meestal betrekking op man-vrouw relaties. Niet vreemd, vindt Sandfort omdat onze maatschappij nu eenmaal zo is ingericht.

Theo Sandfort spreekt van een kindersekscultuur omdat het doen van 'vieze' spelletjes niet spontaan en openlijk gebeurt, maar 'ondergronds' en stiekem plaats vindt. Het 'dokterijtje spelen' is daar een voorbeeld van.

Nieuwsgierigheid

Noorse onderzoekers onderzochten kleuterleidsters hoe kinderen tussen drie en zeven jaar met seksspelletjes bezig zijn. Bijna 94 procent constateert bij kinderen een duidelijke interesse voor hun eigen geslachtsorganen. Tweederde zegt dat kinderen soms interesse hebben voor de genitaliën van andere leeftijdsgenootjes. Van de Noorse kleuterleidsters vindt 32 procent dat die belangstelling er vaak tot zeur nok is. „Kinderen hebben een grote behoefte om te kijken hoe groeien in spi uit te leven“, concluderen de Noen Gunderson, Melas en Sikar.

John Money, een vooraanstaand seksuoloog in de Verenigde Staten, meent dat het doen van seksuele oefeningen een voorwaarde is om later in een man-vrouw relatie goed te kunnen functioneren.

'Een heleboel kinderen zijn seksueel achterlijk'

In schril contrast met de resultaten van het Noorse onderzoek, staat de uitkomst van een enquête die het weekblad Nieuwe Revu hield. Meer dan de helft van de Nederlandse bevolking vindt dat kinderen onder de acht jaar geen seksuele gevoelens hebben. En al zouden ze die hebben, dan moet je dat gewoon negeren, zegt bijna 75 procent.

Ook Sigmund Freud legt in zijn latentiefase-theorie vast dat laiere schoolkinderen geen seksuele activiteiten kennen. Een gedachte die steeds meer terreur verliest. Tegenstanders verwijzen Freud dat hij nooit in schuren en hutten heeft gekeken.

Liedjes

In navolging van de Oostenrijkse professor A. Borneman toog ontwikkelingspsycholoog René Gussenhoven voor zijn doctoraal-onderzoek naar speeltuinen en pleintjes om kinderen hun eigen sekklidjes te laten zingen. Honderd-zevenveertig liedjes, vertoelt door kinderen tussen acht en veertien jaar, stonden tenslotte op de band.

Gussenhoven moest uit de straatliedjes concluderen dat seks voor veel kinderen iets dat je even haalt. Uit de liedjes spreekt een minachting voor vrouwen. Als er over vrienden wordt gezongen, heeft dat alles met klaar komen te maken. „Een kopie van de samenleving“, zegt Gussenhoven, die er zeker van is dat ieder kind wel eens sekklidjes zingt en vieze spelletjes speelt. „Het zijn ondergrondse protesten. Ik zie het als een verzart van kinderen tegen hun ouders. Volwassenen laten kinderen met lege handen staan als ze om seksuele leerervaringen vragen“, meent Gussenhoven.

Hij ziet de kindersekscultuur als een projectie van een verlangen dat door veel volwassenen wordt ontkend. Gussenhoven zegt „zich rot geschrokken te zijn“ van de resultaten. Een goede seksuele opvoeding zou wonderen doen. Gussenhoven, fel: „Kinderen weten wat een condoom is, hoe die er in verpakking uitziet. Ze weten wat een flicker is en een vibrator, maar het heeft niets met hun eigen geluk of lust te maken.“

Seksuele ontwikkeling hobbelst overal achteraan. Een heleboel kinderen zijn seksueel achterlijk. Als je in onze samenleving niet goed kunt lezen of rekenen, kun je nog aardig terecht. Maar als je met je eigen lichaam geen raad weet, moet je maar zien.“

Met zekerheid stelt hij vast: „Als kinderen zo'n achterstand hebben opgelopen, heeft dat ontzettend veelvuldig gevolgen voor hun sociale ontwikkeling.“ Theo Sandfort is het daar niet zo mee eens: „Ik geloof niet dat kinderseksualiteit een natuurlijke behoefte is, die gefrustreerd kan worden. Wel vind ik dat door de houding van volwassenen, kinderen hun eigen lustgevoelens gaan zien als iets dat een taboe is.“

In tegenstelling tot Gussenhoven meent Sandfort dat niet elk kind de sekscultuur beleeft. „Het hangt van zoveel factoren af. Van de controle van je ouders en van de invloed van vrienden. Als je nooit 'vieze' liedjes hoort, zul je ze ook nooit leren. Er zijn kinderen die op een subculturele manier met seksualiteit bezig zijn. Maar dat geldt zeker niet voor alle kinderen“

Ouders

Door de verhalen van Gussenhoven en Sandfort, klinkt steeds het verwijt naar opvoeders die

nieuwsluks in staat zijn om te gaan met ontkennende seksualiteit van kinderen. „Ondanks alle seksuele bevestiging weten mensen het nog steeds niet. Onder invloed van het tijdschrift waren volwassenen in de jaren zeventig bezig met hun rijen seks. Maar niet 'hoe stel ik mij op tegenover seksualiteit naar mijn kinderen'. Dat vind ik een grote lacune", weet Sandt voort.

Het gaat verder. „In kringen rond 'Ouders van Nu' zijn die seksuele spelletjes wel geaccepteerd maar als ze erachter komen dat het lustgevoel oproept, wordt het ineens anders. Ik zie niets slechts in seksuele spelletjes. Als het maar vrijwillig gebeurt. De moet wel voorkomen dat kinderen bijvoorbeeld worden gedwongen om zich uit te kleden. Dat geldt ook voor de contacten tussen oudere en jonge kinderen. Het jonge kind zou dingen kunnen gaan doen die het helemaal niet wil. Als ouder moet je dat in de gaten houden. Alleen moet je er wel voor zorgen dat een kind niet gaat denken dat seks iets is dat niet mag."

René Gussenhoven doet er nog een schepje bovenop. „Veel ouders zijn bang voor seksualiteit. De overigen prima - discussies over incest wakkeren dat alleen maar aan. Mensen gaan steeds meer met bevriezen handjes leven."

De kinderskulptuur wordt door hem zeker niet als echt iets opbouwends gezien. „De manier waarop kinderen hun seksuele gevoelens vormgeven, wijkt niet veel af van de volwassenen-seks. Heel ergastisch en genitaal gericht. Uit die liederes komt in ieder geval niet naar voren dat er eigen kinderlijven bestaan. Dat vind ik triest."

HOMO'S MET VECHTCURSUMS AF VAN ETIKET SLAPPE HAP:

„Het wordt de hoogste tijd dat potenrammers een esje krijgen"

Van onze verslaggever
JAN VAN GALEN
AMSTERDAM — Bij de concurrentie op de begane grond van het Amsterdamse welkenrum Keizersgracht 22 zijn ze er nog niet helemaal aan gewend... Goedenavond samen. Bent u van sportschool Tigertje? vraagt de bezoeker. „Zeg uhuh knul, dit hiero is Hercules hoor! Voor die types moet je een etage hoger wezen."

In de boven gelede gymnastiekzaal is een groep cursisten van „Tigertje", (nee, het Tegetje naar Rievs) bezig met een serie buikspieroefeningen. Het is druk. De homozeelvedigingsgroep voor jongens, meiden, mannen en vrouwen bloeit. „Buikspieren zijn heel belangrijk", weet de oefenmeester. „Getrainde buikspieren corrigeren een verkeerde houding van de rug. En als je van een schietter een peut krijgt, vang je die gewoon rustig op."

De homobeweging wil af van het oude etiket lieve, maar slappe hap. Het aantal zelfverdedigingscursussen a la Tigertje neemt rigoreus toe, vooral sinds de homovrijdende rellen twee jaar geleden in Amsterdam. Tijdens die demonstratie bijeenkomst op Rode Zaterdag werden enkele potenrammers door omstanders mishandeld.

Maar zeker ook het toenemende aantal gevallen van zogeheten potenrammerij versterkt bij de homobeweging de behoefte om van zich af te kunnen slaan. Begin oktober 1984 werd een homofiele man door potenrammers in het Vliegenbos in Amsterdam-Noord zo ernstig mishandeld dat hij twee dagen later aan zijn verwondingen bezweek.

In Noord zijn al veel homo's mishandeld. Het Vliegenbos is een geliefd terrein voor homoseksuelen, die een avontuurlijke zoektocht maken. Maar het is ook al jarenlang een „speelruimte" voor de potenrammers, veelal jongens in de pubertijd of net iets ouder.

De plotselinge consternatie ontstond toen eind vorige maand de 38-jarige gevangenisafzooner Gregory Richard aan Aids overleed. Hij had de geesteszieke zoon over 216 jonge mannen gevangenen in Chelmsford en 61 meisjes in Southend. De afzooner frequenteerde Londense homocubs, maar zou geen relaties hebben gehad met de jonge gevangenen. De bond van gevangengewerkers reageerde angstig en geschokt. De gevangenen werden ongetuigd en afgeleid van de buitenwereld afgeleid, de bewakers wisten geen nieuwe gevangenen op te nemen die misschien aan aids konden lijden.

Op initiatief van Tigertje is ook een school aan de zoon van het Vliegenbos speciaal voor de buurtbewoners een vechtcursus gestart. Coördinator van de Tigertje-lessen Gidon Sager: „Het wordt hoogtijd dat de potenrammers eens een leger krijgen. Maar dan natuurlijk het liefst van ons. Dat ze proberen een poot aan te vallen en dan een reusachtig pak op hun later krijgen."

„Als wij een avontuurlijke zoeken in het Vliegenbos is dat onze zaak. We moeten geen angstbaten zijn voor buit. Ik heb inmiddels ook mijn leze geleerd. Als zo'n goetrie mij probeert aan te raken, meik ik hem direct tussen zijn neek; dan gaat ik strekken."

Ook Niek Smit werd een aantal jaren geleden in elkaar geslagen. Toen is hij al een wanzinnige gaan trainen. Nu is hij een erkend vechtsport-structuur. „Ik was zo bang. Je hebt er geen idee van. Ik durf nooit langs een paar opvochten jongens te lopen. Die scholden mij ook altijd uit. Ik had ook totaal geen conditie. En toen ik zoveel klappen kreeg dacht ik: dit gebeurt me nooit, maar dan ook nooit meer! Volgende keer sloot ik hem. Ik ben op karate gegaan. Binnen de kortste keren voelde ik me al zeker op straat. Het gaat om de uitzuiling, want sindsdien heb ik nergens last van. Ik heb nog nooit werkelijk hooven vechten."

Prooi

Gidon: „Jongelui die kwaad willen, rukken het gewoon als iemand angstig is. Ze bemerken een prooi en buip, ze maal vaak een wat anders teges met."

Niek: „Iemand die niet bang is, valen ze niet zomaar aan. Als als zo'n apkep dan toch voor je komt staan en met zijn armen gaat zwaaie, zie je door een training als die van ons echt meesleutende de zwakke plekken van je aanvalen zist. Hij dekt bijvoelbeeld zijn borst, zijn kruis of zijn gezicht met af. Nou, daar schop je hem dan. Een flinke klap of raak moet vol-

doende zijn. Meestal schrikt de aanvaler zich weerzonen, vooral als je, er nog in de karateerzoon is geweest, want dat had hij nog nooit verwacht van die stomme nicht."

Gidon: „De animo voor Tigertje is werkelijk enorm. Wij organiseren cursussen voor beginners en gevorderden. Behalve op de Keizersgracht kunnen de mensen nu dus ook in Noord terecht. Het zou ook in de toekomst hun prestaties niet spriegen vooruit zien gaan. De eerste maanden wordt vooral gewerkt aan een basiscursus. Veel buikspieroefeningen en grond oefeningen. Kijk, als je nog moet wegzegen voor agressie heb je ook conditie nodig. De leerat is gericht op het echte straatvechten. In voorkomende gevallen heb je het meest aan straatvechten. Het is eigenlijk op de praktijk gerichte karate."

Voeten

Niek: „Op straat heb je lang niet altijd wat aan boksen of judo. Wij werken vooral met onze voeten, want daar zit meer kracht. Benen reiken verder en er zit meer kracht in dan in de armen."

Gidon: „Voor problemen de mensen ook wat agressiever te maken. In die zin, dat ze leren zonnig door te slaan en niet te azen. Beginnende cursisten hebben zo iets van ja, maar echt hard schoppen doe ik niet hoor, want dan doe je iemand ontzettend veel pijn. Dan zeggen wij: joh, je moet zo'n vingertjes zijn ogen uitsteken. Dan zeg je weer: nou, dan geef ik maar liever een schep. Kijk, zijn de trainers precies waar ze moeten willen. Even later vinden ze het oh zo uitdagend een perfecte traptechniek te leren."

„Laten we eerlijk zijn. Het is toch een vreemde zaak dat mensen zich nog liever in mekaar laten ronsen, dan dat ze zich met hand en tand verdedigen. Iedereen moet zich toch kunnen verdedigen, dus zeker ook die pot en die poot, met wie al zo vaak gespot wordt, ja toch?"

BRANDWEERMANNEN WILLEN GEEN MOND OP MOND BEADEMING TOEPASSEN

Aids-angst groeit in Engeland sneller dan ziekte zelf

Van onze correspondent
PETER BRUSSE

LONDEN — Werksters in een theater in Swansea in Wales, weigeren de kleedkamers schoon te maken omdat die gebruikt worden door homoseksuele acteurs. De vrouwen zijn bang Aids op te lopen, de ziekte die de de fatale ziekte afwerf vernietigt. Zij zijn de laatste groep van werknemers die zelf stappen willen ondernemen om het gevaar van Aids te onlopen. De bond van brandweerlieden heeft deze week bepaald dat brandweermannen bij bewustelose homoseksuelen geen mond op mond beademing mogen toepassen. Speciaal wordt gedacht aan brand in homocubs. Het ministerie van binnenlandse zaken heeft laten weten begrip te hebben voor het standpunt van de brandweerlieden. De bond van ambulancebroeders heeft gezegd de zaak nog even aan te zien.

Zowel de Times als de Guardian wilden gisteren hoofdartikelen over de „paniek" en de „mythe over Aids" die zich sneller uitbreiden dan de ziekte zelf. Beide kranten menen dat de regering te weinig heeft gedaan om zo wel op de gevaren van Aids te wijzen

alwel nodeleze onrust weg te nemen. Dagelijks staan er in de populaire kranten paniekverhalen over de „gay plague", de homoplag, die homoseksuelen dreigt te maken tot nieuwe melaatsen. Er zijn in Groot-Brittannië 120 gevallen (van wie zes vrouwen) van Aids bekend. Bijna de helft van hen is overleden. Gisteren een man van 87 jaar die twee jaar geleden een bloedtransfusie had ontvangen met bloed van, zo blijkt nu, een Aidspatient.

De plotselinge consternatie ontstond toen eind vorige maand de 38-jarige gevangenisafzooner Gregory Richard aan Aids overleed. Hij had de geesteszieke zoon over 216 jonge mannen gevangenen in Chelmsford en 61 meisjes in Southend. De afzooner frequenteerde Londense homocubs, maar zou geen relaties hebben gehad met de jonge gevangenen. De bond van gevangengewerkers reageerde angstig en geschokt. De gevangenen werden ongetuigd en afgeleid van de buitenwereld afgeleid, de bewakers wisten geen nieuwe gevangenen op te nemen die misschien aan aids konden lijden.

De uitvaartdienst voor de afzooner mocht van de gevangengewerkers ook niet in de kaper worden gehouden uit angst voor besmetting. Hij werd gecremeerd bij een temperatuur van 1200 graden Celsius gedurende een periode die vijf maal langer is dan normaal. De laboranten die het bloed van de afzooner hadden onderzocht en de verplegsters in het ziekenhuis waren pas heel laat gewaarschuwd over het feit dat de afzooner aan Aids leed. Hij was met longontsteking opgenomen.

Sinds zijn dood zijn in andere gevangensissen verscheidene „verdachte" en vier bevestigde gevallen van Aids geconstateerd. Een employee van de Londense gevangenis Wormwood Crub heeft Aids opgelopen. De gevangenis weigert nu nog gevangenen op te nemen die ziekte verspreken. Een agent van de bond zei dat het niet ongevoerd is dat gevangenen bewakers spugen of dat de bewakers in aanraking komen met bloed van gevangenen.

Gevangenen hebben via brieven naar de buitenwereld geest dat homoseksuelen van hen geschieden werden in de gevangenis. Volgens richtlijnen

van het geestesgrip van homofiele kan Aids behalve via bloed en sperma ook overgevoerd worden via slijm en speeksel, wat door het ministerie van gezondheid wordt ontkend. Het geestesgrip adviest moet tandenborstels van ziekenhuizen en iemand die de ziekte zou kunnen hebben te gebruiken.

Het ministerie heeft homoseksuelen en knuskeels verboden nog als bloed-donor op te treden. Een joboortuiging kliniek heeft meegedeeld voortaan het zaad van donors voor kunstmatige inseminatie te controleren op de Aidsvirus. Bindig, grutescheerder begrafenissen hebben dat als Aids-patienten hadden begraven zonder dat dit hen tevoren verteld was.

Aids is vorige week ook geconstateerd op de oceanarier Quene Elizabeth en de Guardian zegt ironisch in zijn hoofdartikel dat het wel niet meer lang zal duren of een lid van de koninklijke familie of een acteur in een soapopera ook Aids zullen moeten krijgen. De Guardian schrijft dat het de hoogste tijd wordt om „aan de hysterie een eind te maken."

Freudiaanse kijk op Freud

Recente ontdekkingen over het leven van Sigmund Freud lijken zijn seksuele theorieën te ondergraven. Er heerst onrust in het psycho-analytische bolwerk.

EM 23

Een doodgewoon familiefoto uit het einde van de vorige eeuw. De vader, zo te zien een echte patriarch, staat in de forme houding van die tijd achter zijn gezin en ook als vriendelijk-welwillend aan. De moeder, iets wat zorgelijk, omringd door haar kinderen, blik met even van de camera weg. Maar bij nader inzien is deze familiefoto niet zo gewoon. De vader immers heet Sigmund Freud, de man die het seksuele leven van onze tijd, en in ieder geval het denken daarvoor, diepgaand zou beïnvloeden. Bovendien zien we, vóór Freud, nog een tweede vrouw; ook zij zit ons met een open, misschien enigszins spottende blik recht in de ogen. Het is Minna Bernays, de zuster van Freuds echgenote Martha, die na het tragisch overlijden van haar verloofde een paar weken bij het gezin Freud zijn logeren om weer wat op verhaal te komen, maar die het hele verdere leven bleef, als hulp voor haar zuster in de grote gezin, en als vertrouweling van haar zwager.

Just rond deze twee mensen: Sigmund en Minna, zijn de laatste tijd rumoer en opschudding ontstaan in het hechte bolwerk van psycho-analytische kringen — een opschudding die wellicht de grondvesten van

de psycho-analyse zal aantasten. Want is de „Sexualtheorie“, de basis van Freuds levenswerk, wel een echt zuiver wetenschappelijke theorie, zoals Freud altijd zelf beweerde, en zoals zijn volgelingen het hem nazielden? Of is deze theorie, namelijk de stelling dat seksualiteit de belangrijkste grondslag vormt van al ons handelen, niet te zeer beïnvloed, of liever geheel vertekend, door het intieme leven van zijn schepper?

In dit geval een legitieme vraag. Bij een ander eminent wetenschapper, bij een chemicus of een wiskundige, zou het meer wijzen op onfruits gesnuffel, in de steer van boulevardroman, want voor zoever wij weten heeft seksualiteit weinig met de structuur van denken of met de stelling van Pythagoras te maken. In het geval van Freud ligt het echter anders. Het heeft nogal wat consequenties of een zeer invloedrijke wetenschapper zuiver objectief constateert dat seksualiteit aan de basis van ons bestaan ligt. Een constatering die, zoals gezegd, onze heilige heeft beïnvloed, of dat deze stelling juist ingegeven is door persoonlijke problemen van de onderzoeker. Dit nu is precies het dilemma waar-

voor de psycho-analytische wereld vandaag geplaatst is.

C. G. Jung, een aantal jaren lang Freuds naaste vriend en medeoprichter, maakt in zijn autobiografische toelichtingen op de „Jenseits van Freud zelf“, een „met uiterst pijnlijke symptomen“. Jung heeft, verwijzend naar het medisch beroepsgeheim, nooit willen ingaan op details van deze neurose, maar hij merkt bij op dat het geen beste zaak was voor de „theorie en de praktijk van de psycho-analyse, wanneer niet eens de meester zelf raad wist met zijn eigen neurose“.

Daar deze neurose verband hield met seksualiteit, ligt voor de hand. De kern van de psycho-analyse werd deelde, rond 1910, gevormd door seksualiteit, en dan nog wel seksualiteit in een vrij negatieve betekenis, pavend in de geest van die tijd; iets duisters, iets onafsmakelijks, iets dat je voor anderen verborgen moest houden, ja, iets dat je zelfs in je eigen dromen voor jezelf geheim hield. De droom was immers, volgens Freud, de „koning der nachten“, de „koning der nachts“, slechts een facade voor verborgen (sexuele) wensen, en via de psycho-analyse werd de ware betekenis, tegen „verstaan-

den“ van de patiënt in, achterhaald.

Het is amusant om nu, ruim tachtig jaar later, na de seksuele revolutie — die mede dank zij Freud tot stand is gekomen — te lezen op wat voor ingetogen wijze Freud de meest uiteenlopende zaken wist te herleiden tot de paringsdang. „Het vrije associëren van de psycho-analyse“, aldus Jung, „leedt niet naar de betekenis van de droom, maar naar het eigen complex“. Wat dat betreft is alleen lering van de „Traumdeutung“ al voldoende, om te zien nêr een buitengewoon grote plaats seksualiteit in het leven van Freud innam.

De zogenaamd schokkende ontdekkingen van de laatste tijd — bij voorbeeld door de ex-directeur van de Freud-archieven, Jeffrey Masson, inzake het thema incest, of door ex-Kollege Stone-manchet Peter Swales over de relatie Freud-Minna — zijn gezien in het licht van het bovenstaande ook weer niet zo verrassend. Eerst het verhaal van Masson. Deze werd in '81 ontslagen als directeur van het Amerikaanse Freud-archief, omdat hij zo indroef was geweest om te laten uitkijken over de geheime Freud-papieren die hij onder zijn hoede

had. Hij zou ontdekken dat de hoeksteen van de psycho-analyse niet deude: Freuds patiënten, vrijwel allemaal vrouwen, zouden vervuld met de klacht zijn gekomen dat ze in hun jeugd door een volwassene, bij voorbeeld hun vader, waren verleid. Aanvankelijk geloofde Freud dit, maar naderhand stelde hij dat de incest slechts in de kinderlijke fantasie van zijn patiënten had plaatsgevonden. Zijn conclusie was dat elk kind als het ware aangeboort seksuele wensen ten opzichte van een van zijn ouders heeft, wat tot allerlei trauma's kan leiden. Deze wens moet, gezien de negatieve betekenis die indertijd aan seksualiteit werd gegeven, verborgen worden gehouden, de oorzaak van de latere neurose. Erkenning van deze wens, of van andere wensen van seksuele aard, aan het licht gebracht door een psycho-analyse, kon leiden tot het opheffen van de neurose. Masson beweerde echter in een lezing in '81 dat hij op grond van de Freud-archieven kon aantonen dat Freuds latere conclusies fout waren: de incest van Freuds patiënten had wel degelijk in werkelijkheid plaatsgevoerd — iets wat ons niet verbaast, al was het hierover de laatste tijd in het nieuws is geweest. Hiermee wordt het fundament van Freuds theorie aangeast: niet het kind heeft van nature seksuele wensen, die het verborgen moet houden, maar seksualiteit kan hem voortijdig en tegen zijn zin door een volwassene worden opgedrongen. Inmiddels heeft Masson zijn bevindingen gepubliceerd: het werk is zojuist ook in Nederland verschenen onder de titel: „Traumatische ervaring of fantasie“.

De tweede man die thans Freuds voetstuk laat wankelen, Peter Swales, volgt een persoonlijk, en misschien wat meer bizarre lijn. De afgelopen jaren heeft hij volledig besteed aan het volgen van het voetspoor van Freud, met name in diens relatie met schoonzuster Minna. Een gedramatiseerde documentaire van deze speurtocht konden we onlangs op de televisie zien. Als een ware detectieve prieg Swales alles aan, tot en met oude hotelregisters toe, om aan te tonen dat Freud inderdaad een intieme relatie met Minna had en dat bij voorbeeld hun gezamenlijke Italiaanse reis een dekmantel was voor een abortus.

Swales is inmiddels al een jaar met zijn onderzoek bezig, maar heeft nog steeds niet het definitieve bewijs gevonden. Het is alweer Jung, die zich hierover in positieve zin heeft uitgelaten: Minna en Martha zouden hem zelfs geraadpleegd hebben over de affaire. In een onbewaakt moment zou Jung zijn oude dan in een gesprek met de Franse schrijver Hugh Charteris, gezegd hebben dat Minna en Freud minstens één keer de liefde bedrogen hadden. Dat lezen we althans in Vincent Bromé's biografie over Jung. Ook een recente „vrie roman-

ce“, met als simpele titel „Freud“, door C. Harrison, gaat van een liefdesverhouding uit.

Alles bij elkaar: zijn bovenstaande gegevens nu wel voldoende om zo'n opschudding te veroorzaken? Bij een echtpaar met zes kinderen, van wie het huwelijk reeds „amortiseerd“ (uitgebleest) is zoals Freud zelf het noemde, komt een schoonzoon in huis wonen, een boeiende persoonlijkheid met veel belangstelling voor het werk van de heer des huizes. Dat er dan een bepaalde band ontstaat, is toch iets dat meer dan begrijpelijk lijkt. Als deze band inderdaad heeft bestaan, dan doet het zelfs tragisch aan dat een man die van seksualiteit het fundament van een zo invloedrijke wetenschap maakte, er toe gedwongen werd zijn in zijn persoonlijk leven van alles verborgen te moeten houden. Mogelijk is juist deze persoonlijke tragiek verantwoordelijk voor zijn eenzijdige benadering van de seksualiteit. Door de opschudding die nu ontstaan is, zou Freuds seksuele theorie wel eens een soort hoeraangeleefte kunnen hebben. Onze hele cultuur is immers in hoge mate „versexualiseerd“; relaties worden vaak in termen van seksualiteit geïnterpreteerd; een innige verhouding tussen twee vrouwen of mannen is nauwelijks mogelijk zonder dat er over „Jeshich“ of „homoseksualiteit“ wordt gefluisterd; relaties tussen mannen en vrouwen leiden al te gemakkelijk, en vaak als het ware obligaat tot allerlei seksuele contacten — en aan de wieg van dit alles heeft zeker Freud zelf gestaan, die de ogen van zijn Viktorianse medeburgers wijd opende voor de institutie afzand, die in hen huide. „Jeshich“, zo zei hij, „julielijken wel allemaal zo keurig en fatsoenlijk, maar dit is wat er in werkelijkheid in julle leeft, dit is de grond van jullie bestaan.“

Velen hebben dit blindelings geloofd en nagezegt — misschien niet helemaal, maar sommigen, maar verderfelijk voor anderen. In plaats van seksualiteit te beschouwen als de voornaamste drijfkracht van het leven, kunnen we haar immers ook zien als een van de, weliswaar zeer indrukwekkende, uitingen van de creatieve levenskracht in het algemeen: het principe van verbinding, scheiding, schepping dat het bestaande doordringt. Misschien is het nu eindelijk tijd voor een herwaardering van deze waarden, en misschien past het ook in deze tijd dat de dogmatische uitspraken van deze oude meester, gezien in het licht van zijn eigen daden, opnieuw kritisch worden beschouwd.

Milly de Vries Ek

GERAADPLEEGD Jeffrey M. Masson: „Traumatische ervaring of fantasie: Freud's veralgemeende herijzing van de verleden geschiedenis“, Amsterdam 1984. C. Harrison: „Freud: roman naar zijn leven“, Amsterdam 1984. Vincent Bromé: „Jung, waarden en leiders“, Rotterdam 1984.

ELFVEERTIG MAGAZINE, 23 FEBRUARI 1985

Mannelijkheid 7r 23

Mannelijkheid is een witte vlek in veel onderzoek. Een ongrijpbaar begrip, dat niet als vrouwelijkheid geboonden is aan cultuurschiedsieden. Verscheidene, dan veranderd ook de inhoud van die begrippen. Eelco Damen uit Groningen en Nils van Oosten uit Utrecht richtten een jaar geleden de „Landelijke werkgroep mannenstudies“ op.

Onder het motto: met uitspraken als 'so worden jongens opgevoed' en 'so zijn mannen nu eenmaal', ben je er niet. Over hoe vrouwen zich onder seksueel geweld voelen, is veel bekend. Wat de daders betreft, is nog nauwelijks onderzocht.

Vaste grond onder de voeten op de Nederlandse universiteiten heeft de werkgroep nog niet. In Utrecht en Leiden zijn nu wat

projecten en scriptiebegeleidingen ondergebracht bij de afdeling seksologie en klinische psychologie en in Amsterdam bij vrouwenstudies. De komst van eigen faciliteiten wordt toe bemoeilijkt door de bezuinigingen.

De werkgroep gaat er vanuit dat nu vrouwen vraagtekens zetten bij de man-vrouw verhouding en rolpatronen, mannen daar een antwoord op moeten geven. Daarnaast hebben de economische veranderingen veel invloed op de rolpatronen tussen man en vrouw.

Het mannelijke ideaal is in veel gevallen niet meer te verwezenlijken. De werkgroep is voorlopig vast begonnen met het opvoeren van een basiscurriculum voor studenten uit heel Nederland.

Zweeds meisje (14) doodt haar ouders na misbruik door vader

Van onze redactie buitenland
STOCKHOLM — Een Zweeds meisje van 14 jaar heeft bekend dat zij haar ouders heeft doodgeschoten nadat zij meermalen door haar vader seksueel was misbruikt, waarbij haar moeder lijden had toegezien.

De 57-jarige vader en de 50-jarige moeder werden op 18 januari dood aangetroffen in hun huis in het Zuidwestse dorp Falköping. Het meisje verklaarde toen er getuige van te zijn geweest dat een man haar ouders had doodgeschoten en te voet was gevlucht.

Dieselde dag koesterde de politie al verdenking tegen het meisje omdat het moordwapen, een

pijsloop geweer, was gevonden.

Begijn deze week legde het meisje een bekentenis af nadat de politie een vrouwelijke rechercheur op de zaak had gezet met ervaring in incest-gevallen.

Aanvankelijk had het meisje met het wapen van haar vader zelfmoord willen plegen. Zij zei sinds de afgelopen herfst meermalen door haar vader te zijn misbruikt, waarbij haar moeder toekijkte en niets deed.

Gezien haar leeftijd en de omstandigheden wordt het meisje niet vervolgd, maar krijgt zij psychiatrische hulp.

Slinks vergeet kinderen in stuk over incest

Als broertje en zusje spelen dat ze met elkaar gaan trouwen, wordt daar door volwassenen vaak verdoord op gereageerd. Maar owe als ze dat spelletje na twintig jaar nog steeds spelen: dan heet het plotseling in en maakt de verdediging van welver plaats voor afschuw en opgeheven vingertjes. Het is aan die tegenstelling tussen geaccepteerde kinderspel en veroordeelde volwassenen gedrag dat *Doer de muren van het fatsoen*, een productie van Theatergroep Slinks uit Amsterdam, voor kinderen vanaf 9 jaar gewijst is.

Op zich is er natuurlijk niets tegen, dat jeugdtheater gebruikt wordt om taboes te doorbreken of in ieder geval aan de kaak te stellen. De manier waarop Slinks dat in deze productie doet, getuigt echter niet steeds van goede smaak. Niet de manier waarop kinderen tegen de incest-problematiek aankijken (zo zij dat al doen) is namelijk het uitgangspunt van de productie; het lijkt Slinks veel meer te doen om problemen van volwassenen. Verhelen erotiek tussen een broer en een zus van in de dertig, dat lijkt me niet iets waar kinderen veel boodschap aan hebben.

Op zich is het gegeven van het

Geboortenuit: jeugdtheaterproductie. Plaats: Grand Theatre in Groningen. Beste: Door de muren van het fatsoen. Geslacht: Slinks. Publick: 50.

stuk niet eenduidig: we ontmoeten broer en zus op een feestje, waar drie andere gasten zijn die vroeger ook hebben meegedaan aan de vader-moeder-kind-spelletjes. Op een gegeven moment raken de vijf volwassenen opgesloten in een kamer en die situatie vormt de aanleiding om terug te gaan naar de kindertijd. Als de spanning op 'n hoogtepunt is, doorbreekt de broer de illusie: de wanden, waarachter de vijf zich opgesloten waanden, bestaan niet echt. Broer en zus spelen echter - als volwassenen - toch door en dat leidt tot reacties van verbijtering bij de anderen.

Ondanks de aardige opzet en het fraai-gekleurde decor hou ik van de voorstelling toch een weinig frisse smaak in de mond over. Was het niet eerlijker van Slinks geweest om deze thematiek - die de spelers blijkbaar interesseert - in een voorstelling voor volwassenen te verwerken? Nu riikt het allemaal sterk naar narcisme, naar al te modieuze jeugdtheater dat over de hoofden van kinderen heen gaat.

HENK SCHOLTEN

Staatssecretaris wil meer vrouwen bij zedenpolitie

Door een onzer redacteurs

LEEWARDEN, 8 febr. — Er dienen bij de afdelingen zeden- en kinderplicht meer vrouwen te worden aangekroon en daarbij moet eerder op creatie en geschiedtheid dan op diploma's te worden gelet. Bij vrouwelijke politiefuncties kunnen jeugdige en vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld beter terecht dan bij mannen.

Di heeft Staatssecretaris Korte van Hmel (VVD) glazen in Leeuwarden gezegd op een themadag over seksueel geweld van

het Vrouwenoverleg Friesland. De staatssecretaris, die haar zieke collega Kappynne van de Coppel (emancipatiezaken) verving, zei wel weerstanden te verwachten van de politieakbonden. Die schen diploma's van doorlooptgeve de betekenis bij het aanstellen van nieuw politiemensen, zei zij. Mevrouw Korte wilde overigens niet de indruk wekken dat het schort aan voldoende mannelijke politiemensen met voldoende bevoegdheid voor slachtoffers en seksuele misdrijven, want die zijn er in ruime mate, zei zij.

Antistof tegen Aids in VS ontdekt

NEWPORT BEACH, 1 febr.

— Geleerden hebben voor de eerste keer een antistof tegen aids (Acquired immune deficiency syndrome) ontdekt, maar er zal uitgebreid onderzoek nodig zijn om te bepalen of deze stof in het lichaam over effectief werkt als in het laboratorium. Dit verklaarde Robert Gallo van het Nationaal Kanker Instituut in Californië.

De ontdekking betekent niet dat met succes een vaccin gevonden zal worden, zei Gallo.

Twee medische onderzoekers, Marjorie Robert-Guroff in het Nationaal Kanker Instituut en Martin Hirsch in het Massachusetts algemeen ziekenhuis, hebben onafhankelijk van elkaar de stof ontdekt. Het gaat om monoxynol-9, dat de mogelijkheid uitsluit van het aids-virus te bestrijden HTLV-3 om het afweermecanisme van cellen aan te tasten.

Er is de afgelopen twee jaar uitgebreid onderzoek gedaan naar de mogelijkheden de ziekte met interferon-2, interferon, zweerkwiesel of ribavirin te bestrijden. Tot dusver is er echter geen effectief geneesmiddel gevonden.

Interraciale sex mag wellicht in Z-Afrika

KAAPSTAD (Reuter) — Zuid-Afrika trekt misschien de wetten in die huwelijken en seksuele handelingen tussen mensen van verschillend ras verbieden. Volgens de Zuid-Afrikaanse minister van binnenlandse zaken, Frederik de Klerk, komt er een vaste parlementscommissie met leden uit de drie verschillende kamers (voor blanken, kleurlingen en Indiers) om deze wetten opnieuw te bekijken. Het is mogelijk dat deze wetten worden ingetrokken, aldus de minister.

Deze rassenwetten behoren tot de pilers van de apartheid. Een regeringscommissie, die moest onderzoeken of deze wetten konden worden verbeterd, concludeerde vorig jaar dat het er niet om gaat of deze wetten kunnen worden verbeterd, maar of ze al dan niet moeten worden ingetrokken.

Adressen huizen Blijf van mijn lijf blijven geheim

AMSTERDAM, 5 feb. — In een brief aan de president van de Amsterdamse raad heeft de Amsterdammer H. Bakker moeten beloven, de geheime adressen van de twintig Blijf van mijn lijf huizen in Nederland niet bekend te zullen maken. Gastieren diende een kort geding, dat de stichting

Blijf van mijn lijf tegen de man had aangevraagd.

Volgens de advocate van de stichting, Mr. S. Land, is Bakker eind vorig jaar een lastercampagne tegen Blijf van mijn lijf begonnen. Zijn vrouw heeft in één van de Blijf van mijn lijf huizen onderdak. Sinds december dreigde hij de adressen van alle centra bekend te maken. Daarvoor had hij pamfletten gemaakt met daarop 14 van de 20 adressen van Blijf van mijn lijf huizen in Nederland. (ANP)

Gekuisd

ALS HET AAN DE conservatieve ouders in de Verenigde Staten ligt zal op de Amerikaanse scholen geen woord meer worden gesproken over atoomoorlog, abortus, vooreerstig geslachtsgemeenschap en de evolutietheorie van Darwin.

Deze onderwerpen vormen naar hun mening een bedreiging voor de opvattingen en morele waarden van hun kinderen.

Ouders, zachtmoedig door mevrouw Phyllis Schlicht van de Moral Majority en conservatieve radio stations, hebben in ruim 20 staten in de VS voorbodekrachten brieven gestuurd naar leraren en schoolbesturen, waarin ze 34 "ongewenste onderwijs thema's" opsommen. Naast bovengenoemde onderwerpen zijn dat homoseksualiteit, drugs, anti-nationalisme en hekserij. Voordat deze thema's op school worden behandeld moeten de ouders hun goedkeuring geven, zo wordt geëist.

De conservatieve kruistocht blijft niet zonder gevolgen. In diverse leerboeken zijn al „aanstootgevend“ passages geschrapt.

Zelfs de klassieken komen er niet ongeschonden door. De 16-jarige Virginia heeft een uitgewerkte schoolbesturen „gekuisde“ exemplaren van Shakespeares gezonden. In alle werken, van Hamlet tot Romeo en Julia, zijn passages geschrapt waarin men seksualiteit bespreekt.

„Reactie partijen voorstel legalisering euthanasie is lauw“

UTRECHT (ANP) — De Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie (NVVE) bespreekt bij de politici grote onwil om het vraagstuk van de vrijwillige euthanasie wettelijk te regelen. De NVVE verwijt de Tweede Kamer in een open brief tot nu toe „weinig constructie“ te hebben geraagd op het initiatief-wetsontwerp van Wessel Tuinstra (D'66), dat beoogt de strafbaarheid van euthanasie op te heffen.

NVVE-voorzitter dr. H. M. Terborgh-Duisjes heeft de vraag dat vooral de grote politieke partijen PvdA, CDA en VVD „uitengewoon lauw“ hebben geraagd op het wetsontwerp van D'66, dat afgelopen zomer werd ingediend.

„Het CDA probeert op zich honorabele godsdienstige bezwaren aan anderen op te dringen en PvdA en VVD houden zich om partijpolitieke redenen op de vlakte“, aldus Terborgh. „Ik ben er van overtuigd dat ze dat doen om het CDA als mogelijke coalitiepartner in het nieuwe kabinet niet voor het hoofd te stoten.“

De NVVE schrijft dat het parlement „het respect voor de menselijke waardigheid“ en „wat onder uw kiezers zich om partijpolitieke redenen op de vlakte“, aldus Terborgh. „Ik ben er van overtuigd dat ze dat doen om het CDA als mogelijke coalitiepartner in het nieuwe kabinet niet voor het hoofd te stoten.“

Volgens de NVVE moet het initiatief-wetsontwerp overeen met de opvattingen van rechters en artsen en is het een neerslag van de maatschappelijke discussie over euthanasie. De NVVE wijst er verder op dat een meerderheid van de bevolking een regeling van het euthanasievraagstuk wenst.

'Meer vrouwenlijie nodig'

Tv 8

Van onze correspondent

LEEUWARDEN - Staatssecretaris Korte-van Hemel van Justitie vindt dat bij het aantrekken van vrouwen bij de afdeling zeden- en jeugdpolitie meer moet worden gelet op ervaring dan op diploma's. Ze zei dit gisteren tijdens een druk bezochte bijeenkomst van het vrouwenoverleg Friesland rondom het thema seksueel geweld in Leeuwarden.

Nog steeds zijn diploma's bij de toelating doorslaggevend, aldus de staatssecretaris. Als voorbeeld wordt het standpunt hielden dat diploma's doorslaggevend dienen te zijn bij het krigen van een baan.

Mevrouw Korte zei er niet veel meer over te hebben dat vrouwelijke slachtoffers van zeden-

Staatssecretaris vindt ervaring belangrijker dan diploma's

delicten worden gehoord door -begeleidde- politiemannen". Die zijn volgens de bewindsvrouw welop voorhanden.

Genoegen

Het hoofd van de Friese zedenpolitie, P. A. Langhout, had even tevoren echter gezegd dat de doornie politiemannen en hulpverleners in zijn ogen aan het opmerken van aangiften van seksuele

misdrivingen een zeker genoegen beleven. De politiemannen komen in zijn loopbaan niet zo vaak met een dergelijk feit in aanraking en is hierdoor nieuwsgierig. Dit in combinatie met een onvolgroeid idee van seksualiteit zorgt voor een ongewenste grondhouding. Het aantrekken van specialisten op dit terrein kan volgens Langhout een oplossing betekenen.

Verder vond hij dat als een politiemann zich schuldig maakt aan machtsmisbruik, als het gaat om aangifte van seksueel geweld, hij op staande voet ontslagen moet worden. "Dit machtsmisbruik staat op een lijn met een politiemann die steelt uit de winkel, waar is ingebroken en die hij moet bewaken", aldus Langhout.

Buitenlanders en homo's uit Jongerenjaar

Het Jongerenjaar is officieel 1 januari jongelieden begonnen. Wie er nog niks van gemerkt heeft, hoeft zich niet op het hoofd te krabben. Er gebeurt nog niet veel bijzonders. Zelfs de eerste ruizes verlopen tamelijk vlak. Deze week meldde een groep buitenlandse jongeren dat ze niet langer mee wil werken aan de organisatie van het Jongerenjaar. Er zou te weinig aandacht aan hen worden besteed. Gisteren meldde zich een tweede uitval. Het Landelijk Homo Jongeren Overleg. Dat vindt dat er te veel aandacht aan buitenlanders wordt besteed.

Dat klinkt tegenstrijdig. Albert Dijkstra van de homojongeren vindt het zelf ook merkwaardig. Hij legt uit: "Wij hebben in oktober vorig jaar een uitnodiging gekregen mee te doen. We kozen voor de deelgroep anti-discriminatie. Wij vonden de uitnodiging wat laat, maar allen zou nog open zijn. Op de eerste vergadering in december bleek dat alles wat lag en dat het alleen over discriminatie van buitenlanders zou gaan. Wij vinden dat meiden en homo's dat ook ondervinden."

Dijkstra heeft het nog eens geprobeerd op een vergadering in januari. Het mocht niet baten. Op dat punt is er dan overeenstemming: beiden voelen zich te laat betrokken en inspraak was niet meer mogelijk.

Het Homo Jongerenoverleg lijkt er niet onder. "We gaan nu weer onze eigen gang", zegt Dijkstra. "We zijn bezig met een videoproject waarin we geen problemen laten zien maar het gewone leven van potjes en poejes. Dankzij het Jongerenjaar is er wel 1,5 miljoen gulden subsidie beschikbaar voor projecten die los van de Nationale Werkgroep Jongerenjaar tot stand komen. We hopen daar een bijdrage uit te krigen".

Rituele seksorgie T 15

Het zestiende-eeuwse bijeloof ten aanzien van Marlowes airbome en zwarte kunst is in Bochners opera vervangen door een van de laatste onafhankelijke dingen die in onze dagen Jan met de Pet nog als bijeloof blijven plagen. Hiertoe huurde de Opera de Paris een dozijn beeldschone jongens in, om voor manvrij roponur te spelen, boerenjongens die voor het raam van Faust het roeden/feest vierten. 'Printemps, printemps, verges dens l'orayle, printemps sur les champs, verges, chair singulente/Lente, lente, roeden in het sand, lente op het veld, roeden tot uw bloeden. Konrad Bochners. Het gaat om een feest van oude Germaanse traditie, bedoeld om kwade geesten uit te drijven."

Faust komt naar buiten en laat hen een soort rituele seksorgie beginnen: "er bloeit een zwel en zacht gewas, de bloemen van de tijd - trek je hem uit, al je kleren! Geen lompen mogen schoonheid deren (...) dit is de dageraad, naakt als God, raakt elkaar aan, in je vriend die heeft vindt de ziel de vleugels die zij verloren heeft (...) volk als het volle fruit, de dauw van 'n hand. Hij lippen zijn als honing, je ogen als duiven, je benen marmeren zuilen, je buik een blok iou!"

Zen van de medewerkers van de Opera. Dat heeft nogal wat beroering gegeven, verontruste ouders aan de telefoon en zo." Uiteindelijk was er slechts een ouderpaar dat zich niet liet vermueren van het argument dat het hier om kunst ging, en dat uit angst voor perverse invloeden bleef weigeren zijn zoon/jie te laten meespelen.

Onderzoek naar voorrang en stimulatie van emancipatie

NAC 16

DEN HAAG, 16 febr. De komende zes jaar zoeken zeven vrouwen uit hoe het emancipatieonderzoek kan worden gestimuleerd en aan welk onderdeel voorrang moet worden gegeven. Ze zullen ook plannen opstellen voor de besteding van de 820.000 gulden per jaar die voor dit onderzoek beschikbaar is. Staatssecretaris Kappagay van de Coppello die het emancipatiebeleid coördineert, heeft gisteren de stimuleringgroep geïnstalleerd. Er zijn drie ambtelijke leden aan toegevoegd van de meest betrokken departementen.

De voorlopige begeleidingsgroep emancipatie onderzoek, die nu van haar taak is ontheven, legde de basis voor de stuurgroep. Het geld voor een stimuleringfonds was eerder dan het college dat de bestedingplannen erover moet opstellen. Wat kostbaarder onderzoek krijgt nu voorrang.

In het stimuleringfonds wordt bijgedragen door de ministeries van sociale zaken, van onderwijs en wetenschappen, van justitie en van welzijn, volgezondheid en cultuur. Uit het fonds kunnen worden betaald trenderapporten, wat kleiner praktijkonderzoek waaronder scripts, het uitwerken van onderzoeksvorstellen alsmede het op beperkte schaal uitvoeren van onderzoek, dat mogelijk geplaatst kan worden (ANP)

JAC Den Bosch zonder incident ontruimd T 21

DEN BOSCH - De politie van Den Bosch heeft gisteren het in een flatgebouw in het centrum van de stad ondergebracht JAC ontruimd. De ontruiming verliep zonder incidenten.

Onmiddellijk na de ontruiming werd begonnen met het onbevoorwaard maken van het JAC-onderkomen. De flat zal worden verbouwd voor huisvesting van de kantoren van gemeentewerken van de Brabantse hoofdstad.

De ontruiming van het JAC volgde op een door de gemeente gevraagd kort gedrag dat ontruiming mogelijk maakte als het JAC het pand niet binnen twee dagen vrijwillig zou verlaten. Het jongerenadviescentrum, nu tijdelijk dakloos, en de gemeente zullen waarschijnlijk spoedig weer zaken onderhandelen over een nieuwe ruimte.

De gemeente heeft al laten doorscheremen het JAC in ieder geval een half jaar aan onderdak te willen helpen. In die tijd zou het jongerenadviescentrum dan een definitieve oplossing kunnen zoeken.

JAC verleende hulp onzorgvuldig: boete T 21

GRONINGEN (ANP) - De rechtbank in Groningen heeft het Jongeren Advies Centrum (JAC) in die stad wegens onzorgvuldige hulpverlening conform de eis veroordeeld tot een boete van 500 gulden. Een van de medewerkers van het JAC kreeg voor hetzelfde feit een voorwaardelijke boete van 250 gulden met een proeftijd van twee jaar opgelegd.

De hulpverleningsorganisatie was door de officier van justitie gedwaarsd naar aanleiding van een door de ouders van een 13-jarig meisje uit Leeuwarden geponeerde klacht. Hun dochter was in februari vorig jaar van huis weggetrokken en door het JAC in Groningen bij een pleeggezin ondergebracht. Later verhuisde zij naar een leeggemeen-

schap, waar ze nog altijd woont. De hulpverlening is in dit geval namens het JAC gepleegd door een 'ongeschoolde' vrijwilliger. Dat kan op twee manieren de rechtbank. Er had deskundige hulp moeten zijn ingeroepen. Ook vindt de rechtbank dat persoonlijke gesprekken met de ouders gevoerd hadden moeten worden, ook al was dat tegen de zin van hun dochter. Ook formeel heeft het JAC op enkele punten niet correct gehandeld door bij voorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming de verbruikplannen van het meisje niet mee te delen.

Het JAC in Groningen heeft aangekondigd hoger beroep te gaan. Intussen ziet de organisatie in het verzuim geen aanleiding werkzame en beleid te veranderen.

Klaagster over ongewenste intimiteiten krijgt boete

Van onze verslaggever

ARNHEM — Kantonnier in Arnhem J. P. P. heeft een 27-jarige vrouw veroordeeld tot betaling van 1200 gulden schadevergoeding aan haar voormalige werkgever. Ze zou de man ten onrechte hebben beschuldigd van „ongewenste intimiteiten“. Volgens de vrouw, die werkte in een filiaal van een schoenenbedrijf met vestigingen in Gidderland, viel de werkgever haar voortdurend lastig als ze met hem alleen in de winkel was. De rechtbank achtte dit echter niet bewezen.

Dezelfde rechter Poel kende in 1984 voor het eerst smartegeld (twaalfduizend gulden) toe aan een typiste die tijdens het werk geconfronteerd werd met ongewenste intimiteiten.

De vrouw die nu tevergeefs smartegeld heeft geëist vorig jaar maart overplaatsing aan, nadat ze haar werkgever van ongewenste handtoeslagen en seksistische opmerkingen had beschuldigd. De werkgever weigerde aan haar wens te voldoen en ontloeg haar op staande voet. De werkgever spande vervolgens bij de rechtbank een procedure aan tot verbreking van de arbeidsovereenkomst om in aanmerking te komen voor een WW-uitkering.

De werkgever nam geen genoegen met de beschuldigingen van de vrouw en diende een klacht in bij de politie wegens smaad en laster. Volgens haar advocaat mr. M. Vroets is dit gebeurd nadat de vrouw met andere ex-werknemers van het bedrijf had getuigenverhoord om te vragen of ze wel eens vergelijkbare problemen met de man hadden gehad.

Getuigenverklaringen van haar huisarts en ouders bleken bij de rechtbank niet op te wegen tegen verklaringen van andere werknemers van het bedrijf, die beweerden dat hun baan in de omgeving met het personeel juist zeer gereserveerd was en zeker niet de persoon om vrouwen lastig te vallen.

Het hoofd van de juridische dienst van het Nederlands Christelijk Ondernemersverbond (NCOV) L. Verheij, die de werkgever bij de juridische procedure verdedigde, is bij met de uitspraak. „Bij ons aangesloten werkgevers hebben na de eerste uitspraak over ongewenste intimiteiten vorig jaar nogal verontwaardigd gereageerd. Ze hadden het idee dat ze vogelvrij werden verklaard. De indruk bestond dat vrouwen zo maar een verhaal konden ophangen en dan in aanmerking kwamen voor een schadevergoeding. Gelukkig heeft de rechter nu ook het belang van de werkgevers erkend. Misbruik wordt gestraft.“

Verheij kreeg argwaan omtrent de motieven van de vrouw, toen zij volgens hem „ongeloofwaardige verklaringen“ zou hebben afgelegd. „Uit getuigenverklaringen is gebleken dat de vrouw er om te doen was te worden overgeplaatst naar een rustig filiaal, waar ze niet zo hard hoefde te werken en niet direct met haar baas te maken zou hebben.“

K. Ruemond, woordvoester namens de PNV en lid van de SER-commissie Gelijke Behandeling en Vrouw en Arbeid is verontwaardigd over de uitspraak van de rechter. „Vrouwen zullen zich hierdoor gemakkelijker laten afschrikken om een zaak wegens ongewenste intimiteiten tegen hun werkgever te beginnen. Ze moeten er nu wel heel zeker van zijn te kunnen winnen, omdat ze anders het risico lopen ook nog eens een schadevergoeding te moeten betalen. Door deze uitspraak worden we teruggevoerd in de situatie van een paar jaar geleden.“

'Laatste taboe' avondvullend op de tv

Door Tom Rooduijn NRC 25

In navolging van de publicatiebladen heeft nu ook de Nederlandse televisie het verscheidensoortige taboe. Bij de eerste editie van het Humanistisch verbond en Van der Sonja Barend aandacht aan dit „laatste taboe“, doordat staat de incest bij de NCRV avondvullend centraal. Na een gelikte Amerikaanse tv-film over het onderwerp volgt in *Ruimden* direct een discussie. Voorzitter van een dink plak documentatie licht gespreksleider Henk Mochel zijn plannen toe.

Mochel is de patenthouder van het soort warm-nieuwse televisie met een vliegende youtenier, dat het afgelopen decennium zo om zich heen greep; niet zonder trots memoreert hij zijn reeds begin jaren zeventig behaalde Nipkovschijf voor een programma over euthanasie. Nog maar amper gekomen van een uitzending over verkrachting, heeft de gespreksleider er inmiddels al wel gesprekken met een veertigtal incestslachtoffers opgeteld.

Zoals gebruikelijk, wanneer de NCRV in dit genre een programma uitbrengt, wordt vroeg of laat de religieuze kant van de zaak belicht. Duidelijk wordt de „pastorale visie“ vertegenwoordigd door twee feministisch-theologische geschoolde schrijfsters van een boek over „Gedienst en incest“. Mochel Mochel zegt het niet staatsrecht te kunnen aanvaarden, vermoedt hij dat vooral in streng katholieke dan wel calvinistische milieus, waar het patriarchaat nog al te vaak zit, vaders zich nogal eens aan hun dochters vergripen.

De programmamaker rept van

de grote hoeveelheden „ellende“, die bij tijdens de voorbereidingen over zich heen kreeg: een vrouw die op haar twaalfde zwanger werd van haar broer, gestelijk en/of lichamelijk gehandicapte incestnakomelingen, de altesaam groeiende lastgevallen jegens de vader en de mislukte huwelijken, seksuele problemen of contactuele storingen ten gevolge van incest. Volgens Mochel blijken door familiesleden seksueel misbruikt meisjes dikwijls of frigiditeit of een grote seksuele activiteit met „importie“ wie als de dag te leggen.

Ook constateerde de gespreksleider dat veel meisjes na zo'n ervaring in de prostitutie terecht kwamen dan wel een lesbische relatie aangingen. Ook meent hij dat velen er „kerk en goddienst“ door isoleren. Hoewel scherp op de voorgrond in zijn psychologische bespiegelingen, haast Mochel te zeggen dat hij zich op dit terrein geen specialist acht. Hij put slechts uit zijn voorbereidende gesprekken.

„Vrijwel alle slachtoffers gingen gebukt onder schuldgevoelens“, constateert hij, „wanneer het feit dat hun lijf wel degelijk normaal reageerde, vaak zelfs met een orgasme. Heel grappig om te horen, dat ze zich dat nooit hebben vergeven“. Voorts stelde de televisiemaker vast dat meisjes die met incest te maken kregen „een stuk puberteit“ overlaan: „ze hebben geen contact met

JAC veroordeeld voor onttrekken van kind aan ouderlijk gezag

Van onze verslaggever

GRONINGEN — De rechtbank in Groningen heeft de stichting Jongeren Adviescentrum in die stad en een medewerker veroordeeld tot een geldboete van vijfhonderd gulden. Een medewerker kreeg een voorwaardelijke boete van 250 gulden. De directeur van justitie had ook geldboetes geëist wegens het onttrekken van een dertienjarig meisje aan het wettig gezag.

Sinds maart vorig jaar is in dit kader „zorgvuldige hulpverlening“ met meer strafbaar. Een bestaande van de zorgvuldige hulpverlening is de melding aan de gemeente die het gezag ootmoet dat hulp wordt verleend. De strafoplegging is ook voortvloeiend uit de Raad voor de Kinderbescherming van de verblijfsplaats van de minderjarige op de hoogte wordt gebracht.

Volgens een woordvoerder van het JAC-Groningen werden de ouders van het meisje ingelicht. Ze werd bevonden na veertien dagen aan gepreke tussen het meisje en de ouders gearrond.

Drie als deskundigen gehoorde getuigen verklaarden dat het JAC en de medewerker met hun bemoeienissen binnen het kader van de wet waren gebleven. Officier van justitie mr. M. Severin sprak tijdens de behandeling van „een test-case“. Hij vond dat in dit speciale geval meer deskundige (medische) hulp nodig was geweest. De rechtbank heeft hem in die redenering gevolgd. Het JAC is over deze uitspraak „uiterst teleurgesteld en verontwaardigd“ en heeft aangekondigd in beroep te gaan.

viriendinnen, zijn heel vroeg oud en wijs en praten niet onbetamelend over seksualiteit, want daar weten ze al alles van.“

Daders

Bij ontstentis van „daders“ zal seksuoloog Wout Gijzen in de uitzending iets over motief bij incest vertellen. Mochel: „De vrouwenbeweging werpt het net als bij verkrachting op de machtscomponent. Dat gaat mij wat an. Ik denk dat je het puur seksuele motief niet mag wegcijferen. Hoewel de dominante, patriarchale macht van de man wel speelt. Ook een rol speelt.“

De tv-maker bekend dat nieuwsgierigheid bij de keuze van zijn onderwerpen vaak meespeelt: „Het beleven blinden dere samenleving vol tv en video!“ neemt hij als voorbeeld. „Je moet als vrouw ook als vermaakt lanceren wel vaak op de rand. Want zijn zaken indringende problemen wel op hun plaats bij de media. Het is een voorbereidende ding wordt gehanteerd. Want ook al zit je met de gevestigde kwestie, ze zoekt altijd naar effecten om te transporteren te maken. Dit is een rijkante vorm, die steeds kritisch zelfonderzoek vraagt.“

Henk Mochel herinnert zich nog goed een voorval tijdens een optreden voor zijn euthanasie, toen hij volgens hem „over de schreef“ ging: „Een man vertelde

hoe zijn vrouw op een medisch gezien halve wijze aan haar leven was gekomen. Zijn adaptum was dat niet was gewoond eerder kunnen sterven!“ Hij werd tijdens dat gesprek ineens heel geïnteresserd, en tegelijkertijd hoorde ik de film uit de camera lopen. Toen er een nieuwe film in zat heb ik die maar weer naar dat getoonde punt gericht. Ik vond die dramatiek zo verrekke belangrijk voor dat onderwerp, dat ik alles goor-hoofd vond.“

Het feit dat men bij de NCRV nu ook een onderwerp als incest aandurfde, vindt Henk Mochel een belangrijke ontwikkeling. Toen hij iets dergelijks tien jaar geleden voorstelde, werd het hem door de omroepster sterk afgeleid. Een onderwerp als Adis is ook iets voor ons. Ja hoor. Of een zaal vol prostituees. Zolang we maar ook hebben voor de pastorale aspecten. Dat verwacht de acties na een normaal van je. Maar zelf heb ik ook feeling mee. Zonder echt te-IO-achtig-e-carbide de waarde te gaan verknoggen.

„Kijk, als de KRO er een pastoor bijhaalt, en de Vra Marcel van Drogen, waarvan ik heb gehoord dat geen predikant bij haken! Zelf ga ik regelmatig naar de kerk. Maar dat betekent niet dat ik geen twijfels heb over het geloof van kerk en goddienst. Maar juist die twijfels maken het je makkelijker in een programma vragen te stellen. Als je van alles overtuigd bent sta je alleen maar te preken. Mijn enige angst bij tv-maken is, dat ik de mensen niet te veel vragen en te weinig zekerheden opzadel.“

Incest

We zijn er langzamerhand aan gewoon geraakt en deels mogelijk immuun voor geworden dat alles in dit land kennelijk is geoorloofd. Wat er aan liederlijkheid — en wat nog veel erger is — godslastering wordt uitgebracht in radio- en televisieuitzendingen die in belangrijke mate uit gemeenschapsgelden worden gefinancierd, tart soms elke beschrijving.

Niet ik ben hier aan het woord, maar Meindert Leerling van de RPF. Tijdens het interpellatiedebat op woensdagmiddag in de Tweede Kamer over de P.C. Hooftprijs. Hij is een oud-medewerker van de EO. Zou de EO, zo vroeg ik mij donderdagavond af, ook al zo ver zijn om een programma als 'Rondom tien' van de NCRV uit te zenden, dat over incest handelt? Het onderwerp is immers ten nauwste betrokken bij de voeten van 'liederlijkheid' waarover Leerling de staf breekt. We kregen de verhalen te horen van vrouwen (inmiddels allemaal volwassen) die als kind, vaak jarenlang, door hun vader of een broer of een oom seksueel misbruikt waren.

Er was zelfs een vrouw bij die vertelde dat zij ook hoop dat ik mij de personen nog goed herinnerd door haar vader, haar twee broers en haar halfbroer

gedwongen was tot seksueel verkeer, als ware zij een stuk huisraad, een vaatwasmachine die voor algemeen gebruik bestemd was.

Vergeefs

Natuurlijk, er werd alleen over verteld, we kregen het niet in reconstructie terug te zien, het zichtbare werd weggelaten, maar het invloerbare was er daarom niet minder om. Het werd door alle betrokkenen ten Henk Mochel die de gesprekken leidde had nog verwoederlijk veel mensen bereid gevonden over deze traumatische ervaringen in hun verleden te vertellen op zakelijke toon, zonder grote emoties verteld, er werd niet gehuild, het grote drama dat in de verhalen scholde, bleef achter de schermen, maar intussen werd er dan toch maar voor het oog van het Nederlandse volk in een programma van een christelijke omroep over zaken gesproken die een paar jaar geleden al wel door de VARA of de VPRO even openlijk besproken konden worden, maar die je bij de NCRV toen toch vergeefs zou zoeken.

„Wat God ons als norm en wet voorhoudt, wordt miskend en als niet ter zake doende weggewaagd, terwijl datgene wat de mens op meest vulgaire en liederlijke wijze weet te produceren

TELEVISIE

door nico scheepmaker

UN 2-3

ren als aanvaardbaar en zelfs als regel wordt beschouwd”, zei Meindert Leerling ook nog in het Kamerdebat. In 'Rondom tien' werd intussen niet verbeeld dat incest niet beperkt blijft tot de niet-religieuze kringen waar God noch gebod in ere wordt gehouden.

Macht

Enkele seksueel misbruikte vrouwen bleken afkomstig te zijn uit noed geloof: protestantse of katholieke gezinnen, waarin regelmatig naar de kerk werd gegaan en de schuldloze vader functies in het kerkleven vervulde. Een vrouw, zelf ook 'ervaringsdeskundige' zoals dat heet, had een boek over Incest en godsdienst geschreven, een psychiater vertelde dat incest minder met seksueel genot te maken heeft dan met het botvieren van persoonlijke macht.

De misbruikte kinderen raakten vaak in grote verwarring omdat ze enerzijds leerden 'hun vader en moeder te eren', en anderzijds door hun vader misbruikt werden. Het was reëel, en in zeker opzicht moedig en prijzenswaardig van Henk Mochel, dat hij niet probeerde te verdoozen dat incest ook in religieuze kringen voorkomt, en, sterker nog, dat bepaalde aspecten van het geluid niet alleen remmend op seksuele kindermishandeling kunnen werken, maar ook bevorderend.

Is er vergeving mogelijk, vroeg Henk Mochel op een gegeven ogenblik. Daar zaten tenslotte vrouwen, herkenbaar voor hun omgeving, die vertelden dat hun leven tot op heden verwoest of deernijg vermaakt was,

terwijl de veroorzakers van hun ellende nog in leven zijn. Dan zal er toch eerst om vergiffenis gevraagd moeten worden, zei een der vrouwen, en in haar geval was dat in ieder geval niet gebeurd.

Jongens?

Helaas stopte mijn video voordat het programma afgelopen was, zodat ik niet met zekerheid kan zeggen of de vraag die ik mij even stelde nog besproken werd of niet, namelijk deze: zijn het alleen meisjes die door hun vader, broer of oom seksueel misbruikt worden, of ook jongens, die door hun moeder, zuster of tante tot seksuele handelingen worden verleid e.g. gedwongen?

De Amsterdamse KinderTelefoon, zo las ik in Televisier, kreeg in negentwintig weken 65 meldingen over incest, 38 van meisjes en 27 van jongens. Van de meisjes tot achttien jaar werd 63 procent door hun vader misbruikt, 13 procent door een broer, 21 procent door de stiefvader of vriend van moeder. Van de jongens werd 44 procent door hun moeder misbruikt, 41 procent door een zusje en 4 procent door hun vader. Het lijkt me dat de NCRV nog pas op de helft is met dit onderwerp, of anders kan de EO het estafettestokje misschien overnemen.